

ELS BOOKTUBERS

NOUS RECOMANADORS DE LLIBRES EN AQUESTA ERA DIGITAL?

Aitana Alzamora Bové

2n Bat C

Curs acadèmic: 2018-19

Tutora: Carme Masip

Institut Tarragona

ÍNDIX

I. Justificació.....	4
1. Antecedents	6
2. Vocabulari imprescindible	7
II. Elements de context.....	9
1. Punt de partida.....	9
1.1. La lectura.....	9
1.2. Els lectors	12
1.3. Les llibreries i la difusió de la lectura	16
1.4. El govern i la lectura: plans de lectura estatals i autonòmics	22
1.4.1. Pla de lectura estatal	23
1.4.2. Pla de lectura autonòmic	26
1.5. Les biblioteques públiques i la funció de foment de lectura	30
2. Els booktubers i la lectura	35
III. Els booktubers: nous promotors de lectura en l'era digital	36
1. Els booktubers i la lectura entre els joves	40
2. Els booktubers i els joves lectors	43
3. Els booktubers: una selecció.....	49
4. Els booktubers i les llibreries	56
5. Els booktubers i les biblioteques	59
6. Com fer un vídeo recomanant un llibre	60
6.1 Com s'ha fet el vídeo	62
IV. Conclusions	64
V. Webgrafia	66
VI. Annexos	72
Annex I: Entrevista a dues bibliotecàries	72
Annex II: Entrevista a set llibreries	88
Annex III: Pauta per fer un vídeo	
123	

I. JUSTIFICACIÓ

Els joves del segle XXI viuen connectats la tecnologia, tenen molts referents, estímuls externs que fan que la gent pensi que aquests joves no llegeixen. Però això no és veritat, els joves del segle XXI potser són els que més llegeixen de tots, cada dia reben milers d'informacions a les seves mans. Els joves d'avui en dia estan més connectats que mai i a través d'internet els lectors es recomanen llibres entre ells, això ocorre majoritàriament per plataformes d'internet com són YouTube i Instagram, per exemple. Aquestes plataformes tenen un abast d'influència molt més gran que les llibreries, biblioteques o inclús que les pròpies editorials. Antigament es feia el boca-orella, per la qual cosa l'abast era molt limitat, gràcies a les xarxes socials l'abast és molt més gran, d'aquí que surtin tants nous joves lectors que parlen de les seves experiències a la xarxa i realment alguns aconseguen crear tendència. A partir d'aquí, és habitual que moltes editorials destinin un percentatge molt elevat de publicitat a aquesta gent enlloc de a diaris i a revistes i a la televisió com ho feien abans. Aquest fenomen és recent i ha estat observat. Periodistes i estudiants d'arreu del món han posat el seu punt de mira en aquest tema i han començat a reflexionar sobre la influència d'aquest fenomen en la lectura dels joves.

Des de sempre, les institucions governamentals han fomentat la lectura creant inclús organismes de promoció de lectura com són ara les institucions Cervantes o la Ramon Llull, aquestes institucions han tingut un paper rellevant per promocionar la lectura dels escriptors del territori. Però aquestes campanyes no arriben al jovent. Els joves d'avui prefereixen un format més dinàmic i creatiu que el que aquestes institucions els brinden, per això els *booktubers* i els *bookgrammers* triomfen tant entre la població compresa entre els 15 i els 30 anys..

L'estudi que es vol presentar vindria a ser una anàlisi o reflexió de com els anomenats *booktubers* o *bookgrammers* influeixen en la lectura i venda de llibres. Per a fer aquesta anàlisi, en primer lloc, cal saber quin és el context social en què es produeix aquest fenomen per saber en quina proporció els joves llegeixen i per veure quina incidència han tinguts les diferents accions de govern o institucionals en aquest índex de lectura. En segon lloc, cal tenir en compte quins són els antecedents d'aquesta cultura digital que arriba a milers de persones, com seria l'inici del Youtube, de l'Instagram i l'inici dels

recomanadors de llibres que empren les xarxes socials per arribar al màxim de gent possible, també caldria parlar d'índex de cultura digital o no dels joves, per tal de veure si les xarxes han propiciat l'augment de lectura. En tercer lloc, es parlaria dels mètodes utilitzats per aquests individus per tal de ser veritables influenciadors de masses, l'estudi es faria a partir dels llibres que recomanen des del gener fins al novembre del 2018, també destacaríem aquells títols de llibres que han tingut la seva adaptació a la gran pantalla i si això ha fet augmentar la venda d'aquests llibres en les llibreries de les diferents ciutats, de quina manera arriben al públic jove, aquestes persones també fan comentaris de llibres obligatoris a l'institut, i el préstec de llibres a les biblioteques públiques. I en quart lloc es vol destacar, sobretot, com les editorials han vist que poden ser de gran ajuda per publicitar els llibres que editen, com una més de les accions que fan de màrqueting de cara a la promoció i venda dels seus llibres.

En la part pràctica consistiria en tres parts, per una part entrevistes als joves a través de la plataforma google formulari, a llibreries i a bibliotecàries de biblioteques públiques per veure realment si hi ha influència o no dels booktubers en les vendes i el préstec bibliotecari o interbibliotecari; per l'altra part, el comentari sobre dues entrevistes fetes a *booktubers* per saber com s'organitzen, quines són les seves motivacions, entre d'altres, i per últim faríem un vídeo i l'editaríem emprant les tècniques i les estratègies comunicatives que utilitzen els *booktubers* per tal de posar en pràctica una experiència.

D'entrada, cal dir que les entrevistes fetes a un centenar de joves, a llibreters i a les bibliotecàries han estat positives ja que majoritàriament han dedicat un temps a respondre les preguntes que es van plantejar. Però s'ha intentat contactar amb booktubers a través del correu electrònic, de la seva pàgina d'instagram o a través del mateix canal de YouTube per tal d'entrevistar-los, però hi ha hagut sort i, per tant, només constatarem en aquest treball el nombre de subscriptors o de visualitzacions del seu canal per evidenciar l'impacte que tenen entre els joves, però no podrem anar més enllà.

En definitiva, el que es pretén és evidenciar si realment aquests joves incentiven la lectura a persones de la seva franja d'edat i si aquestes recomanacions tenen un impacte en les vendes. Aquesta seria la nostra hipòtesi de treball.

ANTECEDENTS

YouTube, la plataforma digital per on es mouen els *booktubers*, comença a principis del 2005 a Califòrnia, als Estats Units. Aquesta plataforma virtual és un lloc web on els usuaris poden veure vídeos i també els poden penjar per compartir-los amb la resta de persones que accedeixen a la plataforma. Actualment és el lloc web més important per compartir vídeos. En aquest context alguns usuaris s'han fet un canal per compartir opinions, receptes de cuina, manualitats, comentaris sobre pel·lícules, sobre temes d'interès, etc. Molts d'ells tenen molts seguidors i, per tant, exerceixen una influència. Els *youtubers* en serien un exemple. El terme *booktuber* procedeix de *book*, llibre en anglès, i *tuber*, que en aquest cas prové d'aquest lloc web. De la mateixa manera que existeixen els *booktubers*, també existixen els anomenats *bookgramers*, que són els que recomanen llibres a través d'Instagram, el lloc web que va néixer al 2010.

Els *booktubers* apareixen per primera vegada a YouTube al 2009, *Beautyisntskindeep*és va ser una de les primeres. El fenomen s'inicia a Europa, concretament a Anglaterra, però ràpidament es va estenent per la resta d'Europa i també l'Amèrica Llatina. És que aquest fenomen té més repercussió a partir del 2012. Ara existeixen milers de *booktubers* arreu del món. És un terreny més aviat femení, tot i que alguns dels *booktubers* més famosos i més ben valorats són nois, com ara el Sebastián, amb el seu canal *El coleccionista de mundos*, o en Javier Ruescas.

Ara també n'hi ha molts que a part de recomanar llibres fan la seva secció de recomanadors de sèries de televisió o fins i tot de pel·lícules. Alguns llibres tenen una adaptació a la gran pantalla i aquests joves amb el seu estil particular comenten.

Quan hi va haver el boom d'Instagram, la gent a qui li agraden els llibres i volia recomanar-los, ho va començar a fer via Instagram ja que com que havia de penjar una foto del llibre, ningú no havia de saber qui era la persona que s'amagava darrere d'aquelles recomanacions.

La majoria de *bookgramers* tenen un vlog on fan una ressenya exhaustiva del llibre que recomanen, mentre que per Instagram només en pots veure un tast que et remet al vlog. Això també passa en alguns *booktubers* com és el cas de la Marta Botet, la *booktuber* catalana amb més seguidors a la xarxa.

VOCABULARI IMPRESCINDIBLE

#FridayReads: en aquest tipus de vídeos es parla sobre el llibre o llibres que un booktuber té planejat llegir aquell cap de setmana o el que està llegint en aquell moment.

ARC: sigles de l'anglès "Advanced Reader Copy", és un llibre que envia una editorial gratuïtament i que encara no està a la venda, s'envia amb fins publicitaris.

Book Challenge: és un tipus de vídeo molt similar al del Book Tag, però en aquest les preguntes són més difícils i hi acostuma a haver un càstig si la resposta no és correcta. Aquí les preguntes acostumen a ser sobre un llibre que s'ha d'haver llegit.

Book Haul: són els vídeos on el booktuber ensenya els últims llibres que ha adquirit ja siguin regals o compres que ha fet. Alguns ho fan simplement per a ensenyar llibres que tenen intenció de llegir en aquella temporada.

Book Swag: són articles com ara tasses i samarretes que tenen temàtica literària com ara una frase d'un llibre o alguna il·lustració basada en un autor o llibre.

Book Tag: són els vídeos on el booktuber juga a jocs de preguntes, habitualment bastant fàcils o sobre un tema en concret, sobre llibres que el booktuber ha de respondre. En aquests vídeos els booktubers poden etiquetar a altres perquè també hi participin.

Bookish Hangover: és quan un booktuber ha acabat de llegir un llibre i se sent incapaç emocionalment de començar-ne un altre ja que el llibre que ha acabat li ha produït uns sentiments molt intensos. També es pot referir a quan se senten cansats o poc productius a causa d'haver-se quedat fins tard llegint un llibre.

Bookshelf tour: són els vídeos on el booktuber fa un petit recorregut per la seva biblioteca i explica com la organitza, aquí els booktubers acostumen a explicar anècdotes sobre com ha aconseguit algun llibre o alguna cosa per l'estil.

OTP: sigles de l'anglès "One True Pairing", així és com s'anomena una relació romàntica que es considerara la millor per als dos personatges emparellats.

Readathon: és un esdeveniment on els participants llegeixen junts durant un temps establert. Acostumen a haver-hi reptes que anuncien els organitzadors, hashtags associats, sortejos,... La majoria sorgeixen a BookTube com poden ser BookTubeAthon, Dewey's 24 Hour Readathon, Around the World-a-Thon, entre altres.

Reading Slump: és un període de temps on el booktuber no té ganes de llegir i si llegeix ho fa més a poc a poc del que ho sol fer.

Ship: així es com s'anomena a una relació de moment inexistent entre dos personatges que penses o vols que succeeixi.

Spoiler: detalls o contingut important del llibre que si encara no te l'has llegit li pot treure la gràcia a llegir-lo, també es pot dir de quan dius a algú el final d'un llibre.

TBR: sigles de l'anglès "To Be Read", són els llibres que el booktuber té i encara no ha llegit o vol llegir pròximament.

Unboxing: en aquest tipus de vídeo el booktuber obre davant de la càmera els paquets que normalment contenen llibres rebuts recentment per part d'editorials, altres booktubers, de seguidors... Amb aquests vídeos comparteix les seves reaccions amb els seus seguidors.

Warp Up: en aquest vídeo el booktuber fa comentaris breus sobre tots els llibres llegits en un cert període. Acostuma a fer-se una vegada al mes o una vegada a la setmana, cada booktuber ho fa a la seva manera.

Wish list: és una llista de llibres que el booktuber vol llegir o que vol que siguin traduïts al seu idioma matern per a poder llegir-los.

I. ELEMENTS DE CONTEXT

1. PUNT DE PARTENÇA

1.1 LA LECTURA

“De los diversos universos inventados por el hombre, el más asombroso es el libro; de todos los demás son extensiones del cuerpo... Sólo el libro es una extensión de la imaginación y la memoria.” (J. L. Borges)

“La lectura adelanta el tiempo de la vida y, paradójicamente, aleja el de la muerte. Leer es buscar otras realidades para comprender mejor esta realidad.” (Fabricio Caivano)

“La lectura fa a l'home complet; la conversa, àgil; l'escriure, precís.” (Francis Bacon)

“La lectura ens regala molta companyia, llibertat per ser d'una altra manera i ser més.” (Pedro Laín Entralgo)

“El futuro de la lectura es incierto; sin embargo, muchos seguimos convencidos de su poder, de su utilidad en la hora presente y del inmenso paraíso que aguarda tras la verja de sus símbolos a quien se atreva a cruzarla. Escribir y leer son probablemente el invento humano que más ha transformado a su propio inventor. (...) En la escritura habita el pensamiento y la lectura es el soplo que lo difunde. Por eso, decía, es un imperativo pedagógico enseñarla, cuidarla y propagarla. Si en el siglo XVIII, el filósofo Immanuel Kant propuso como lema de la ilustración *sapere aude*, atrévete a pensar; nosotros proponemos este otro para el siglo XXI: *legere aude*, atrévete a leer. Porque leer, hoy, es una decisión para la que se necesita cierta audacia, pero podemos asegurar que quien se arriesgue a ello no se arrepentirá jamás”. (Eliacer Cansino, 2002:43).

Aquestes citacions ens fan entendre la importància de la lectura en les nostres vides, de com ens afecta en el dia a dia, en el nostre desenvolupament com a persones i com a societat.

Des que aprenem a llegir anem descobrint el significat de moltes paraules, anem ampliant el nostre vocabulari, anem introduint-nos a nous coneixements per entendre la nostra realitat diària i fins i tot realitats passades, presents i futures. Aquesta porta al coneixement i a la creativitat i ajuda a l'ésser humà a avançar en la línia evolutiva i en la personal.

Les institucions governamentals sempre han sabut la importància de llegir i, per tant, una porta a adquirir cultura i també una porta per a entendre i fins i tot qüestionar una realitat establerta pels governs de torn. Al llarg de la història molts governs han volgut controlar la lectura a través de la imposició d'uns determinats llibres d'autors afins a la mentalitat del qui mana. Altres, han volgut reprimir matant o posant a la presó certs autors o simplement persones culturalment i intel·lectualment actives. De fet, els règims totalitaris de tots els temps han estat els que han aplicat més aquestes maneres de gestionar la cultura, una cultura censurada, sota control. Només cal recordar que a l'estat espanyol des del 1939 al 1975 la cultura estava a mans del règim franquista, un règim militar que limitava la cultura a la societat, tant pel que fa a la llengua catalana com pel que fa als continguts que ells creien que podien fer-los mal.

Les primeres estadístiques sobre alfabetització que tenim de l'estat espanyol són del 1841 i les dades indiquen que només un 24,2% de la població estava alfabetitzada¹, és a dir, sabia llegir i escriure o simplement, sabia llegir. En la mesura que els governs han fet censos de població per controlar la gent, també han controlat quin grau de competències tenia. La desigualtat estava assegurada tant per les feines que es podien fer com pels càrrecs a què podien accedir i assumir. Al segle XIX l'estat espanyol estava majoritàriament en inferioritat de condicions culturals a diferència de països com Anglaterra que tenia una taxa del 60% d'alfabetització o de França que la tenia del 80%. Les diferències culturals són evidents en aquesta època. Sols dir que a l'inici del segle XX les dades havien millorat i aleshores només hi havia un 56% de població alfabetitzada². Per sort, l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura ha anat millorant al llarg dels segles i dels anys en benefici de la millora de la cultura i de la qualitat de vida.

¹Un 39,2% d'homes i només un 9,2% de dones.

²Vegeu <https://miguelrosacastejon.wordpress.com/2018/02/17/analfabetismo-secular/> (consultat setembre de 2018).

Sembla evident que hi ha una estreta relació entre la lectura i l'èxit escolar. L'índex d'alfabetització d'Espanya és alt en l'actualitat, i això ha propiciat que moltes persones hagin pogut accedir a llocs de treball més qualificats perquè les persones estan més formades. Només cal recordar que al segle XIX i principis del XX l'aprenentatge estava destinat a persones que es podien pagar un ensenyament, uns estudis, i donada la pobresa del país hi havia moltes persones que no sabien ni llegir ni escriure³, i, per tant, estaven abocades a feines precàries. Les campanyes educatives promogudes pels diferents governs han fet capgirar el panorama, ja que fent l'escolarització obligatòria dels 6 anys als 14 el govern s'assegurava que tothom sabés llegir i escriure per tal de tenir les mateixes oportunitats. Afortunadament els temps han canviat i la taxa d'alfabetització és molt alta⁴ amb la qual cosa tothom pot accedir a una feina més ben remunerada, a la cultura en general i també a la lectura per a la finalitat que es vulgui.

Està clar que la lectura és essencial per a l'aprenentatge, però també és important per ampliar horitzons culturals, mentals, lingüístics i creatius. En una societat com la nostra, la cultura és una font de coneixement i de formació de la societat, però també és una forma de diversió i d'oci a tenir en compte ja que ens fa evadir sovint de la realitat que ens aclapara per les pressions laborals, la pressió del temps en les nostres vides, etc.

Ara bé, mentre ha augmentat la taxa d'alfabetització resulta que tenim informació que les persones cada cop llegeixen més, però pitjor⁵. En un informe del Ministeri d'Educació del 2017 ens diuen que un 34,2% de la població no llegeix i que un 6% ho fa solament pel treball i que un 22% llegeixen pel treball i pels estudis i també en el seu temps lliure. El president de la Federació del Gremi d'Editors d'Espanya, Javier Fernández, analitzava les dades del **Barómetro de Hábitos de Lectura y Compra de Libros 2017**, un informe

³En l'article de Narciso de Gabriel, *Alfabetización y escolarización en España (1887-1950)* es fa notar com es va passar de l'analfabetisme a una alfabetització que s'encamina cap a la plenitud. (Vegeu <https://www.mecd.gob.es/dctm/revista-de-educacion/articulosre314/re3141100462.pdf?documentId=0901e72b81272c6b> consultat setembre de 2018). En l'actualitat es pot consultar l'evolució a través de l'INE o també en pàgines com aquesta que et fan una relació de dades i que et serveixen per veure com ha millorat la taxa d'alfabetització. Vegeu també <https://knoema.es/atlas/Espa%C3%B1a/topics/Educaci%C3%B3n/Alfabetizaci%C3%B3n/%C3%8Dndice-de-alfabetizaci%C3%B3n-en-adultos>, consultat a setembre de 2018).

⁴En l'actualitat la taxa d'alfabetització és molt alta. Segons la UNESCO, recollint dades del 2016, hi hauria una petita diferència entre adults masculins que situa una taxa del 98,25% i els adults femenins amb un 97.7% de la població adulta. Ara bé, entre la població jove les xifres són gairebé imperceptibles. La taxa dels nois joves és del 99,64% i de les noies del 99,61. Segons les dades exposades a *Expansión/datosmacro.com*. Les estadístiques extretes del Cens de població total no varien gaire, segons es recull a *indexmundi* a <https://www.indexmundi.com/g/g.aspx?c=sp&v=39&l=es> (consultat octubre de 2018)

⁵ *Barómetro de la lectura 2017: se lee más pero peor.* (19-01-20018) Vegeu <http://www.elmundo.es/cultura/literatura/2018/01/18/5a607873468aeb34758b4600.html> (consultat octubre de 2018)

presentat a la Biblioteca Nacional, i deia que: “la lectura es uno de los ejes fundamentales que denotan el progreso no sólo económico, sinó también crítico y moral, de una sociedad. Este informe sobre los índices de lectura en España me deja un sabor agri dulce. **Es cierto que ha crecido el número de lectores, pero ha sido un aumento poco significativo y el tipo de lectura tranquila, atenta, reflexiva que necesita un libro no ha mejorado.** Leemos más, un poco más, pero peor. Además, sigue existiendo un 40 por ciento de españoles inmunes a los encanto del libro”⁶.

Pel que sembla els joves fins als 25 anys llegeixen més que els adults, però tot i així les xifres encara podrien ser millors. Des del punt de vista de l'empresa privada, les editorials, està clar perquè és un negoci; però des del punt de vista social també, perquè això implicaria que la nostra societat seria més civilitzada, més crítica, més culta i més tolerant. És important la lectura per fer avançar l'home com a persona i a la societat en general.

1.2 ELS LECTORS

“Llibres, camins i dies donen a l'home saviesa.” (proverbi àrab)

“Un llibre obert és un cervell que parla; tancat, un amic que espera; oblidat, una ànima que perdona; destruït, un cor que plora.” (proverbi hindú)

“No hi ha espectacle més bonic que la mirada d'un nen que llegeix.” (Günter Grass)

“Aprendre a llegir és encendre un foc; cada síl·laba pronunciada és una espurna.” (Victor Hugo)

“Un llibre és l'arma més efectiva contra la intolerància i la ignorància.” (Lyndon Baines Johnson)

“Un lector viu mil vides abans de morir. El que mai llegeix només en viu una.” (George R.R. Martin)

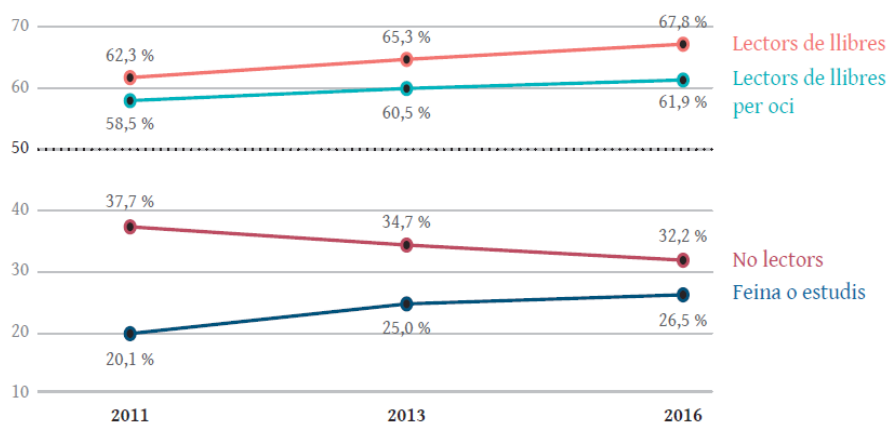
⁶Op cit.

“Una cop has après a llegir, seràs lliure per sempre.” (Frederick Douglass)

Segons la Federació d'editors d'Espanya, hi ha una gran diferència entre els hàbits lectors en funció de les edats. El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport en l'enquesta que va fer l'any 2015 sobre els hàbits lectors de la societat espanyola destacava que el percentatge de població que declarava haver llegit almenys un llibre a l'últim any havia augmentat 4,5 punts en relació a la darrera estadística que es va fer i en aquell moment (2015) hi havia un 62%⁷. Tot i que a les estadístiques del 2017 hi ha un increment total de lectors que se situa en el 65'7%⁸, la realitat ens diu que no és el mateix per a la franja situada entre els 15 i els 18 anys, que pel que sembla disminueix la lectura de llibres per oci i més aviat, si es llegeix, és per obligació (estudis). En l'informe presentat per la Biblioteca Nacional, Ana Santos fa notar que els joves (fins als 25 anys) són més lectors que els adults. Sembla una contradicció, però té a veure amb els estudis i la feina a què opten els joves.

Pel que fa a la nostra realitat concreta, a Catalunya l'índex de lectura des de l'any 2012, en què es va posar en funcionament el Pla Nacional de Lectura 2012-2016, fins ara ha anat augmentant. El Pla es va iniciar amb un índex de lectura del 62'3% i es va arribar a finals dels 2016 a un 67'8%, molt a prop de l'índex de lectura europeu que se situa al 68%⁹.

Hàbits de lectura

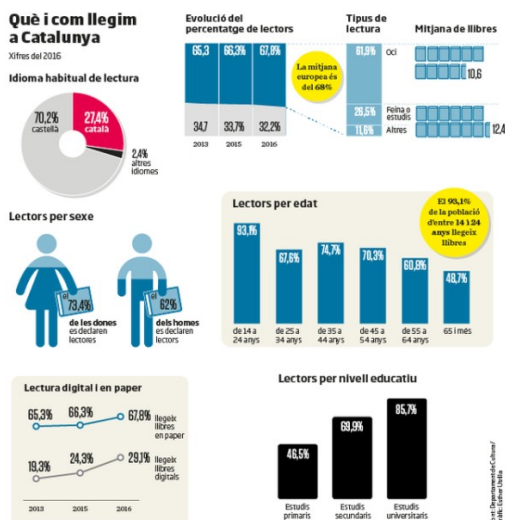
Font: Hàbits de lectura i compra de llibres els anys 2015 i 2016. Conecta per al Departament de Cultura, Gremi d'Editors i de Llibreters de Catalunya fins al 2013

⁷A la pàgina del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte es poden trobar les estadístiques d'aquests darrers anys. En concret a l'apartat de l'Observatorio de la lectura y del libro:

<http://www.mecd.gob.es/cultura/areas/libro/mc/observatoriolect/estudios-e-informes.html> (consultat octubre de 2018)

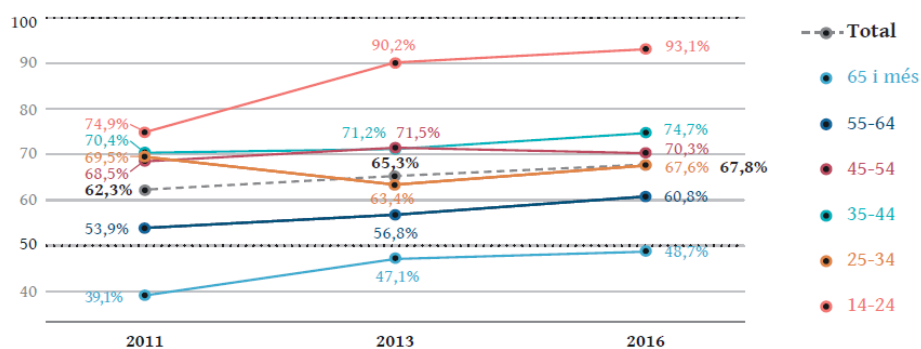
⁸El Ministeri d'Educació ha fet una estadística per saber el tant per cent de lectors per trimestre; la Federació del Gremi d'Editors d'Espanya ha presentat un informe sobre la relació de lectors i les vendes de llibres.

⁹Segons les dades que disposa el Departament de Cultura i recollides a <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/habit-de-lectura/> (consultat octubre de 2018)

Les dades de lectura varien en funció de l'edat i, per tant, quan s'intenta fomentar la lectura s'incideix especialment en els percentatges¹⁰ que tenen menys lectors. A Catalunya, l'índex de lectura de llibres no ha parat d'augmentar entre la població de catorze anys o més, si tenim en compte les dades des del 2011 fins al 2016. Tot i així, les xifres podrien millorar.

Lectura segons l'edat

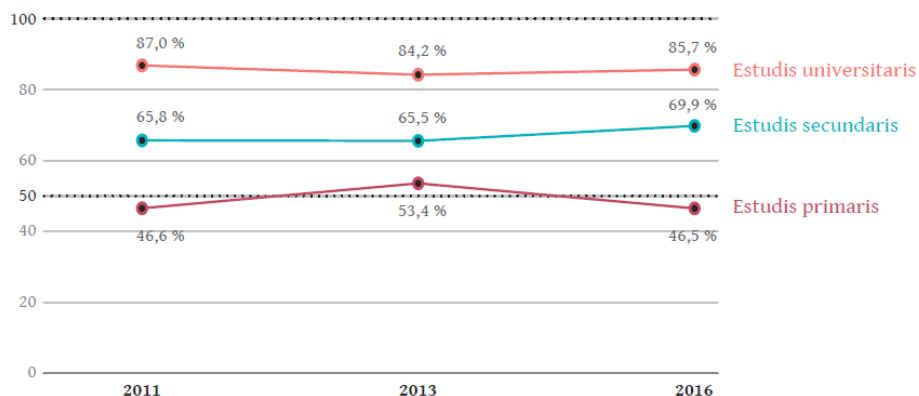

Font: Hàbits de lectura i compra de llibres els anys 2015 i 2016. Conecta per al Departament de Cultura, Gremi d'Editors i de Llibreter de Catalunya fins al 2013

El perfil d'aquests lectors varia: la població amb un nivell més alt d'estudis és més lectora que la que té estudis primaris o secundaris. Però, malgrat les dades, cal insistir en el foment de la lectura. Les institucions són conscients que amb la millora de la lectura el país pot millorar. Amb més cultura, més progrés.

¹⁰Vegeu les gràfiques que apareixen a <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/habit-de-lectura/> (consultat octubre de 2018)

Lectura segons el nivell d'estudis

Font: Hàbits de lectura i compra de llibres els anys 2015 i 2016. Conecta per al Departament de Cultura. Gremi d'Editors i de Llibreters de Catalunya fins al 2013

La promoció de la lectura ha interessat tant als organismes governamentals com a les empreses editores, així com també a les llibreries. Per tant, tant des de l'àmbit social, des de l'àmbit privat com des de l'àmbit polític hi ha un interès a fer augmentar l'índex de lectura. Les raons són diferents. Ara cal veure quines estratègies fan servir per tal de millorar els resultats.

Aquest treball té en compte la promoció de la lectura des de l'entorn institucional o des de l'entorn privat, però sobretot es fixa en aquelles activitats (remunerades o no) que fan els mateixos joves per tal d'incentivar la lectura entre ells mateixos. Per això, ens centrarem en el paper dels booktubers en la promoció i en la incentivació de la lectura. Els joves llegeixen en paper, en línia en plataformes que comparteixen històries creades per ells mateixos, en digital... llegeixen missatges de tot tipus a través de les xarxes i també estan oberts a la informació que els aporten canals com el YouTube o l'Instagram, entre d'altres. La informació que aporten o bé és de creació pròpia o bé són comentaris sobre el que han anat trobant i els ha fet pensar i han volgut compartir en públic (un públic ampli com és el de les xarxes socials). Si ens centrem en els booktubers, és a dir, les persones joves que fan comentaris sobre llibres a YouTube, veiem que aquestes recomanacions o no recomanacions, són de llibres que han comprat en alguna llibreria, els els han deixat o regalat, els han agafat de la biblioteca, o és un llibre obligatori de l'institut on estudien, entre d'altres. El que volen ser és un canal per comentar els llibres que llegeixen i, de rebot, aquest canal és un espai per fomentar la lectura; una estratègia que algunes editorials i les mateixes institucions de govern volen aprofitar per arribar a un sector de població més gran per tal que llegeixi.

Els booktubers fomenten la lectura a un públic d'una franja d'edat entre els 14 i els 25 anys des del seu punt de vista crític. Fan una feina de difusors, orientadors, fomentadors de la lectura. Ara bé, els joves realment miren aquests canals a l'hora de triar una determinada lectura?

1.3 LES LLIBRERIES I LA DIFUSIÓ DE LA LECTURA

Una llibreria, d'entrada, és un negoci que es basa en la venda de llibres on hi ha implicats autors, editorials, distribuïdors, llibreters, compradors, lectors de llibres...

Les empreses editorials¹¹ a través dels seus representants ofereixen una sèrie de novetats a les llibreries. Cal dir que només una petita part del seu mercat és a les llibreries, però és el principal punt de venda per a la població en general.

Les llibreries són negocis i també un lloc on el llibreter encomana el gust per llegir o orienta els lectors en llibres de diferents àmbits del coneixement. Per a alguns “una llibreria és un espai de descoberta, de reunió, de prescripció, de coneixement, i, alhora, “de llibertat” com diu el poeta Joan Margarit. Perquè la llibreria és un dels espais, juntament amb les biblioteques, on el llibre troba l'usuari final, el lector. Per això és tan necessària l'existència de llibreries per tot el país.”¹²

Segons el *Mapa de llibreries de Catalunya 2016* elaborat pel Departament de Cultura amb la col·laboració del Gremi de Llibreters, a Catalunya no hi ha cap comarca que no disposi de, com a mínim, una llibreria. Val a dir que a nivell municipal, dels 948 municipis que hi ha a Catalunya, 192 disposen d'un establiment llibreter, acollint així el 85 % de la població

¹¹Actualment, les editorials catalanes representen el primer mercat editorial a Espanya, gairebé un 50 % de la facturació. L'any 2015 les editorials de Catalunya van facturar 1.116 milions d'euros, dels quals 214 milions d'euros van ser per obres en llengua catalana. Malgrat tot, la facturació total costa que es mantingui estable i la tendència fins l'any 2013 va ser descendent. No és fins als anys 2014 i 2015 que es comença a observar una recuperació en la facturació de les editorials catalanes. Vegeu les dades que es donen des del Departament de Cultura a <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/habit-de-lectura/> (consultat setembre de 2018)

¹²Departament de Cultura. L'hàbit de lectura <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/habit-de-lectura/> (consultat setembre de 2018)

de Catalunya. Entre el 2010 i el 2014 les llibreries van perdre un 26,5 % de facturació a l'Estat, però, tot i aquesta davallada d'ingressos, a Catalunya hi ha 806 establiments.

Llibreries a Catalunya					
	Establi- ments	Municipis	Població	Establiment/ Municipi	Establiments/ 100.000 hab.
Barcelona	594	314	5.524.082	1,9	10,7
Girona	87	226	756.552	0,4	11,5
Lleida	46	224	432.371	0,2	10,6
Tarragona	79	184	795.101	0,4	9,9
TOTAL	806	948	7.508.106	0,8	10,7

Font: Mapa de llibreries de Catalunya 2016, BCF consultors per al Departament de Cultura

Tenir llibreries a prop és important perquè això vol dir que els lectors tenen fàcil l'accés a la cultura, a la literatura i a la informació en general. Si ens fixem amb aquestes dades del 2016 es pot comprovar que a la província de Barcelona és on hi ha més llibreries de tot Catalunya, unes 594; la segueix Girona amb 87 establiments, després Tarragona amb 79 i en últim lloc Lleida amb 46. Aquestes dades, segurament al 2018, han canviat¹³. Només cal fixar-nos en la ciutat de Tarragona, on han tancat quioscos¹⁴ on venien també llibres, i una llibreria de tota la vida, amb més de 50 anys d'antiguitat, la llibreria La Rambla, que va tancar les seves portes a finals de juny de 2018¹⁵. En total, a Tarragona ciutat, ara només queden unes nou llibreries: Llibreria La Capona, Llibreria Adserà, Llibreria Re Read Tarragona, Abacus cooperativa, Llibreria Travé, Drakkar llibreria, Llibreria i papereria Sport S.L.L, Quiosc El Miracle, Tàrraco còmics. La crisi econòmica que ha viscut el país aquesta darrera dècada, els canvis en els hàbits de lectura i de compra de llibres dels lectors, entre d'altres circumstàncies, han fet que alguns d'aquests negocis hagin hagut de tancar.

Les llibreries són un lloc on trobar i adquirir cultura, i això els governs ho saben; per això, tant el govern espanyol com el govern català, en els plans de foment de lectura, també contemplen aquests establiments privats per tal d'ajudar a fomentar la lectura entre la població. Cal dir que l'article 7.1 de la Ley 10/2007 diu que els poders públics tindran en compte les llibreries no només com a llocs de venda sinó també en la seva qualitat d'agents culturals¹⁶. Els llibreters s'han beneficiat dels programes governamentals com és

¹³No hi ha dades actualitzades al Departament de Cultura de la Generalitat.

¹⁴Els quioscos del Roslena.

¹⁵Ventura, Albert. La Llibreria de la Rambla, de Tarragona, tanca les seves portes (29-06-2018) <https://www.nuvol.com/noticies/la-llibreria-de-la-rambla-de-tarragona-acull-el-darrer-acte-abans-del-tancament/>

¹⁶ En el Pla de Foment de la Lectura del 2017-2020 dins l'apartat de Potenciació de la tasca cultural i prescriptora de les llibreries es vol reforçar algunes mesures que es fan des de fa uns anys com el Segell de Qualitat per a les llibreries (un projecte compartit pel Ministeri i els llibreters, distribuïdors i editors) i ajuts per acció de dinamització culturals per part

ara el programa “De capçalera”, on la Institució de les Lletres Catalanes (ILC), el Servei de Biblioteques i l’Institut Català de les Dones van unir un escriptor amb la seva llibreria de referència, procurant que participés en diferents activitats de la llibreria. A més, el govern va elaborar un pla de subvencions per potenciar la modernització de les llibreries o va intervenir en la realització, en la qual també intervenia el Gremi de Llibreters i la Universitat de Barcelona, amb el suport del Departament de Cultura, d’un Postgrau per a la Formació de Llibreters. Altres iniciatives del Govern català han estat la “Libridata”, una eina informàtica impulsada per la Cambra del Llibre de Catalunya amb el suport del Departament de Cultura per tal de millorar el funcionament de la cadena del llibre, i el “Librerdrac”, una plataforma per comercialitzar el llibre digital impulsada pel Gremi de Llibreters de Catalunya amb el suport del Departament de Cultura.

El govern ha ajudat les llibreries en major o menor mesura. Les ha tingudes en compte en el seu Pla de Foment de la Lectura. Ara bé, no es pot comptar només amb els programes d’ajuts en els negocis privats, també cal fer actuacions pròpies, activitats, pensar estratègies que facin augmentar el gust per la lectura i que de passada també facin augmentar les vendes de llibres. El 2016 el Departament de Cultura¹⁷ va publicar una estadística on es reflectien algunes de les activitats que feien a les llibreries per tal de fomentar els llibres i la lectura:

de les llibreries i altres projectes que millorin el vincle les llibreries i altres agents del sector.

¹⁷Extret de Departament de Cultura. L’hàbit de lectura <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/habit-de-lectura/> (consultat setembre de 2018)

Activitats de foment dels llibres i la lectura						
	Presentació de llibres	Conta-contes	Conferències	Publicació de catàlegs	Accions a escoles	Altres
Llibreria independent	57,4 %	30,30 %	29,8 %	9,0 %	21,7 %	34,0 %
Gran cadena de llibreries	42,1 %	42,1 %	47,4 %	15,8 %	42,1 %	10,5 %
Comerç no presencial	25,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Gran superfície	0,0 %	0,0 %	0,0 %	14,3 %	0,0 %	57,1 %
Punt de venda de llibres	18,8 %	3,2 %	1,3 %	1,3 %	1,9 %	7,1 %
Catalunya	46,3 %	23,2 %	22,6 %	7,2 %	17,0 %	26,5 %

Font: Mapa de llibreries de Catalunya 2016. BCF consultors per al Departament de Cultura

Tal com es pot comprovar les activitats que més es fan dins les llibreries són: la presentació de llibres i el conta contes. El segueixen les conferències, la publicació de catàlegs, les accions a les escoles i altres que no s'especifiquen, però que podrien ser recitals, clubs de lectura, recomanacions a través de blogs, pàgines web,.... De fet, els llibreters són molt creatius i estan al dia amb les noves tecnologies i ara per ara el paper de les xarxes socials és una plataforma que es poden fer veure més a un públic més ampli.

Tenint en compte que aquestes dades són del 2016 podríem pensar que les estratègies han canviat i la veritat és que no han canviat gaire. Hem fet set entrevistes a diferents llibreters tant de Barcelona com de Tarragona per saber quines estratègies empren per fomentar els llibres i la lectura i hem pogut comprovar que no hi ha gaires novetats. Les noves tecnologies els fan apropar més als lectors/consumidors/compradors, els faciliten l'adquisició de llibres o la reserva de llibres, però també els orienten i els posen al dia de les novetats que els mateixos llibreters consideren dignes de ser recomanades.

Com s'ha pogut comprovar moltes llibreries ideen maneres per promocionar el negoci de la venda de llibres a través de diferents iniciatives. També cal ressaltar estratègies¹⁸ publicitàries originals que algunes llibreries d'arreu del món han fet servir. Són reclams

¹⁸ Recollit a <http://www.eraseunavezqueseera.com/2014/06/10/ingeniosas-campanas-de-fomento-de-la-lectura/> I a <http://www.eraseunavezqueseera.com/2016/06/02/nuevas-campanas-fomentar-lectura/> (consultat setembre de 2018)

publicitaris en els aparadors, en pàgines d'anuncis, en blogs i fins i tot a la televisió. Aquests serien alguns exemples tant de llibreries com d'editors:

L'any 2016 l'**Associació d'Editors de Madrid** va fer tres anuncis amb el lema: "Cuanto más lees, más ves", i que volen dir que llegir és veure-hi més i millor, per ressaltar que la lectura ens dona més coneixement.

L'any 2015 amb els anuncis "Usted debería estar aquí", "Houston: tenemos un lector", la **Librería Gandhi**, de Mèxic, va promocionar la lectura.

L'any 2014 l'**Associació d'Editors de Madrid** va difondre dos anuncis al juny amb el lema: "Leer estimula tu imaginación".

El maig de 2014 la llibreria **Steimatzky**, una de les més importants d'Israel, també fa un anunci on es combina la idea de cinema i literatura, i on es pretén que el lector tingui la llibertat d'imaginar-se el seu personatge. El lema: "El teu llibre, el teu elenc".

La llibreria **Book Culture**, de Manhattan, va editar el maig de 2014 una sèrie de cartells on es posaven costat per costat autors clàssics com Juli Verne, George Orwell, HG Wells i Mary Shelley, i el moment històric en què s'havia fet realitat el que havien escrit. El lema: "La imaginació va ser primer."

El gener de 2014 **The Bookstore** va fer una campanya on es suggeria que les històries ens poden provocar un desdoblament on el risc i l'aventura són presents. El lema: "On et portarà la història?"

"Leer te transforma", lema de l'editorial **D'Buk**, a Guatemala. Converteix en lectors a Nelson Mandela, Andy Warhol i A. Einstein.

El 2013 la llibreria **Steimatzky** va fer una campanya on es deia que "El llibre correcte, sempre et farà companyia".

El 2013 l'**Associació d'Editors de Madrid** amb el lema: "Salva un libro, lee un libro" volia contrarestar els efectes nocius dels videojocs, televisió i mòbils amb missatges del Petit Príncep, Moby Dick i de l'agonitzant Don Quixot.

"Un llibre pot canviar la història de la teva vida", lema d'una campanya del 2011 de **Penguin Books**, procedent de la Xina.

El 2011 la llibreria **Gandhi**, de Mèxic, amb el lema: “Encuentra tu libro” va fer una sèrie de cartells amb personatges de contes clàssics com la Caputxeta, l’Àlícia, o la metamorfosi...

El 2010 **Pulpbooks** fa una campanya on es promociona la lectura mitjançant el lema: “Llegir et fa interessant”.

El 2009 Literacy Foundation de Canadà va fer una campanya molt impactant amb el lema: “Quan un nen no llegeix, la imaginació desapareix”¹⁹.

Els missatges són clars: la lectura fomenta la creativitat, et fa ser més interessant perquè pots donar més opinions i més arguments basats en el que han dit altres persones o en les conclusions que has tret contrastant altres idees; et pot ajudar a canviar la manera de pensar, d’actuar, de ser millor persona, et pot fer companyia, et pot ajudar a descobrir nous mons... Per tant, els llibreters pensen com arribar al públic de la ciutat on tenen el negoci i ampliar les vendes a través de diferents estímuls. Cal situar els lectors, cal encoratjar-los, cal captar la seva atenció per tal que vagin a la llibreria i mirin i mirin i que escullin alguna lectura que els enxampi.

Els aparadors de les llibreries amb la disposició dels llibres per temporades o per temes d’interès o amb reclams; les iniciatives a l’interior de la llibreria amb clubs de lectura, contacontes, recitals, presentacions de llibres o col·leccions, conferències d’escriptors, etc; la presència de les llibreries i dels llibreters a les xarxes socials, blogs, pàgines web... són diferents maneres de fer veure al públic lector/consumidor del que poden oferir. Ara bé, els booktubers han ajudat també que es venguin més llibres? Pel que hem pogut veure amb les entrevistes que s’han fet, els llibreters no tenen dades que evidencin que hagin influït en les vendes, més aviat creuen en la feina que fan ells mateixos i en el boca orella.

De fet, les llibreries disposen d’una oferta molt àmplia i plural, i a més com que estan en contacte directe amb el públic lector poden orientar i recomanar llibres en funció dels gustos o necessitats.

La crisi econòmica, l’aparició del llibre digital, les grans multinacionals com Amazon, FNAC, El Corte Inglés i altres i el canvi d’hàbits de consum cultural, a partir de l’any 2008,

¹⁹Aquesta campanya també comptava amb un spot publicitari. Vegeu-lo a https://www.YouTube.com/watch?time_continue=3&v=YUVynD3cIIo(consultat setembre de 2018)

han fet que moltes llibreries hagin hagut de tancar les portes²⁰ o reinventar-se per sobreviure. No obstant això, continuen apareixen llibreries i, per tant, continua essent un negoci viable, vàlid. Els llibreters s'han convertit en agents culturals, prescriptors de llibres i promotors culturals en el barri, en la ciutat. Són molt més que simples venedors. Saben que no poden competir amb les multinacionals, per això cuiden els seus clients amb el que és el comerç de proximitat, amb l'atenció preferent, amb el tracte, amb el servei, amb les activitats...

1. 4 L GOVERN I LA LECTURA: PLANS DE LECTURA ESTATALS I AUTONÒMICS

«La cultura és l'opció política més revolucionària a llarg termini» (Montserrat Roig)

Els diferents governs tant estatals com autonòmics han elaborat al llarg dels anys estratègies per a fomentar la lectura entre la població.

El Govern de l'estat espanyol ha fomentat la lectura a través de diversos plans de foment de la lectura. El Ministerio de Educación, Cultura y Deporte ha fet diferents plans des del 2001 ençà, sobretot centrats en l'àmbit educatiu i en les biblioteques. Després de l'aprovació per les Cortes Generales de la Ley/10/2007, de 22 de juny, de la lectura, del llibre i de les biblioteques el Pla ha tingut nous impulsos. Com molt bé es reconeix des de les institucions i en concret del mateix ministre Méndez de Vigo: “la obligación de los poderes públicos de aprobar periódicamente un Plan de Fomento de la lectura.”²¹

²⁰ Vegeu l'article del 22 d'abril de 2016 on Elisenda Pallarès parla sobre la desaparició de llibreries <https://www.naciodigital.cat/noticia/107019/llibreria/menys/cada/dos/dies> (consultat setembre de 2018) Aquest article seria la continuació sobre un altre que va fer W. Manrique el 3 de març del 2015 https://cat.elpais.com/cat/2015/03/04/cultura/1425453103_819705.html que porta per títol Cada dos dies es perd una llibreria a Catalunya.

²¹ Pàgina del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte <http://fomentodelalectura.mecd.gob.es/acerca-de/c/presentacion.html> (consultat setembre de 2018)

Les institucions són conscients de la importància de la lectura. Els informes elaborats per l'estudi PISA (Programme for International Student Assessment), les enquestes sobre els hàbits lectors que es fan des del mateix Ministeri ajuden a situar els punts de partida de cara a la millora de la lectura de la societat. A la presentació del Pla per a aquests tres anys 2017-2020 es deixa clar l'objectiu: "Este nuevo Plan tiene como principal objetivo el incremento de la demanda lectora mediante la **promoción, extensión y consolidación del hábito de la lectura**. El libro, vehículo de la lectura, constituye una herramienta imprescindible para transmitir el conjunto de saberes humanos, para dotar a los ciudadanos de recursos necesarios para su desarrollo personal, ensanchar su realidad e incrementar su capacidad de reflexión, comprensión y crítica, en suma, para ser más libres gracias a los libros. Si la lectura se considera un derecho, como efectivamente lo es, los poderes públicos deben garantizar el acceso a este derecho en **condiciones de igualdad**."²²

Els resultats de l'informe PISA del 2015 sobre la lectura en relació al 2012 mostraven una millora en la lectura entre l'alumnat de 15 anys, per això aquest Pla contempla també una actuació dins el món educatiu, a més de les biblioteques públiques i escolars,... El que realment es vol és millorar l'interès per la lectura, sobretot, entre la població que mostra poc interès. Per tant, no només s'ha d'insistir des de l'àmbit educatiu sinó que també s'ha de fer des de casa, per això es vol seguir una línia estratègica centrada en la resta d'àmbits de socialització²³.

1.4.1 PLA DE LECTURA ESTATAL

Destaquem el Pla més recent, el que comprèn projectes des del 2017 al 2020 en la promoció dels hàbits lectors:

Campanya de promoció de la lectura:

a.1) Suport a les fires del llibre, exposicions i esdeveniments literaris

a.2) Accions de foment de la lectura en municipis de menys de 50.000 habitants.

²²Op. Cit.

²³"A diferencia de las líneas estratégicas II y III, que tienen lugar en los espacios educativos y bibliotecarios, esta línea estratégica concentra sus actividades de fomento de la lectura en el **resto de ámbitos de socialización**, otorgando particular importancia a la familia. No cabe duda de que los progenitores tienen una responsabilidad fundamental a la hora de contagiar a sus hijos el gusto por la lectura." Op. cit

- a.3) Accions de foment de la lectura en l'àmbit de l'esport.
- a.4) Accions de foment de la lectura en l'àmbit universitari.
- a.5) Creació de nous espais de lectura.
- a.6) Desenvolupament de projectes que vinculin la lectura amb la tasca laboral.

Campanya de promoció de la lectura entre la població infantil i juvenil:

- b.1) Accions fora dels centres educatius.
- b.2) Projectes de col·laboració amb entitats especialitzades.
- b.3) Elaboració de materials i recursos per a famílies i mediadors.
- b.4) Accions de foment de la lectura en entorns digitals freqüentats per joves.

Campanya de promoció de la lectura entre segments de població amb dificultats:

- c.1) Accions que promouen la igualtat d'oportunitats en l'accés al llibre per a grups de població amb dificultats sensorials, psíquiques, lingüístiques i socioeconòmiques.
- c.2) Accions entre la població gran.
- c.3) Projectes de col·laboració amb entitats especialitzades.
- c.4) Accions de foment entre la població reclosa en un centre penitenciari.

Comunicació d'una imatge de la lectura més moderna, atractiva i integradora:

- d.1) Creació d'un logotip que identifiqui les accions incloses en el Pla.
- d.2) Accions de comunicació en l'àmbit de la lectura.
- d.3) Projectes en col·laboració amb els mitjans de comunicació.
- d.4) Creació d'una pàgina web que serveixi com a centre de recursos.

Consolidació de les biblioteques com a espais d'igualtat i d'accés a la lectura:

e.1) Difusió del servei de biblioteca pública:

e.1.1) Dissenyar un *Plan de Comunicación* en xarxes socials dels serveis digitals cooperatius.

e.1.2) Establir aliances amb els sectors afins a les biblioteques públiques.

e.1.3) Impulsar la col·laboració entre biblioteques i indústries del llibre.

e.1.4) Fer un model de pla local de lectura.

Millora de l'accés a la lectura través de les biblioteques:

f.1) Crear eines d'accés a la lectura.

f.2) Garantir l'accés a continguts digitals en el marc del projecte **eBiblio**.

A banda d'aquestes actuacions el Pla també contempla el foment al respecte de la propietat intel·lectual; l'impuls de la lectura en l'àmbit educatiu en la consolidació de la lectura com a instrument multidisciplinari; formació de docents; potenciació de les biblioteques escolars; foment de la lectura en els centres escolars²⁴ concretada en convocatòries de premis de bones pràctiques educatives, en posar en marxa projectes d'iniciació precoç a la lectura, en elaborar un programa de detecció i prevenció de l'aprenentatge de la lectura, en crear i difondre recursos didàctics per millorar la comprensió lectora²⁵, en fomentar la lectura tant a l'EI com a l'ESO; també l'impuls en el sector empresarial del llibre, tant en buscar sinèrgies entre el gremi d'editorials, escriptors, llibreries, en el món digital... i així mateix, l'elaboració periòdica de fonts estadístiques amb els estudis *Panorámica de Libros*, *Encuesta de Hábitos y prácticas Culturales*, l'avaluació de les competències dels centres educatius, etc.

²⁴La Ley Orgánica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, modificada per la Ley Orgánica 8/2013 de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa es refereix a la importància del foment de la lectura en general i en cadascunes de les etapes educatives. En aquest sentit, a l'Educació infantil es fomentarà una primera aproximació a la lectura; a l'ESO es promou l'hàbit de lectura i al Batxillerat es pretén consolidar l'hàbit. Vegeu <http://fomentodelalectura.mecd.gob.es/el-plan/educacion-formacion.html>

²⁵A la pàgina del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte es poden trobar molts recursos per a treballar la lectura. Vegeu: <http://fomentodelalectura.mecd.gob.es/recursos.html>

Moltes d'aquestes actuacions també són extensibles a l'àmbit familiar i altres àmbits no relacionats amb l'educació.

1.4.2 PLA DE LECTURA AUTONÒMIC

El govern de la Generalitat de Catalunya també ha donat compte del Pla de Lectura 2020 per tal d'incrementar l'activitat lectora en el període 2017-2020.

És evident que hi ha hagut una millora en el nombre de lectors, però si agafem les dades que ens aporta l'informe PISA del 2015 referent A matèria d'educació, i en concret, referent a la comprensió lectora, els alumnes catalans van perdre un punt en relació a l'estudi del 2012. Tot i així, Els alumnes catalans estan 7 punts per damunt de la mitjana de l'OCDE i 3 punts per damunt de l'estat espanyol. En l'àmbit de la comprensió lectora estaria a nivell de Suècia, Dinamarca, França o Bèlgica.

Tot i les bones dades sobre l'índex de lectura i les dades de comprensió lectora, encara cal fer actuacions per tal de millorar-les. És en aquest sentit que cal entendre aquest Pla de Foment de la Lectura. Segons s'indica en el document del Departament de Cultura, "té com a objectius principals fer visible la figura del lector; prestigiar la lectura com a via principal d'accés al coneixement; incrementar els índexs de lectura i la comprensió lectora en totes les franges d'edat, amb especial atenció als infants i joves; reconèixer els autors, la llengua i la literatura catalanes arreu del territori i valorar la propietat intel·lectual; enfortir i consolidar el sector del llibre millorant l'oferta editorial en llengua catalana i occitana; potenciar les llibreries i la xarxa de biblioteques de Catalunya, com a centres culturals i prescriptors del llibre i la lectura, i augmentar la presència del llibre i la lectura als mitjans de comunicació, tant en espais informatius com en no informatius i de ficció."²⁶ Aquest Pla per prestigiar l'hàbit lector i els lectors té 20 línies estratègiques i 53 accions concretes avaluable cada any.

Les accions de tipus estructural són:

²⁶Pla de Lectura 2020 a <https://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/Pla-de-lectura-2020-00001> (consultat octubre de 2018). Té un pressupost de 19,5 milions d'euros l'any 2017; 24,2 milions el 2018; 28,5 milions el 2019, i 32,7 milions l'any 2020.

- la creació de la Direcció General del Llibre, Biblioteques i Foment de la Lectura, que es va anunciar l'abril de 2017;
- la posada en funcionament del Consell Nacional de la Lectura, que tindrà representació acadèmica i institucional i en què participaran les diputacions, els municipis i els diferents departaments del Govern;
- la creació de la figura del Comissionat de la Lectura de Catalunya, que tindrà com a objectiu treballar per afavorir l'hàbit de la lectura.

I per tal de prestigiar la lectura també es preveuen una sèrie d'actuacions:

- la promoció de la candidatura de la celebració de Sant Jordi com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat;
- la signatura d'acords i convenis amb mitjans de comunicació per a la presència d'espais de foment de la lectura;
- noves accions de reconeixement social de la lectura, com "La Nit de la Lectura", el premi de fotografia "Compromís amb la lectura" i una campanya anual de sensibilització.

En aquest sentit el 2017 es va fer una campanya de sensibilització ciutadana que portava com a lema: "Fas 6 anys. Tria un llibre."²⁷ A més a més, l'aleshores conseller de Cultura Santi Vila proposava un pla d'actuació que volia:

- sensibilitzar la població²⁸ a partir d'iniciatives que facin els ajuntaments;
- reconèixer i donar suport als autors, il·lustradors i traductors;
- ajudar als llibreters amb noves línies d'ajut;
- impulsar noves iniciatives firals nacionals i internacionals amb els editors;
- construir i renovar biblioteques i fons bibliogràfics;

²⁷ Aquest programa es va iniciar el 2016 per tal que els nens i nenes iniciessin la seva biblioteca particular. Segons dades del 2016, en total hi van participar un 38,3 % dels infants i es van comprar més de 5.800 títols diferents de més de 470 editorials. La província amb un nivell de participació més alt va ser Barcelona, seguida de Tarragona, Lleida i Girona. Vegeu la gràfica a <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/habit-de-lectura/>

²⁸ En el Pla de Lectura del 2012-2016 es va fer l'actuació del "**Municipi lector**". El programa es va posar en marxa l'any 2005 i va promoure un seguit d'activitats en què s'implicava el municipi, l'escola, la biblioteca i la llibreria. Aquest programa, que es va iniciar com a prova pilot a cinc municipis catalans, va obtenir bons resultats de comprensió lectora, i l'any 2017 es va voler ampliar a municipis més grans. Segons el Departament d'Ensenyament, els darrers quatre anys els alumnes participants en el programa han incrementat un 8,4 % el seu coneixement d'anglès i un 7 % el de català.

- sensibilitzar la població en general amb el testimoni d'una vintena de persones relacionades amb el món del llibre i la lectura que responen a la pregunta: “per què llegir?” i que coincideixen que l'hàbit de la lectura els ha fet la vida millor, més plena, més humana.

Els motius per a impulsar la lectura són similars per a tots els governs. En la presentació d'aquest Pla, l'aleshores conseller Santi Vila deia: “Perquè afavorir l'hàbit de la lectura és condició necessària per poder disposar de ciutadans capaços d'encarnar el somni il·lustrat que va imaginar que, un dia, els humans podríem abandonar definitivament la nostra autoculpable minoria d'edat, foragitar la ignorància, la superstició i els prejudicis, i afirmar el triomf definitiu de la raó. Hi van creure els impulsors del Centre de Lectura de Reus (1859) i els impulsors de les primeres biblioteques populars; hi van continuar creient els homes i les dones de la Mancomunitat, de la República, fins als diversos governs de la Generalitat restaurada, sempre amb la complicitat de les administracions locals. I hi creiem nosaltres.”²⁹ Així mateix, Quim Torrent, director general de Creació i Empreses Culturals afirma: “Que llegir ens ajuda a sortir de situacions compromeses, que ens fa millors, més cultes, més lliures, que ens ajuda a comprendre millor el comportament de les persones, les més properes i les més llunyanes, que, en definitiva, ens dona les claus necessàries per entendre el món, és una obvietat que no caldria haver de recordar constantment. Però en l'època de la postveritat, de l'acumulació de dades i informació sense sentit ni context que ens ofereix la Xarxa, convé tornar a posar la lectura al centre de les (pre)ocupacions del Departament de Cultura.”³⁰ Per tant, des dels càrrecs oficials tots reconeixen la importància de la lectura en el desenvolupament de la societat i de l'economia d'un país.

En la mateixa pàgina del Departament de Cultura se'ns diu quina mena d'actuacions i propòsits hi ha darrere cada iniciativa. Trobem la de *Venim de lluny* Quim Torrent, director general de Creació i Empreses Culturals, informa de les seves actuacions; l'**hàbit de lectura** on tant el lector, com l'autor, l'editor, el llibreter i la biblioteca, on des de diferents àmbits públics com la ILC, el Departament de Cultura i les Associacions de Llibreters, entre d'altres, es fan actuacions. Aquestes actuacions són del tipus: “Fas 6

²⁹Vegeu les paraules de presentació d'aquest Pla de Lectura 2020 a <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/presentacio/>

³⁰En l'apartat Venim de lluny: <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/venim-de-lluny/introduccio/>

anys. Tria un llibre”, “Municipi lector”, “Lletres en viu³¹”, “Lletres a les aules³²”, el **Dia Mundial de la Poesia** que se celebra a tot el domini lingüístic, el **Festival Nacional de Poesia** (Sant Cugat), **Litterarum** (Móra d'Ebre), el **Saló del Llibre Infantil i Juvenil de Catalunya** (Mollerussa), les fires de llibres de Catalunya, la **Fira del Llibre Infantil i Juvenil de Bolonya** (2017), i entre d'altres; el **Pla d'actuació** tot explicat punt per punt; i finalment el programa “per què llegir?” on els escriptors i artistes en general parlen dels seus motius³³ a les xarxes amb el hastag **Llibrefils**³⁴. El seu eslògan mostra un lector que vola amb un llibre diu: “viatgem arreu del món sense sortir de casa.”. Una campanya que també compta amb un espot publicitari que es pot veure a YouTube en el següent enllaç: https://www.YouTube.com/watch?time_continue=3&v=N6bO0j-A-jw i una pàgina web www.llibrefils.cat que informa de les activitats.

Difon #Llibrefils

No obstant això, quan es va fer públic el programa d'aquest Pla de Lectura 2020 l'Ajuntament de Barcelona havia engegat algunes iniciatives per a fomentar la lectura i, segons es diu a la premsa del 2017, l'Ajuntament va rebre amb fredor la notícia³⁵. Al darrer trimestre del 2017 les circumstàncies polítiques que es van viure i la imposició del decret 155 van fer que moltes d'aquestes propostes no es poguessin dur a terme per estar intervingudes les finances de la Generalitat de Catalunya pel Govern espanyol.

Si ens hi fixem, els Plans de lectura també tenen en compte la difusió a través de les xarxes socials. En el punt de promoció entre la població infantil i juvenil es parla de foment de la lectura en entorns digitals. És aquí on també es podria posar la tasca que fan els booktubers al YouTube? També es parla de tasques que es faran en biblioteques, escoles, municipis, etc. Algunes iniciatives es promocionen via YouTube. Ara bé, són realment youtubers que tenen influència en la xarxa perquè tenen molts seguidors, o simplement és una manera que els joves juguin amb la xarxa i a través del joc, entrin en la lectura?

³¹Promou la trobada i el diàleg entre autors i lectors mitjançant els clubs de lectura en biblioteques o altres institucions, des de la ILC.

³²Vol apropar els nostres autors al sistema educatiu i als lectors més joves, des de la ILC.

³³Laura Borràs, Isabel Clara-Simó, Jordi Llovet, Segio Vila-Sanjuán, Carlos Zanón, Manuel Forcano, Javier Cercas, Gemma Lienas, Sílvia Soler, Maria Bohigas, Daniel Fernández, Octavi Serret, Bernat Puigtobella, Josep Maria Fonalleras, Paula Jarrín, Eva Piquer, Llúcia Ramis, Isabel Coixet, Gerard Quintana, Dolors Udina i Eduard Sanahuja <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/per-que-llegir/>

³⁴Per comentar llibres i trobar també punts de llibre, imatges animades per difondre a les xarxes, cartells per penjar i altres comentaris recomanant llibres a <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/difon-llibrefils/> També es pot trobar la informació a la pàgina de la Institució de les Lletres Catalanes <http://www.lletrescatalanes.cat/ca/patrimoni-literari/pla-nacional-de-lectura>

³⁵Serra, Laura. “105 milions per al foment de la lectura” a https://www.ara.cat/cultura/Govern-aprova-Pla-lectura-milions_0_1801019990.html datat el 23/05/2017.

1. 5 LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES I LA SEVA FUNCIO DE FOMENTADORES DE LECTURA

“Les biblioteques són portes a altres vides” (Zadie Smith)

“Sempre vaig imaginar el paradís com una espècie de biblioteca.” (J. L. Borges)

“La biblioteca és la més democràtica de les institucions perquè ningú ens pot dir què llegir, quan i com.” (Doris Lessing)

“Pel gruix de pols que hi ha als llibres d’una biblioteca pública es pot mesurar la cultura d’un poble.” (John Steinbeck)

Les biblioteques públiques són importants perquè faciliten l’accés a la informació a tothom ja sigui per als estudis que fan o ja sigui per enriquir-se personalment o simplement per gaudir de la lectura i allò que aporta en particular a cada persona. Fa que tothom tingui l’oportunitat de llegir el llibre que sigui. També ajuden a promocionar la lectura entre els lectors.

D’acord amb el Manifest de la UNESCO (1994)³⁶ les biblioteques han de complir amb les següents missions clau, referents a la informació, l’alfabetització, l’educació i la cultura haurien de ser l’essència dels serveis de la biblioteca pública:

- Crear i fomentar els hàbits de lectura en nens i nenes des dels primers anys;
- Donar suport tant a la formació individual i la formació autodidacta com a la formació acadèmica en tots els nivells;
- Donar oportunitats per al desenvolupament personal i creatiu;
- Estimular la imaginació i la creativitat dels nens i les nenes i dels joves;

³⁶http://www.cobdc.org/publica/manifest_unesco/index.html (Consulta octubre de 2018)

- Fomentar el coneixement del llegat cultural, la valoració de les arts, els descobriments científics i les innovacions;
- Facilitar l'accés a les expressions culturals de totes les manifestacions artístiques.
- Encoratjar el diàleg intercultural i afavorir la diversitat cultural;
- Donar suport a la tradició oral;
- Garantir l'accés dels ciutadans a tota mena d'informació de la comunitat;
- Proveir serveis informatius adients a les empreses, a les associacions i als grups d'interès d'àmbit local;
- Facilitar l'aprenentatge en l'ús de la informació i dels mitjans informàtics per accedir-hi;
- Potenciar i participar en les activitats i els programes d'alfabetització per a totes les edats i iniciar aquestes activitats quan sigui necessari.

Si fem una mica d'història sabrem que l'existència de biblioteques ve de molt antic. A partir del 1789 molts països van tenir la seva biblioteca pública. A partir del 1980 van començar a aparèixer les biblioteques digitals, i al 1990 i sobretot al 2000 es va anar fent més present la presència de llibres a la xarxa, consulta de fons a la xarxa, préstec interbibliotecari, etc.

A Catalunya el primer sistema públic de biblioteques el va fer la Mancomunitat de Catalunya (1915-1925). El 1915 es va inaugurar l'Escola de Bibliotecàries per tal de formar el personal destinat a les biblioteques i l'any 1918 en sortia la primera promoció. El 1918 s'inauguren les quatre primeres biblioteques populars, entre elles la de Valls, Sallent, les Borges Blanques i Olot. Al llarg dels anys l'administració de les biblioteques ha anat variant en funció sempre del govern central, que, en determinats moments de la història, veia un punt de catalanisme i, per tant, calia esborrar la catalanitat de la xarxa a través del control per part de les diputacions provincials que censuraven llibres.

Amb el restabliment de la Generalitat de Catalunya es donarà una empenta a les biblioteques públiques. Actualment totes les capitals de comarca disposen d'una biblioteca pública. D'altra banda, tots els municipis de més de 5.000 habitants, que són els que

tenen l'obligació d'oferir el servei d'acord amb la legislació vigent, disposen d'equipament bibliotecari. Pel que fa als municipis d'entre 3.000 i 5.000 habitants, 54 dels 71 municipis d'aquestes característiques ja disposen d'equipament bibliotecari. A més, el 93% de la població té un servei bibliotecari al seu propi municipi i el 46% disposa del carnet de la biblioteca pública³⁷.

L'any 2011 hi havia un total de 356 biblioteques. El 2015 hi havia 3.655.160 persones que tenien el carnet de biblioteques. El 2016 el Servei de Biblioteques del Departament de Cultura deia que a Catalunya hi ha 402 biblioteques i 12 bibliobusos i 3.717.863 usuaris. Per tant, hi ha hagut un creixement. Fixem-nos en les dades del 2016:

Biblioteques a Catalunya			
Territori	Nombre de biblioteques	Població atesa	% població atesa sobre població total del territori
Barcelona	238	5.462.251	98,5 %
Girona	59	624.003	82,8 %
Lleida	44	334.061	76,9 %
Tarragona	34	515.839	84,4 %
Terres de l'Ebre	27	154.478	85,4 %
Catalunya	402	7.090.632	94,3 %

Font: Servei de Biblioteques. Departament de Cultura

I tenint en compte el que els usuaris demanen, les estadístiques que ens aporten des del Servei de Biblioteques són:

³⁷Op.cit.

Documents prestats	Total de préstecs per tipus de document	Percentatge sobre el total de préstecs
Documents prestats llibres i fullets	9.707.051	66,0 %
Documents prestats publicacions periòdiques	892.596	6,1 %
Documents prestats sonors	709.951	4,8 %
Documents prestats audiovisuals	3.051.590	20,8 %
Documents prestats electrònics	309.811	2,1 %
Documents prestats altres	24.977	0,2 %
Documents prestats total	14.695.976	100,0 %

Font: Servei de Biblioteques. Departament de Cultura

Els llibres són el que més demanen els usuaris i, per tant, els bibliotecaris es converteixen en prescriptors literaris. Les biblioteques no només són un espai on es pot fer préstec de llibres o consultar material de manera gratuïta, sinó que també són un centre cultura, un espai de trobada on compartir lectures o parlar de lectures...

El Departament de Cultura recull moltes de les activitats culturals que es fan des de les biblioteques com ara: els projectes “**Biblioteques amb DO**”, que apropa els usuaris al món del vi mitjançant la literatura, la música, els contes...; “**Clàssics catalans en ruta**”, un projecte que uneix diferents accions per a la promoció del nostre patrimoni literari; “**Balla'm un llibre**”, on la dansa s'uneix a la literatura, que apropen la lectura al públic en general des d'altres sectors culturals; el projecte fet amb el Club Súper3 amb la Supernit a les biblioteques públiques³⁸ per tal de salvar la Nenúfar i la Matoll del Súper3, etc etc.

Altres iniciatives de la xarxa de biblioteques públiques són els clubs de lectura com “**Llegir el teatre**”, el “**Biblioclub Filmoteca**” o “**Lectors en sèrie**”, les exposicions itinerants per tot el territori o els concursos i premis de lectura que s'impulsen des de les biblioteques.

³⁸ Es va fer el 25 de maig del 2018 i hi van participar 277 biblioteques de tot Catalunya.
http://biblioteques.gencat.cat/ca/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/promocio_lectura_cultura/projectes/Supernit-a-les-biblioteques/index.html#. Vegeu el vídeo promocional a <http://www.ccma.cat/tv3/super3/familia/supernit-a-les-biblioteques-3/video/5765335/>
 I algunes experiències dels súpers lectors a <http://www.ccma.cat/tv3/super3/familia/emocions-a-la-supernit-a-les-biblioteques/video/5768860/> (consultat setembre de 2018)

Per tant, es promou l'activitat cultural i el foment de la lectura³⁹ a través de clubs de lectura, el programa Club del Llibre, la Trobada anual de clubs de lectura, teatres, concerts, nits temàtiques, conferències d'autors, xerrades de temes diferents, xerrades amb booktubers, etc.

Les biblioteques en els centres educatius també són part activa del desenvolupament del currículum i del projecte educatiu de centre. Es pretén que els alumnes sàpiguin buscar, seleccionar, analitzar, sintetitzar la informació. Però també es vol fer agafar el gust per la lectura amb activitats diverses com contacontes per part de mestres, els mateixos alumnes, dramatitzacions de fragments de contes o obres de teatre, fent xerrades d'escriptors sobre llibres de lectura que han llegit i fins i tot propostes digitals com convidar a fer de booktuber⁴⁰ per un dia. En el Pla de Lectura del govern espanyol es volen potenciar les biblioteques escolars amb la difusió de les bones pràctiques i la millora.

Des de les institucions s'han fomentat les biblioteques públiques i també escolars. Els Plans de Lectura que realitzen així ho contemplen, tal com s'ha pogut comprovar en el punt d'aquest treball on es parla del paper dels governs i les seves institucions en el foment de la lectura. Ara bé, per saber com els bibliotecaris i les bibliotecàries fomenten el gust per la lectura a la mateixa biblioteca i a través de les xarxes hem fet una entrevista a dues bibliotecàries: una d'una biblioteca universitària i l'altra de la biblioteca pública, totes dues de Tarragona. També volíem saber quina influència tenen els booktubers en el préstec de llibres o en la compra⁴¹ de llibres que fan.

³⁹<https://www.diba.cat/web/biblioteques/-/cs-2-7-2-suport-als-programes-de-foment-de-la-lectura> (consultat octubre de 2018)

⁴⁰A l'Escola Ateneu igualadí s'ha fet aquest projecte. Vegeu <https://www.escolaateneuigualadi.cat/isards-i-el-projecte-booktubers/> També a Palma de Mallorca al Col·legi Sant Josep Obrer <https://www.educaciontrespuntocero.com/experiencias/booktubers-proyecto-fomento-lectura/74933.html> (consultat octubre de 2018)

⁴¹És interessant l'article de Pablo Espeso aparegut a l'abril del 2017 <https://www.educaciontrespuntocero.com/experiencias/booktubers-fomento-de-la-lectura/45655.html> (consultat octubre de 2018)

2. ELS BOOKTUBERS I LA LECTURA

L'any 2005 es va crear la plataforma Youtube per a penjar qualsevol vídeo i compartir-lo, sempre que el contingut segueixi les normes mínimes de respecte a la comunitat de persones que les comparteixen. Amb el temps van aparèixer persones que parlaven de determinats temes d'interès i tenien seguidors. Realment influïen en manera de vestir, d'entretenir-se, de comentar programes... eren el que alguns anomenaven "influencers". A partir del 2009 hi va haver una sèrie de joves que parlaven sobre llibres i les lectures que havien fet d'una manera més propera a la gent jove, més col·loquial. Els booktubers parlen de llibres i de literatura en general, de ciència-ficció, fantasia, còmics, etc.

Aquesta comunitat de joves que comenten, critiquen o fan elogis de llibres cada cop va tenint més presència i, per tant, més influència entre el públic o seguidors que veuen els comentaris. Creen una nova tendència de foment de la lectura entre una franja d'edat compresa entre els 14 i els 25 anys, que segons l'Observatori de la Lectura diuen que és la que llegeix més⁴².

El públic lector a qui va dirigida la vídeo-recomanació literària és molt jove i, per tant, els lectors són els que decideixen com i on i quan consumeixen la lectura que han escollit. Llegir implica ganes de fer-ho o que te'n facin agafar i implica temps per a dedicar a la lectura.

Si agafem les recomanacions dels booktubers amb més seguidors de l'estat espanyol amb el que portem del 2018 ens podem adonar que són grans lectors. Ara bé, els joves en general coneixen els booktubers? Cal veure si els booktubers encomanen o no el gust per la lectura i com es reflecteix en la compra de llibres a les llibreries i biblioteques.

⁴²A la pàgina del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte es poden trobar les estadístiques d'aquests darrers anys. En concret a l'apartat de l'Observatorio de la lectura y del libro:

<http://www.mecd.gob.es/cultura/areas/libro/mc/observatoriolect/estudios-e-informes.html> (consultat octubre de 2018)

III. ELS BOOKTUBERS: ELS NOUS PROMOTORS DE LA CULTURA A L'ERA DIGITAL

La cultura al segle XXI s'adquireix a través de la lectura, de les activitats artístiques proposades tant per institucions públiques com privades i va des d'actes com la promoció de determinats autors, actors, directors, pintors, escultors, arquitectes... artistes en general fins a l'anàlisi i difusió de creadors antics i moderns i de les seves obres.

La lectura és el que costa més de promocionar ja que implica dedicar un temps concret i continuat per tal de comprendre i gaudir de les històries que s'expliquen. En una societat en què els joves busquen ràpidament la informació a la xarxa només amb un clic, o contesten els missatges o els vídeos o les fotos simplement amb una icona de m'agrada, sorprèn que els joves busquin el seu temps per gaudir de la lectura.

Els booktubers⁴³ són joves que promocionen la lectura a través de la plataforma YouTube. Pengen vídeos sobre les lectures que han llegit i que els han agradat o no, comenten algunes obres d'alguns autors determinats, el que ells han escollit per a llegir, comenten també adaptacions de llibres a les grans pantalles amb els encerts i desencerts, plantegen reptes literaris, jocs, etc. En alguns casos hi ha booktubers especialitzats en llibres de fantasia, novel·la negra, novel·la per a joves adolescents,... Molts d'aquests joves tenen entre 17 i 30 anys i publiquen quasi cada setmana un vídeo. En funció de la seva personalitat i de les seves recomanacions alguns arriben a tenir moltes visualitzacions de molts dels seus subscriptors o altra gent. Per tant, les recomanacions arriben. Ara bé, si creen tendència o no caldria comprovar-ho. Sigui com sigui, les empreses editorials han vist en aquests joves un aparador per donar a conèixer les novetats i sovint són les empreses les que van a buscar aquests joves per tal que els promocionin els llibres. Ara bé, no són totes les editorials. Actualment, a les fires de llibres es pot trobar la presència de booktubers , fan concursos, fan trobades... fet que provoca que cada vegada siguin més coneguts.

⁴³Generació digital. TV3. Què són els booktubers? Vegeu https://www.YouTube.com/watch?v=yHcZU6_2DHw La booktuber Marta Botet també fa una explicació de la seva experiència com a booktuber en una conferència de la TED <https://www.YouTube.com/watch?v=p-7zk4BwGmA>

El jove booktuber se serveix d'una webcam, d'un ordinador i de la seva expressivitat per tal de fer el vídeo i per tal de ser un reclam per a la lectura. En els vídeos trobem diferents tipus de material:

- Ressenyes de llibres on es detalla què els ha agradat i què no els ha agradat d'un determinat llibre.
- Ressenyes de llibres que han comprat en una llibreria o que han aconseguit fa poc amb motiu d'algun acte a què han assistit. Aquest tipus de vídeo s'anomena **haul**.
- Ressenyes de llibres que treuen de la seva prestatgeria, que resulta que estan organitzant. Aquest tipus de vídeo s'anomena **unhaul**.
- Comentaris crítics sobre la seva biblioteca personal que van mostrant o que van reorganitzant. Aquest vídeos acostumen a ser una mica més llargs ja que aprofiten per explicar les anècdotes d'aquest llibre o expliquen alguna curiositat o alguna història sobre el llibre o l'autor. Aquest tipus de vídeo s'anomena **bookshelf tour**.
- Comentaris sobre llibres que volen llegir, per exemple, en una marató lectora. Aquest tipus de vídeo s'anomena **TBR** (to be read, és a dir, per a ser llegit).
- Comentaris, impressions, sobre els llibres que ha llegit en un període determinat de temps; pot ser en una setmana, un mes o en una marató lectora. Aquest tipus de vídeo s'anomena **wrap-up**.
- El booktuber parla sobre la lectura que està llegint en l'actualitat o que es planteja llegir durant el cap de setmana. Aquest tipus de vídeo s'anomena **#FridayReads**.
- El booktuber ha de contestar una sèrie de preguntes sobre un tema concret. Aquest tipus de vídeo s'anomena de **tags**.
- Diferents booktubers debaten sobre temes relacionats amb llibres o que afecten la comunitat de book tube. Aquest tipus de vídeo s'anomena de **debat**.
- El booktuber fa una col·laboració en el canal d'un altre booktuber.

- El booktuber fa un curt per parlar del llibre.
- El booktuber fa una entrevista a l'autor del llibre.
- El booktuber fa un joc creatiu amb el llibre, amb el personatge o personatges del llibre,...
- El booktuber proposa un esdeveniment en el qual els participants (normalment alguns dels seus subscriptors) llegeixen junts durant un període definit de temps. En aquest procés de lectura hi pot haver reptes, hashtags associats, sortejos, sprint de lectura... Aquest tipus d'esdeveniment s'anomena **readthon**.
- El booktuber recomana altres canals de booktube al seu vídeo. Aquest tipus de fet que pot estar inclòs dins d'una recomanació s'anomena **shout outs**.
- Si el booktuber, en fer la ressenya del llibre ha de parlar d'alguns detalls i es veu obligat a avançar el que passarà, és habitual incloure un **avís d'spoiler**.

Tal com s'ha pogut veure, les propostes són molt variades i el jove lector que fa vídeos de curta durada (d'entre 2, 3 i 5 minuts com a màxim), per compartir les seves impressions crítiques sobre la seva lectura, és una persona molt creativa i amb un esperit crític.

Els joves acostumen a tenir en aquest canal un llenguatge més informal que fa que arribi el missatge de manera divertida. Els joves connecten millor amb les persones de la seva edat, comparteixen interessos similars, tenen vivències d'estudiants semblants i tenen un llenguatge que els uneix. A banda del llenguatge ple de neologismes, de paraules abreujades pròpies de l'edat, sense tecnicismes, proper... en aquests vídeos trobem paraules relacionades amb el món dels llibres i dels booktubers. Es podria parlar d'un vocabulari concret amb paraules⁴⁴ com:

- **Bookternet:** llegir lloc d'internet relacionats amb els llibres: booktuber, bookgrammer, vlogger, podcasts,...
- **TBR** (to be read): per ser llegit.

⁴⁴En l'apartat de justificació i, en especial, en el punt on es parla del vocabulari imprescindible es parlen d'aquestes paraules, entre d'altres. En aquest punt es vol perfilar una mica més i vol ser un complement del vocabulari general que s'ha donat a les primeres pàgines d'aquest treball.

- **DNF** (did not finish): llibres que ha començat i no ha acabat de llegir i que no pensa acabar de llegir.
- **ARC** (advanced reader copy): llibre que encara no està a la venda i que l'editor l'ha proporcionat de manera gratuïta en una convenció o en algun altre context per tal que li promocióni.
- **eARC**: un e-còpia d'un ARC.
- **Reading slump**: període de temps que dedica un booktuber a llegir un llibre que no li agrada. Acostuma a ser un període més llarg de l'habitual.
- **Bookish hangover**: O bé es refereix quan un booktuber ha acabat de llegir un llibre que l'ha fet sentir trist i ara no es veu amb cor de començar un altre llibre, o bé se sent cansat i poc productiu perquè s'ha quedat fins tard llegint un llibre.
- **Book swag/swag**: articles relacionats amb temàtica literària: samarretes, tasses, vestits,.... amb frases de llibres, cites d'autors,....
- **Ship/shipping**: per donar suport a una relació entre personatges de ficció.
- **OTP (one true pairing)**: una bona relació romàntica de personatges.
- **Spoiler**: detalls del contingut d'un llibre que donen informació important relacionada amb el final o la resolució del conflicte.

La clau de l'èxit d'aquests joves és potser la seva manera d'expressar-se davant la càmera. El llenguatge proper i informal, la teatralitat, l'espontaneïtat, la manera com presenten les seves ressenyes, les seves manies literàries, els seus gustos o cites literàries preferides, els reptes literaris en forma de marató o de cerca, els jocs amb què fan participar els seus subscriptors resulten sovint un reclam, un joc promocional que ajuda a altres joves a entrar dins el món dels llibres. En alguns casos funcionen com a clubs de lectura, si el nombre de subscriptors és reduït o si, per exemple, el canal està centrat en un gènere o temàtica determinada. En altres casos, funcionen com a veritables plataformes que les empreses editorials veuen amb bons ulls per tal de promocionar les seves novetats entre el sector de públic a què van adreçades i, per tant, per a alguns, pot ser un focus d'ingressos.

Imitant l'estil d'aquests joves s'ha volgut fer una part pràctica per assajar les tècniques i les estratègies que utilitzen.

Les empreses editorials estan encantades amb aquesta proposta. Patrizia Campana, directora editorial de Grup 62, diu que aquests joves “no són crítics ni pretenen ser-ho. És precisament el seu amateurisme i proximitat el que aconsegueix conquistar a milions de joves”. Tampoc és cert que estiguin comprats per les editorials, “simplement tenen acords per rebre llibres i comentar-los, però la seva opinió és lliure i pot ser negativa. Si totes anessin positives acabarien perdent la seva credibilitat”, sentència⁴⁵.

Els joves estan sempre navegant per la xarxa, submergits en històries de diferents plataformes i, per tant, reben estímuls de diferents procedència. Els clics que puguin fer a una determinada visualització demostren que el contingut els atrau sigui pel que sigui i si és sobre un llibre molt millor. En aquest cas els joves opten pel vídeo perquè la persona que els fa la ressenya és graciosa i divertida i, per tant, potser si tasten la seva lectura també tindran alguna cosa per compartir amb aquesta persona que s'ha presentat a la xarxa i que ha expressat les seves opinions, sentiments, impressions,... una persona propera com ells. L'important és que dins aquest entorn els joves participen de la cultura que els arriba per diferents bandes i ells mateixos creen nova cultura i la comparteixen.

1. ELS BOOKTUBERS I LA LECTURA ENTRE ELS JOVES

“Un lector viu mil vides abans de morir, el que no llegeix, només una.”(G.R.R. Martin)

Des que aprenem a llegir anem descobrint el significat de moltes paraules, anem ampliant el nostre vocabulari, anem introduint-nos a nous coneixements per entendre la nostra realitat diària i fins i tot realitats passades, presents i futures. Aquesta porta al coneixement i a la creativitat ajuda a l'ésser humà a avançar en la línia evolutiva i en la personal.

⁴⁵Gómez, Lara. Booktubers o per què els teus fills llegeixen més que mai. Editors.cat (22 de maig de 2017) Dins <https://editors.cat/2017/03/22/booktubers-que-teus-fills-llegeixen-mes-que-mai-vanguardia/>

Les institucions governamentals sempre han sabut la importància de llegir i, per tant, una porta per adquirir cultura i també una porta per a entendre i fins i tot qüestionar una realitat establerta pels governs de torn. Al llarg de la història molts governs han volgut controlar la lectura imposant uns determinats llibres d'autors afins a la mentalitat del qui mana, altres han volgut reprimir matant o posant a la presó determinats autors o simplement persones culturalment i intel·lectualment actives. De fet, els règims totalitaris de tots els temps han estat els que han aplicat més aquestes maneres de gestionar la cultura.

Les primeres estadístiques sobre alfabetització que tenim de l'estat espanyol són del 1841 i les dades indiquen que només un 24,2% de la població estava alfabetitzada⁴⁶, és a dir, sabia llegir i escriure o simplement, sabia llegir. En la mesura que els governs han fet censos de població per controlar la gent, també ha controlat quin grau de competències tenia. La desigualtat estava assegurada tant per les feines que es podien fer com pels càrrecs a que podien accedir i assumir. Al segle XIX l'estat espanyol estava majoritàriament en inferioritat de condicions culturals a diferència de països com Anglaterra que tenia una taxa del 60% d'alfabetització o de França que la tenia del 80%. Les diferències culturals són evidents en aquesta època. Sols dir que a l'inici del segle XX les dades havien millorat i aleshores només hi havia un 56% de població alfabetitzada⁴⁷. Per sort, l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura ha anat millorant al llarg dels segles i dels anys en benefici de la millora de la cultura i de la qualitat de vida.

Sembla evident que hi ha una estreta relació entre la lectura i l'èxit escolar. L'índex d'alfabetització d'Espanya és alt en l'actualitat, i això ha propiciat que moltes persones han pogut accedir a llocs de treball més qualificats perquè les persones estan més formades. Només cal recordar que al segle XIX i principis del XX l'aprenentatge estava destinat a persones que es podien pagar un ensenyament, uns estudis, i donada la pobresa del país hi havia moltes persones que no sabien ni llegir ni escriure⁴⁸, i, per tant, estaven abocades a feines precàries. Les campanyes educatives promogudes pels diferents governs han fet capgirar el panorama, ja que fent l'escolarització obligatòria dels

⁴⁶ Un 39,2% d'homes i només un 9,2% de dones.

⁴⁷ Vegeu <https://miguelrosacastejon.wordpress.com/2018/02/17/analfabetismo-secular/> (consultat setembre de 2018).

⁴⁸ En l'article de Narciso de Gabriel, *Alfabetización y escolarización en España (1887-1950)* es fa notar com es va passar de l'analfabetisme a una alfabetització que s'encamina cap a la plenitud. (Vegeu <https://www.mecd.gob.es/dctm/revista-de-educacion/articulosre314/re3141100462.pdf?documentId=0901e72b81272c6b> consultat setembre de 2018). En l'actualitat es pot consultar l'evolució a través de l'INE o també en pàgines com aquesta que et fan una relació de dades i que et serveixen per veure com ha millorat la taxa d'alfabetització. Vegeu també <https://knoema.es/atlas/Espa%C3%B1a/topics/Educaci%C3%B3n/Alfabetizaci%C3%B3n/%C3%8Dndice-de-alfabetizaci%C3%B3n-en-adultos>, consultat a setembre de 2018).

6 anys als 14 el govern s'assegurava que tothom sabés llegir i escriure per tal de tenir les mateixes oportunitats. Afortunadament els temps han canviat i la taxa d'alfabetització és molt alta⁴⁹ amb la qual cosa tothom pot accedir a una feina més ben remunerada, a la cultura en general i també a la lectura per a la finalitat que es vulgui.

Està clar que la lectura és essencial per a l'aprenentatge, però també és important per ampliar horitzons culturals, mentals, lingüístics i creatius. En una societat com la nostra, la cultura és una font de coneixement i de formació de la societat, però també és una forma de diversió i d'oci a tenir en compte ja que ens fa evadir sovint de la realitat que ens aclapara per les pressions laborals, la pressió del temps en les nostres vides,...

Ara bé, mentre ha augmentat la taxa d'alfabetització resulta que tenim informació que els joves cada cop llegeixen menys. Quan diem menys ens referim a llibres ja que com hem dit, els joves llegeixen cada vegada més, ja siguin missatges, les normes de seguretat d'una acampada, els peus de foto d'Instagram, llibres en format ebook, els comentaris d'una sèrie de moda, els subtítols de pel·lícules en VO, etc Per tant, alguns poden dir que les xifres de vendes entre els joves no han augmentat, però segons l'Observatori de la lectura entre els joves sí es pot afirmar que la lectura ha augmentat entre els joves, tal i com s'han donant les dades en l'apartat anterior.

Tot ha ajudat a canviar les estadístiques, malgrat els comentaris de carrer continuen insistint, sense dades objectives, que els joves no llegeixen prou. I la realitat no és així.

Les campanyes que es fan des de diferents institucions estatals o autonòmiques així com també les campanyes que es fan de foment de la lectura a les biblioteques públiques, a les escoles, als instituts, a la televisió,... ajuden a donar importància a la lectura com a un factor per a enriquir la persona i la cultura en general, i el nivell social i econòmic d'un país.

Des de les institucions d'Educació apareix el programa [quellegeixes.cat](http://www.quellegeixes.cat) que a través de vídeos recomana una sèrie de lectures adreçades a diferents franges d'edat. En moltes

⁴⁹ En l'actualitat la taxa d'alfabetització és molt alta. Segons la UNESCO, recollint dades del 2016, hi hauria una petita diferència entre adults masculins que situa una taxa del 98,25% i els adults femenins amb un 97.7% de la població adulta. Ara bé, entre la població jove les xifres són gairebé imperceptibles. La taxa dels nois joves és del 99,64% i de les noies del 99,61. Segons les dades exposades a *Expansión/datosmacro.com*. Les estadístiques extretes del Cens de població total no varien gaire, segons es recull a *indexmundi* a <https://www.indexmundi.com/g/g.aspx?c=sp&v=39&l=es>

biblioteques públiques han fet concursos⁵⁰ de booktubers per tal de fomentar aquesta modalitat de difusió literària que és, d'entrada, més motivadora que no d'altres formes. És una activitat emmarcada dins el Pla Nacional de foment de la lectura 2015-2020. Evidentment, continuen amb els clubs de lectura entre els joves i el boca orella entre els grans lectors, però sense deixar de banda aquest fenomen, que en alguns casos resulta ser viral o, si més no, amb més ressò pel nombre de subscriptors que tenen els booktubers. Ara, fins i tot, alguns professors aposten per orientar els seus alumnes a fer projectes digitals que tenen a veure amb fer vídeos i amb la lectura que ells proposen de treballar a l'aula o amb propostes dels mateixos alumnes que comparteixen amb els altres companys de classe.

També des dels organismes privats, com per exemple, editorials i editors organitzen en les fires de llibres i en les convencions d'editors concursos de booktubers ja que han trobat en ells una plataforma de difusió dels seus productors editorials i se'ls ha ampliat el mercat. En el cas de les fires de llibres a sud-Amèrica o a Madrid⁵¹ la presència dels booktubers són habituals i ajuden que la fira tingui un caràcter més modern i participatiu.

La realitat és que és un fenomen que té una repercussió important entre el sector dels joves. Potser aquest fenomen és més visible en països sud-americans, però a l'estat espanyol comença a ser un fenomen que cada cop més agafa més importància.

2. ELS BOOKTUBERS I ELS JOVES LECTORS

Es parla sempre del fenomen dels booktubers i de la incidència que tenen els seus vídeos en els gustos lectors dels joves. Realment, es volia comprovar si tenien tanta influència com es diu. Per aquest motiu es va voler fer una enquesta a través de la plataforma google que s'ha pogut contestar en línia. Es va compartir amb la tutora del treball, amics, familiars i coneguts amb l'esperança de que arribés a més gent.

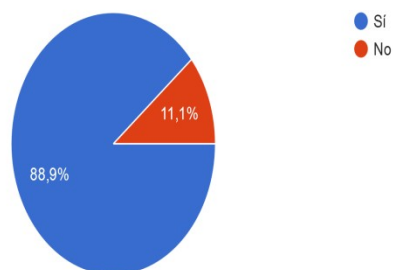
⁵⁰ El 4t Concurs de booktubers publicat el 14 d'agost de 2018 a http://www.bibliotecaspublicas.cl/624/w3-article-87291.html?_noredirect=1. La resolució va ser publicada al setembre del 2018 http://www.bibliotecaspublicas.cl/624/w3-propertyvalue-93265.html?_noredirect=1

⁵¹Vegeu <http://www.ferialibromadrid.com/de-ibanez-a-los-booktubers-una-feria-para-todos/>

S'ha fet una enquesta a 117 persones. Primer s'ha preguntat pels hàbits lectors i després pels booktubers per tal de descobrir si tota la gent que llegeix segueix algun booktuber i, per tant, si realment el booktuber influeix (és a dir, és un *influencer*) o no en el lector jove.

Tens entre 14 i 30 anys?

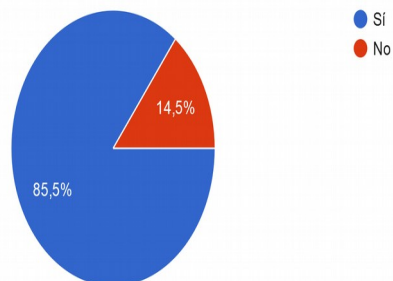
117 respuestas

Amb la primera pregunta sabem que de les 117 persones que han contestat l'enquesta, només 13 persones són majors de trenta anys i per això és menys probable que sàpiguin de l'existència dels booktubers.

Llegeixes?

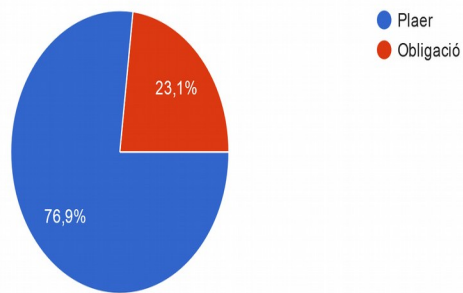
117 respuestas

D'aquestes 117 persones hi ha 17 que no llegeixen habitualment. Per tant, majoritàriament les persones de l'edat compresa entre els 14 i 30 llegeixen habitualment, tal i com també s'ha comentat anteriorment en els subapartats 1.1, 1.2 i 1.4 de l'apartat titulat Punt de partida on es comentaven les estadístiques oficials.

Llegeixes per...

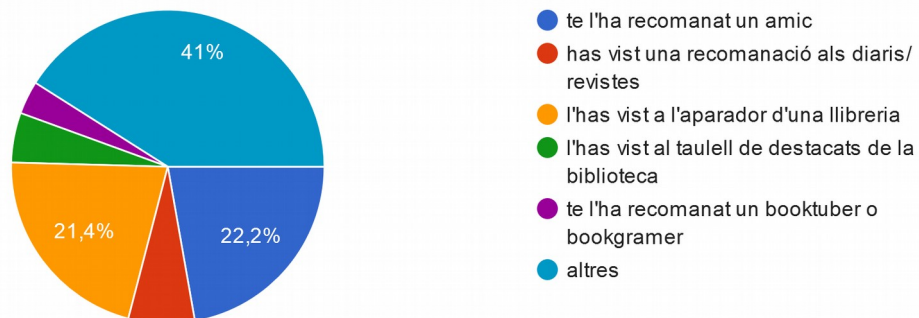
117 respuestas

27 d'aquestes 117 persones llegeix per obligació, així que podem deduir que les 27 persones que han respost que llegeixen per obligació estan encara a l'institut o a l'escola. Les lectures obligatòries estan dins els plans d'estudis de cada matèria, sobretot, de les matèries de llengües. Els estudiants acostumen a valorar negativament aquest tipus de lectures imposades, però també és la manera que els joves entrin en contacte amb lectures clàssiques, que si no fos així potser no conexerien.

Esculls un llibre perquè:

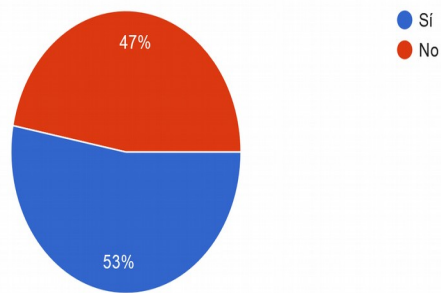
117 respuestas

Quan els hem preguntat per què acostumen a escollir un llibre, només 4 persones han contestat que és perquè els hi ha recomanat un booktuber o bookgrammer. La majoria dels enquestats han contestat que no és per cap dels motius exposats. El segon grup més votat han sigut les 26 persones que han contestat que és degut a la recomanació d'un amic. En aquest sentit, es pot dir que la incidència del fenomen booktuber entre la població enquestada és poc representatiu. La majoria dels enquestats si llegeixen un llibre nou és pel boca-orella.

Saps qui són els booktubers?

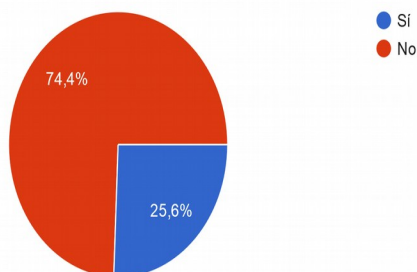
117 respuestas

62 persones saben qui són els booktubers i això, tot i ser més de la meitat dels enquestats, és poc. Aquesta dada ens permet veure que és un fenomen present a les xarxes socials i, en especial, a YouTube i que més de la meitat de persones que cada dia estan a la xarxa consultant dades per motius diversos es troben amb aquests joves. És un fenomen que va a l'alça.

Saps qui són els bookgramers?

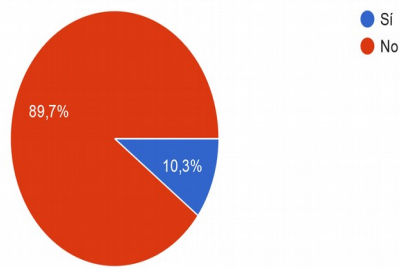
117 respuestas

Només 30 persones saben què són els bookgramers i això és una minoria inclús inferior a la gent que coneix l'existència dels booktubers, pot ser degut a que el fenomen dels bookgramers és més recent i a que molta gent no té instagram o no coneix aquesta plataforma.

Segueixes algun booktuber o bookgramer?

117 respuestas

12 persones de les enquestades segueixen algun booktuber o bookgramer.

Aquestes 12 persones han contestat que segueixen a alguns booktubers:

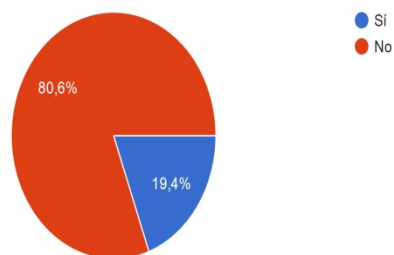
- 2 persones: Andreo Rowling
- 2 persones: Recomanacions de llibres (Marta Botet)
- 1 persona: El coleccionista de libros (Sebas Mouret)
- 1 persona: Javier Ruescas
- 1 persona: nubedepalabras
- 1 persona: Emotional_books
- 1 persona: Josu Diamond
- 1 persona: Las palabras de Fa (Fa Orozco)
- 1 persona: megustaleer
- 1 persona: Never

Els canals són diferents i, per tant, les preferències dels llibres que recomanen també. Sembla que sigui que segueixen un tipus de club de lectura més virtual que real. El contacte el fan a través de la plataforma. La tasca de la lectura continua essent en solitari, però el comentari es pot fer a través del canal. No hi ha un intercanvi directe com pot haver-hi en un club de lectura.

Per tant, si contrastem aquestes dades amb les que els enquestats afirmen que saben o coneixen l'existència de booktubers es pot comprovar que la influència és mínima, ara per ara.

Llegeixes els llibres que recomana?

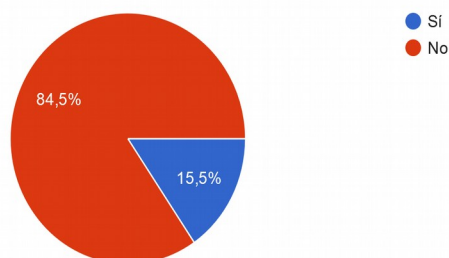
98 respuestas

Aquesta pregunta ha rebut 98 respostes, però com que està relacionada amb l'anterior i aquella només ha rebut 12 respostes, no crec que els resultats d'aquesta pregunta puguin portar a cap lloc. Només 19 persones han dit que llegeixen els llibres recomanats per booktubers. Tot i això, és interessant perquè mostra com els joves tenen molts canals de comunicació, i molt diversos, per on els arriba els estímuls que els fan optar per una lectura o una altra.

Compres llibres recomanats per booktubers o bookgramers?

97 respuestas

15 persones han respost que sí que compren llibres recomanats per booktubers i això ens indica que els booktubers tenen certa influència entre els seus seguidors.

La conclusió que podem treure d'aquesta enquesta: malgrat la influència és escassa, la presència dels booktubers i les seves propostes literàries no deixa indiferents als joves. Encara que de les 117 persones enquestades només hi hagi entre 15 i 19 persones, ja és un punt de partença d'un fenomen que pot anar a més si des de les escoles també fomenten aquest tipus de projectes o experiències per motivar els alumnes a llegir.

En general, encara que els resultats no ho demostrin clarament es pot concloure que els joves tenen preferència pels booktubers per aquests motius:

- Joves, propers en edat i ideologia.
- No tenen pèls a la llengua.
- Sincers.
- Vídeos curts i dinàmics.
- Proximitat en el llenguatge.
- No s'amaguen.
- Utilitzen les noves tecnologies.

I quant a la influència es pot dir que és relativa. I si la tenen cal tenir en compte aquestes variables:

- Els espectadors són joves i els joves no tenen gaire poder adquisitiu.
- Els adults són els principals consumidors de llibres a les llibreries.
- Els joves compren els llibres per internet.
- Els joves descarreguen els llibres «il·legalment» d'internet.
- Hi ha gent que prefereix que els recomani algú proper que algú que no coneixen.
- Hi ha molta gent que no llegeix per gust.

3. ELS BOOKTUBERS: UNA SELECCIÓ

En aquest estudi ens hem centrat en els booktubers que tenen més subscriptors a l'estat espanyol. Els noms i els canals són els que es descriuen més avall a la graella que hi ha a continuació. El que destaca és Sebastian Garcia Mouret de 21 anys que té el canal d'*El coleccionista de mundos*; el segueix Javier Ruescas de 31 anys pel que fa als més coneguts de parla castellana. De parla catalana destaca la Marta Botet Borràs de 18 anys, que ha estat un temps inactiva ja que ha hagut de compaginar els estudis amb la confecció de vídeos literaris.

Hem seguit aquests canals durant tot el 2018 i hem anat mirant com feien els vídeos, on els feien, quins llibres recomanaven, de quin tipus, etc. S'ha de dir que d'e booktubers, n'hi ha molts arreu del món. Aquí només s'ha volgut destacar els que tenen més seguidors dins l'estat espanyol inomé ens hem centrat en les recomanacions que aquests joves han fet durant el 2018. És una petita mostra per veure si són molt actius o no a la xarxa. Alguns booktubers potser han estat més actius en altres anys, però al 2018, pel motiu que sigui, no tenen tanta presència.

En un primer moment es volia fer també una entrevista a algun booktuber per posar el seu punt de vista en el tema que s'està plantejant en el treball. Es va intentar contactar amb alguns d'ells a través del seu canal, a través d'instagram, ... però no hi ha hagut una resposta positiva i, per tant, només es poden donar les dades que es poden consultar a través de la xarxa, però no en persona.

BOOKTUBERS⁵²

Nom del canal	Nom real i edat (si se sap)	Tipus de vídeos	Llibres que ha recomanat al 2018 (un vídeo per llibre)	Llibres recomanats en vídeos especials
El coleccionista de mundos ⁵³ 239.841 subscriptors	Sebastian García Mouret 21	Recomanacions de llibres Booktags Book Hauls Novetats Entrevistes a autors Reaccions davant tràilers etc.	<i>El indiferente azul del cielo</i> - Emilio Aragón <i>Llámame por tu nombre</i> - André Aciman <i>Herederó</i> - Costa Alcalá <i>El bestiario de Axlin</i> -Laura	<i>George</i> -Alex Gino <i>Wonder</i> -R. J. Palacio <i>Las ventajas de seu un marginado</i> -Stephen Chbosky <i>Dos chicos besándose</i> - David Levithan <i>Harry Potter y la piedra filosofal</i> -J. K. Rowling (Entre molts altres,

⁵² Informació revisada per última vegada l'11 de desembre de 2018.

⁵³ El canal es troba <https://www.YouTube.com/channel/UCcCdTv9Vumo66-3roW3RvrQ> Té pàgina web <http://www.sebasgmouret.com>, un canal principal <https://www.YouTube.com/user/sebasgmo...> i un canal secundari <https://www.YouTube.com/user/consebas...> Actiu des del 2012.

			Gallego <i>Chico conoce a chico</i> -David Levithan	aquests cinc els recomana en el vídeo “5 LIBROS PARA (empezar a) LEER EN INGLÉS” ⁵⁴)
Javier Ruescas ⁵⁵ 271.828 subscriptors	Javier Ruescas 31	Recomanacions de llibres Resums llibres clàssics La veritat i l'origen de contes populars i de Disney Reaccions davant tràilers Col·laboracions Challenges Booktag etc.	Cap aquest any	<i>Subsuelo</i> -Marcelo Luján <i>Mi otra mitad</i> -Andrea Izquierdo (Andreo Rowling) <i>El príncipe y la modista</i> -Jen Wang <i>Una educación</i> -Tara Westover (Entre molts d'altres, aquests els recomana en el vídeo «LIBROS QUE RECOMIENDO MUY FUERTE Javier Ruescas» ⁵⁶)
Raquel Bookish ⁵⁷ 65.095 subscriptors	Raquel Brune	Recomanacions de llibres Consells Studio vlog Book Hauls Warp Up	<i>La vida son dos días entonces bésame</i> -Roberto Emanuelli	<i>Cazadores de sombras</i> -Cassandra Clare <i>Las crónicas lunares</i> -Marissa Meyer <i>Memórias de Idhún</i> -Laura Gallego

⁵⁴ Enllaç al vídeo https://www.youtube.com/watch?v=gqMA7SVV_x0

⁵⁵ El canal porta el seu nom: Javier Ruescas: escritor, booktuber, vlogger www.javerruescas.com
<https://www.YouTube.com/channel/UCgguuCRon3PJ3Hu8HI-cYw> És el més gran i el més actiu. A la seva pàgina també hi ha el llibre que ha escrit PROHIBIDO CREER EN HISTORIAS DE AMOR: <https://goo.gl/hNzgLf> i fins i tot la possibilitat de fer un curs d'escriptura. Actiu des del 2010. En la descripció del seu canal escriu: “Booktuber,, viajero, escritor y profesor de escritura creativa. ¡Y también cinéfilo! En este canal comparto mis libros favoritos, curiosidades, consejos para futuros escritores, viajes y mucho más, ¿te apuntas?”

⁵⁶ Enllaç al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=n2ezAYY1q0s>

⁵⁷ El seu canal és a https://www.YouTube.com/channel/UCuUL13ETm_8sR03Q1IC1l6g Per a subscriure's dóna l'enllaç: <https://www.YouTube.com/c/RaquelBookish> També té compte a Instagram <https://www.instagram.com/raquelbookish/> Té canal de YouTube des del 2016. En la seva descripció del canal escriu: “Libros, libros, libros. Esto es un canal de booktube (y también un poquito de humor). Si no os atrae la palabra escrita; si las aventuras, los romances y la fantasía os son indiferentes; si la literatura no es lo vuestro. HUID. Huid antes de que sea demasiado tarde y os enganchéis al maravilloso mundo de los libros.”

		Life Update Booktags Top 5 etc.		<i>Bartimeo</i> -Jonathan Stroud <i>Harry Potter</i> -J.K. Rowling <i>Los héroes del Olimpo</i> - Rick Riordan <i>Los juegos del hambre</i> - Suzanne Collins <i>La segunda revolución</i> - Costa Alcalá <i>Seis de cuervos</i> -Leigh Bardugo <i>Los jóvenes de la élite</i> - Marie Lu (Entre molts altres, aquestes 10 sagues les recomana en el vídeo «TOP 10 SAGAS JUVENILES de todos los tiempos» ⁵⁸)
Nube de palabras ⁵⁹ 85.690 subscribers.	Sara Cantador	Recomanacions de llibres Book Haul Unboking Wrap Up Life Update etc.	Cap aquest any	<i>La raíz cuadrada del verano</i> -Harriet Reuter <i>Todo lo inesperado</i> - Morgan Matson <i>La cúpula de hielo</i> - Patricia García (LittleRedReader) <i>P.D. Me gustas</i> -Kasie West <i>Matar a un ruiseñor</i> - Harper Lee (Entre molts d'altres, aquests els recomana en

⁵⁸ Enllaç al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=yB1lel5uTww>

⁵⁹ El seu canal és a <https://www.YouTube.com/user/Nubedepalabras> Activa des del 2012.

				el vídeo «LIBROS PARA VERANO Libros recomendados» ⁶⁰⁾
Recomanacions de llibres ⁶¹ 2.490 subscriptors	Marta Botet Borràs 18	Recomanacions de llibres (Clips de lectura, els hi diu ella) vlog Preferits de l'any	<i>Sueños de piedra</i> -Iria G. Parente i Selene M. Pascual <i>They both die at the end</i> - Adam Silvera	<i>We were liars</i> -E. Lockhart <i>Batecs (Pulsacions II)</i> - Javier Ruescas i Francesc Miralles <i>Splintered</i> -A.G. Howard <i>Kate y sus hermanas</i> - Jessica Spotwood (Entre molts d'altres, aquests els recomana en el vídeo «Llibres per Llegir quan estàs Malalt/a!» ⁶²⁾)
Perduts entre llibres ⁶³ 439 subscriptors	Bernat Sut	Recomanacions de llibres Booktags Challenges	Cap aquest any	Cap aquest any
Las palabras de Fa ⁶⁴ 358.313 subscriptors	Fa Orozco	Recomanacions de llibres Studio Vlog Col·laboracions Hauls Tags etc.	<i>La princesita</i> - Frances Hodgson Brunett <i>Una arruga en el tiempo</i> - Madeleine	Cap aquest any

⁶⁰ Enllaç al vídeo https://www.youtube.com/watch?v=hr3_dxOX2B4

⁶¹ El seu canal és a <https://www.YouTube.com/user/martabotetborras> Molt interessant la conferència que va fer al TED de Nova York sobre booktuber al novembre del 2015 que es pot veure al seu canal <https://www.YouTube.com/watch?v=p-7zk4BwGmA>. Activa des del 2011. Té vlog on penja les recomanacions <http://recomanacionsdellibres.blogspot.com/> i a Instagram també es pot trobar a <https://www.instagram.com/recomanacionsdellibres/>

⁶² Enllaç al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=wy0SNbfKNvI>

⁶³ El seu canal és a <https://www.YouTube.com/channel/UCwuYaSaS5ZSCQGvQZcQo5Lw> És actiu des del 2014. En el subtítol posa que en el canal trobarem: ressenyes de llibres juvenils, booktags, challenges i diversió.

⁶⁴ El seu canal és a <https://www.YouTube.com/user/laspalabrasdefa> Activa des del 2012.

			L'Engle <i>Mil</i> <i>veces</i> <i>hasta siempre</i> -John Green	
Josu Diamond ⁶⁵ 179.3554 subscriptors	Josu Lorenzo Grilli	Recomanacions de llibres Tags Storytime Unboxing Comentaris Reaccions Booktag Bookhaul Challenges etc. (Sobretot parla sobre ell mateix)	<i>La cabaña</i> - Natasha Presten <i>Flow</i> -Mikaël Thévenot	<i>Hermosas criaturas</i> - Margaret Stohl i Kami Garcia <i>El circo de la noche</i> -Erin Morgenstern <i>Una corte de niebla y furia</i> (<i>Una corte de rosas y espinas</i> II) -Sarah J. Maas <i>El principito</i> -Antonie de Saint-Exupéry <i>Harry Potter y el prisionero de Azkaban</i> (<i>Harry Potter</i> III) -J.K. Rowling (Entre molts d'altres, aquests els recomana en el vídeo «5 LIBROS QUE ME LLEVARÍA A UNA ISLA DESIERTA Josu Diamond» ⁶⁶)
Andreo Rowling ⁶⁷ 158.889 subscriptors	Andrea Izquierdo	Recomanacions de llibres Wrap Up Unboxing	<i>Nadie nos oye</i> -Nando López	<i>Heima es hogar en islandés</i> -Laia Soler <i>Un beso en París</i> - Stephanie Perkins

⁶⁵El seu canal és <https://www.YouTube.com/user/LibrosPorLeer> Actiu des del 2010. Sovint en les presentacions del canal trobem informació que ens diuen com serà, per exemple: “
¡Hola! En este canal encontrarás libros con humor propio, así como algún Book Haul, varios Book Tags, ¡y sobre todo libros juveniles! A veces os hablo de mis libros recomendados o de mis libros favoritos: la cosa es SIEMPRE hacerlo con una sonrisa. ¡A fomentar la lectura con humor se ha dicho! También podéis encontrar Wrap Ups y algún Unboxing”
També té compte a Instagram <https://www.instagram.com/josudiamond/>

⁶⁶Enllaç al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=gQBU397O6os>

⁶⁷El seu canal és a <https://www.YouTube.com/user/andreorowling> Activa des del 2012. Es descriu com a “BOOKTUBER. ESCRITORA. SLYTHERIN. Autora de "Otoño en Londres" (Nocturna, 2016)”

		Haul (aleatoris) Storytime Recomanacions series etc.		<i>El mapa que me lleva a través de ti</i> -J.P. Monninger <i>Asesinato en el Orient Express</i> -Agatha Christie <i>Todo, todo</i> -Nicola Yoon <i>Bajo la misma estrella</i> - John Green <i>Trece sobres azules</i> - Maureen Johnson <i>Otoño en Londres, Invierno en Las Vegas</i> - Andrea Izquierdo (Andreo Rowling) (Entre molts d'altres, aquests els recomana en el vídeo «¡RECOMENDACIONES de LIBROS JUVENILES! Temática de viajes Andreo Rowling» ⁶⁸)
--	--	--	--	---

Entre aquests vídeos es poden veure diferents estils i diferents tipus de vídeos. Trobem vídeos temàtics sobre Nadal o estiu, vídeos on es mostren les prestatgeries personals i comenten els llibres i els objectes que tenen (bookshelf), vídeos on hi ha reptes com pot ser endevinar un llibre (book challenges), vídeos sobre llibres que s'han llegit (wrap up), vídeos tops per gènere literari, vídeos on s'expliquen les raons per comprar un determinat llibre a la llibreria (book haul), per comprar-lo via internet (IMM o In my mail box) o agafar-lo de préstec a la biblioteca. Vídeos tags que es fan qüestionaris sobre llibres, autors, sagues, opinions, etc, vídeos temàtics, vídeos que contenen un llistat de llibres que es volen llegir (wishlist o llista de desitjos), i un llarg etcètera.

⁶⁸Enllaç vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=WXMNpCOD0II>

4. ELS BOOKTUBERS I LES LLIBRERIES

S'han fet set entrevistes⁶⁹ a diferents llibreries tant de Tarragona com de Barcelona. Durant el mes de juliol vam anar a les següents llibreries: Llibreria La Capona⁷⁰, Llibreria Adserà⁷¹, Llibreria La Rambla⁷², Llibreria Tàrraco Còmics⁷³, de la ciutat de Tarragona i la Llibreria Pebre Negre⁷⁴ (llibreria cooperativa del Clot), Llibreria La Petita⁷⁵ i Llibreria Etcètera⁷⁶ de Barcelona. El que es volia saber era com es gestionava una llibreria, com s'ho feien per promocionar els llibres, és a dir, els criteris i les accions o estratègies de venda. Ha estat interessant saber com es treballa dins d'una llibreria. No només es llegeixen llibres per a després recomanar, no només segueixen el criteri dels venedors de les editorials o les estratègies de màrqueting proporcionades per les mateixes editorials a qui els interessa promocionar un determinat llibre o un determinat autor, no només recomanen llibres als seus clients sinó que també en funció del criteri personal dels llibreters o de les iniciatives que tinguin fan una sèrie d'actuacions de cara al públic per tal de ser més visibles, de poder influir en la lectura dels qui ho demanen, de poder facilitar la compra a través de la llibreria o de la pàgina web,...

⁶⁹La transcripció de les entrevistes està a l'Annex II d'aquest treball.

⁷⁰La Capona està situada al carrer del Gasòmetre, 43, 43001 Tarragona. Té també pàgina web a www.llibreriacapona.cat/

⁷¹La Llibreria Adserà està situada a la Rambla Nova, 94, 43001 Tarragona. Té pàgina web a <https://www.adsera.com/>. La gestiona la Marta Cots, persona a qui hem fet l'entrevista. També té un bloc molt actiu ple de recomanacions.

⁷²Llibreria de la Rambla situada a Rambla Nova, 99 de Tarragona. Tenia bloc que encara es pot veure a la xarxa a <http://llibriadelarambla.blogspot.com/>. Aquesta llibreria va tancar les seves portes a finals de juny de 2018. Els germans Marrugat tanquen definitivament la llibreria després de més de 50 anys d'existència. Vegeu les notícies aparegudes als diaris: <https://www.diaridetarragona.com/tarragona/Ladeu-de-la-llibreria-la-Rambla-20180630-0006.html> I a <https://www.lavanguardia.com/local/tarragona/20180615/45124984899/cierra-libreria-rambla-tarragona-despues-50-anos-actividad.html>

⁷³Situada al carrer del Gasòmetre, 15, 43001 Tarragona. Tenen pàgina de facebook per als usuaris <https://www.facebook.com/pages/Tarraco-Comics/584949344995402> És l'única a Tarragona especialitzada en còmics. Vegeu la notícia apareguda al Diari de Tarragona <https://www.diaridetarragona.com/naltros/Aqui-huele-a-comic-20170914-0004.html>

⁷⁴Situada al carrer Clot, 44 de Barcelona. Tenen pàgina web a <http://www.pebrenegre.cat/> Tenen una agenda molt activa i fan un munt d'activitats que es poden consultar a la seva pàgina.

⁷⁵Situada al carrer de Marià Aguiló, 115, 08005 Barcelona. Tenen pàgina de bloc on fan les recomanacions i les activitats de promoció <https://elblogdelapetita.com/>. També tenen pàgina de facebook <https://www.facebook.com/lapetitallibreria/>

⁷⁶Situada al carrer Llull, 203 al barri del Poblenou de Barcelona. Tenen pàgina web <http://etc-llibres.com/> on es pot trobar la gran quantitat d'activitats que fan per promocionar els llibres. Tenen al darrere 40 anys d'experiència. A l'inici de la pàgina hi ha aquesta cita: "Davant d'alguns llibres, un es pregunta: qui els deu llegir?/ I davant certes persones un es pregunta: què deuen llegir?/I al final, llibres i persones es troben." (André Gide, 1869-1951)

Als propietaris d'aquestes llibreries se'ls ha preguntat si han notat alguna influència per part dels booktubers en les seves vendes i tots semblen arribar a la conclusió que no o que si és així, ells no ho saben.

Molta gent que va a les llibreries amb la intenció de demanar un llibre no acostumen a dir-li al llibreter qui els hi ha recomanat. A vegades la gent no vol parlar gaire, només vol el llibre i ja està.

Les llibreries també són promotors culturals, la majoria estan posades també en les xarxes socials. Recomanen llibres a través de les seves pàgines web, com he dit abans, les xarxes social que tenen, com són el blog i el facebook, i cara a cara amb el lector. Moltes d'aquestes llibreries fan una sèrie d'actuacions per promocionar els seus llibres com són posar paradetes en les fires, els contacontes, les presentacions de llibres, ja sigui un autor proporcionat per l'editorial o conegut per la mateixa llibreria, en alguns casos fan exposicions de llibres temàtiques i conviden els autors o algun expert del tema. Per exemple, en el cas de la llibreria Pebre Negre de Barcelona, un cop al mes fan recitals de poesia o lectura dramatitzada.

Cal dir que la selecció de llibres que hi ha a les llibreries majoritàriament correspon a un criteri personal de llibreter seguint una mica les pautes dels representants de màrqueting de les editorials i la moda del moment. Qui segueix bastant el criteri de les editorials i la moda és sobretot la llibreria La Capona de Tarragona, les altres es guien més que res pel seu criteri personal.

Els consumidors de lectura que van a la llibreria no acostumen a tenir les idees clares sobre quin llibre comprar i el 80% d'aquestes persones demanen que el llibreter els suggereixi alguna lectura. Són pocs els que ja saben exactament el que volen.

Sembla que hi hagi un canvi de tendència en la compra per part de les noves generacions, que ara van a la llibreria amb el mòbil i demanen per un llibre concret que han vist a la mateixa pàgina web de la llibreria o bé en algun canal d'internet. Alguns d'aquets canals podrien ser de booktubers, no en podem estar del tot segurs ja que la

gent acostuma a ser molt reservada i no diu qui li ha recomanat o qui li ha donat la informació. Tot i això, tenint en compte les entrevistes fetes, es podria tractar d'aquest 20% de població que diu que ha comprat llibres seguint la recomanació d'algun booktuber.

En definitiva, tant els llibreters com els booktubers són promotors de llibres i mentre que uns recomanen únicament a través del ciberespai, els altres prefereixen fer-ho cara a cara. Trobem que la tendència va canviant i el recomanar llibres per internet sembla que comenci a triomfar, mentre que el tracte amb el llibreter no decau.

5.ELS BOOKTUBERS I LES BIBLIOTEQUES

S'han fet entrevistes⁷⁷ a dues bibliotecàries de Tarragona, una de la biblioteca pública i l'altra del CRAI. Se'ls ha preguntat si han notat alguna influència per part dels booktubers en el préstec de llibres i mentre que una no nota la influència l'altra sembla notar una petita influència.

La Carme Montcusí, bibliotecària del CRAI del campus Catalunya de Tarragona de la URV (Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació), ha dit que no ha notat la influència dels booktubers en el préstec de llibres. Segurament és perquè el tipus de biblioteca on treballa no té el tipus de llibres que recomanen els booktubers. Elles i ells recomanen sobretot literatura juvenil i d'això, en una biblioteca dedicada a l'estudi i l'aprenentatge especialitzada en humanitats i infermeria, no se'n troba gaire.

L'Imma Pujol, bibliotecària de la biblioteca pública de Tarragona, sí que sembla notar, encara que sigui una mica, la influència dels booktubers. Ella treballa a la part infantil/juvenil de la biblioteca i s'encarrega d'organitzar activitats. Durant l'any 2017, va

⁷⁷Vegeu l'Annex I d'aquest treball on s'han transcrit les entrevistes.

organitzar una xerrada amb la Marta Botet (booktuber catalana) on explicava què és ser un booktuber des del seu punt de vista i la influència que han tingut els llibres a la seva vida, i la seva mare, la Laura Borràs (actual consellera de cultura de la Generalitat de Catalunya i antiga presidenta de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC)) què parlava dels llibres en general i altres coses. L'any 2018 ha organitzat un taller de dos dies (dissabtes al matí) per aprendre a ser un booktuber. El primer dissabte estava dedicat a com estar davant de la càmera, què dir, què no dir... Al final es gravava un vídeo i entre la resta de participants del curs s'analitzava⁷⁸. En el segon dissabte es treballava l'edició de vídeos, com no editar-los, recomanacions, coses que no s'han de fer...⁷⁹ Cada un dels dos dies va venir un expert en la matèria per fer el taller, el primer dissabte el Carles Alcoy un filòleg català / narrador i el segon l'Oriol Guanyabens un graduat en edició de vídeos, treballa en el món de les pel·lícules, vídeos,...

L'Imma Pujol sí que ha notat la influència ja que alguns dels nois i noies que van a la biblioteca li demanen o pregunten per llibres que alguns booktubers recentment han recomanat. Ella treballa amb un públic jove i és també la persona encarregada dels clubs de lectura infantils i juvenils de la biblioteca.

En resum, després de analitzar les dues entrevistes, que són dos punts de vista totalment diferents davant de la lectura, podem veure que una de les entrevistes no ens aporta informació sobre el tema que estem tractant, ja que la Carme Montcusí treballa en un entorn on els booktubers no han arribat. En canvi, l'Imma Pujol, com que treballa a l'única biblioteca pública que hi ha a Tarragona i té contacte directe amb els joves, pot notar, i de fet nota, com cada vegada és més gran la quantitat de nens i joves que li demanen llibres que els booktubers han recomanat.

6.COM ELABORAR UN VÍDEO DE RESSENYA O CRÍTICA LITERÀRIA

⁷⁸ Enllaç al vídeo del dia 1 <https://youtu.be/c0fq8Jzrv6M>

⁷⁹ Enllaç al vídeo del dia 2 <https://youtu.be/NqaSgGg9xZO>

Els *booktubers* tenen una manera de fer vídeos diferent a la de la gent que fa vídeos educatius o als videoclip musicals. La seva manera de fer s'assembla molt a la dels *youtubers*, ja que aquests dos tipus d'influenciadors digitals tenen com a finalitat dir alguna cosa sense que se'ls faci gaire pesat als espectadors seguir mirant el vídeo.

Utilitzen recursos bastant variats i la diferència dels uns als altres existeix i és bastant fàcil de veure, així que a continuació només presentarem els recursos més emprats. Normalment quan es grava un vídeo des d'un primer moment ja se sap que no serà el definitiu ja que encara haurà de passar per l'edició, per la qual cosa primer presentarem els recursos d'abans d'editar i seguidament els que s'utilitzen quan s'edita.

Per gravar el vídeo:

- Mirar a la cara directament. S'ha de mirar a la càmera, no s'està filmant una pel·lícula, així que és important intentar mostrar-se proper a la persona que veurà el vídeo.
- Parlar de manera personal. El *booktuber* s'ha d'adreçar directament a la persona o persones que hi ha darrere de la càmera. La càmera és només una finestra que el comunica amb l'espectador.
- Llenguatge col·loquial. Això no és un treball per a classe ni res per l'estil, s'està recomanant un llibre a persones com si fossin amics de tota la vida. Com que tant qui recomana com qui mira el vídeo són persones joves, es pot utilitzar el to informal que s'utilitzaria habitualment.
- No anar-se'n per les branques. L'espectador vol veure una recomanació sobre un llibre, no vol que el *booktuber* li expliqui la seva vida al complet.
- Fons. Normalment el fons és una prestatgeria plena de llibres, acostuma a ser la biblioteca personal del booktuber. En alguns vídeos especials no fa falta que surti el fons de la prestatgeria de l'habitació ja que potser s'està en una llibreria, en una biblioteca o en un parc.

- Càmera fixa/càmera mòbil. S'acostuma a utilitzar la càmera fixa ja que ho acostuma a gravar la persona mateixa i s'està quieta en un sol lloc. En alguns casos s'utilitza la càmera mòbil, normalment grava una altra persona o es grava com si el booktuber s'estigués fent un selfie.
- Procurar gravar en un lloc tranquil. Aquest potser és el punt més important, no queda gaire professional que mentre s'està veient el vídeo se senti per darrere com dos persones estan discutint o com un bebè està plorant. En alguns casos, si entra la mare del booktuber a l'habitació de cop o alguna cosa per l'estil, es pot tallar després, però si és algun soroll de fons que no hi ha manera que deixi de sonar, aleshores el vídeo pot resultar un complet desastre que ni l'edició posterior pot arreglar.

Un cop el vídeo ja està gravat, per editar-lo:

- Talls. Els talls aporten major dinamisme ja que no veus si tarden molt en dir alguna paraula i el «ehhh», que es fan una mica pesats a la llarga, acaben eliminats.
- Talls amb comentaris. Alguns booktubers aprofiten els talls per afegir algun comentari, com si els talls fossin un parèntesi.
- Subtítols. No és gaire freqüent que els booktubers incloguin subtítols en tot el vídeo, tot i que n'hi ha algun que sí que ho fa, és més per si pengen el vídeo a facebook o a llocs on el vídeo es veu de manera reduïda a un costat de la pantalla encara que sigui sense veu. Així atrauen a més visualitzadors.
- Lletres al vídeo. Si els booktubers s'equivoquen o volen comentar alguna cosa que no han dit al vídeo, a la part inferior ho escriuen en editar-lo.
- Introducció. Molts dels canals, per no dir gairebé tots, tenen una petita introducció del seu canal. Ve a ser com la típica cançó que es posa l'inici d'una sèrie de televisió per a indicar quina sèrie és i a vegades els noms des protagonistes. Aquí cadascun dels booktubers es fa la seva introducció i la col·loquen després de presentar el llibre del qual parlaran, però abans de parlar-ne en profunditat.

L'objectiu d'aquest apartat és fer un vídeo de ressenya literària seguint un dels procediments que fan servir els booktubers. Per tant, és una part pràctica que es penjarà a *YouTube* i aquí es deixarà l'enllaç⁸⁰.

⁸⁰ Enllaç a YouTube dels vídeos fets. <https://youtu.be/kG8uT2EIQuk>

A partir de veure els vídeos dels booktubers hem fet un guió aproximat de tot el que diuen els booktubers en un vídeo. Aquest guió es troba en l'annex III.

6. 1 COM S'HA FET EL VÍDEO

El primer que vaig fer va ser triar els llibres que recomanaria, a partir d'allí vaig començar a muntar un guió que hauria de seguir mentre gravés. Tenint en compte el guió que es va fer analitzant la informació dels booktubers, vaig anar completant-lo amb la informació dels llibres que anava a recomanar.

Per gravar el vídeo vaig buscar un lloc de la casa on hi hagués una estanteria amb llibres. Un cop trobada aquesta estanteria la vaig omplir amb els meus llibres juvenils i no juvenils per a simular que l'estanteria era la meva pròpia. Una vegada vaig tenir l'estanteria muntada i el guió a punt, li vaig demanar a la meva germana que em gravés. Ho havia de gravar amb el mòbil ja que la càmera de vídeo que tenim a casa és molt vella i no funciona correctament, per la qual cosa no tenia cap trípode per subjectar el mòbil. La meva germana va acceptar encantada i inclús em va deixar la seva col·lecció de llibres de Harry Potter per a posar a l'estanteria i que es veiés encara més juvenil.

L'inici de la gravació dels dos vídeos finals que s'exposen en aquest treball va ser el dia 26 de desembre. Vam aprofitar la llum que entrava per la finestra i amb el guió fet prèviament molt a prop per si m'oblidava d'alguna cosa, ens vam posar a gravar. La meva germana em va ajudar a acabar de perfilar algun punt que no s'acabava d'entendre ja que ella s'havia llegit un dels llibres que recomanava en els vídeos. Vam acabar de gravar el mateix dia una estona més tard.

El vídeo es va gravar amb la qualitat 1920x1080. Anava a utilitzar el Windows Movie Maker, però per raons d'incompatibilitat del programa amb el sistema operatiu del meu ordinador no va ser possible. Vaig acabar utilitzant el programa DivXConverter i vam passar el vídeo a la qualitat 1280x720 i a 720x480 perquè es pogués editar amb l'editor de vídeos utilitzat, el Pinnacle Studio Ultimate. Vam tenir molts problemes ja que vam

convertir el vídeo diverses vegades i l'editor de vídeos no ens el detectava. Finalment vam decidir copiar els vídeos en una unitat USB i des d'aquesta unitat sí que l'editor de vídeos ens els va reconèixer. Aquest editor no funcionava gaire bé ja que contínuament s'aturava i no deixava editar. Alguna vegada tampoc reconeixia els projectes i vaig haver de recomençar tota l'edició un parell de vegades. El problema més freqüent va ser que l'editor de vídeos moltes vegades no reproduïa la imatge o l'àudio mentre estava editant i això va provocar que en aquests casos hagués d'editar a cegues. Vaig tenir problemes amb el còdex i el procés de transformar i editar el vaig haver de tornar a començar de zero. L'àudio i el vídeo estaven desincronitzats i això va portar feina extra.

Després d'interminables baralles amb els programes d'edició, finalment vaig aconseguir editar els dos vídeos i penjar-los al canal que vaig crear amb el nom de *mareadellibres*⁸¹.

IV. CONCLUSIONS

Arran d'aquest treball volíem descobrir la influència dels booktubers en la venda de llibres o en el préstec de llibres. S'han fet entrevistes a diverses llibreries i a dues bibliotecàries i cap d'aquestes persones diu notar la presència dels booktubers. No ho he dit bé, una de les bibliotecàries diu que l'ha notat una mica. També s'ha fet una enquesta a més de cent persones i mentre que alguns coneixen els booktubers, la majoria no saben ni el que són.

D'ençà del boom de les xarxes socials s'ha afavorit compartir informació a través d'aquestes. La gent es passa gran part del dia al ciberespai. En aquest context trobem a gent que vol que li recomanin coses i es subscriu a canals de plataformes com YouTube per a accedir amb major facilitat als vídeos on els youtubers fan de les seves. Dins dels youtubers el grup de gent que es dedica principalment a recomanar llibres són els booktubers. Molts d'aquests booktubers són actius des del 2012, quan hi va haver el boom del booktubers, però n'hi ha algun dels que he consultat que és actiu des de 2010.

Sovint hi ha una diferència significativa entre el nombre que els booktubers tenen de subscriptors i el nombre que tenen de visualitzacions. Les visualitzacions acostumen a ser

⁸¹Enllaç al canal de YouTube creat per penjar els vídeos.

https://www.youtube.com/channel/UCYpTHCDgOEoLBtgCZ6ex_xQ

majors que el nombre de subscriptors que tenen. Per tant hi ha gent que els mira i això vol dir que directament o indirectament influeixen en els hàbits de lectura dels visualitzadors dels vídeos.

El fenomen booktuber és un fenomen relativament recent, però que ja està marcant una tendència entre els joves lectors tal i com es volia demostrar en aquest treball i com s'ha pogut veure en les entrevistes a llibreries i bibliotecàries i a les 117 enquestes.

Aquest canvi cultural ve marcat per les noves tecnologies, sobretot per la manera en la qual els usuaris poden elaborar informació i compartir-la a una velocitat vertiginosa. També per com és retroalimenta ja que els usuaris poden comentar si els agrada o no els agrada amb el recurs del *like* o *dislike* que existeix en plataformes com YouTube. La manera com plantegen les lectures o fins i tot els reptes de lectura, fa que enganxin a més lectors.

Dir també que una altra de les claus de l'èxit dels booktubers seria el to personal i divertit que utilitzen per parlar a través de la càmera i comunicar-se amb els lectors. L'únic que necessiten és una càmera, un llibre o llibres que els hagin agradat, coneixements encara que siguin molt bàsics de disseny i edició de vídeo, una bona expressió verbal, un fons que els agradi que acostuma a ser la seva llibreria personal, com ja hem dit abans, i sobretot energia i ganes de recomanar el que els agrada.

És més que res aquest entusiasme que els acompanya el que atrau a la gent a veure un dels seus vídeos i quedar o no enganxat a aquests nous recomanadors de llibres. En aquest sentit, he volgut fer aquest treball per poder posar-me en la pell dels booktubers i per poder trobar-me o no amb les dificultats que pot tenir aquesta pràctica. Només he penjat dos vídeos i amb això he volgut intentar ser una més d'aquesta societat de recomanadors online. Així he pogut veure des de dins com és en realitat ser un booktuber i tot el que això implica. Malgrat les dificultats que he tingut a l'hora d'emprar el programa d'edició escollit, es pot dir que l'experiència ha estat molt positiva i tot i que no em veig davant d'una càmera recomanant llibres una vegada al mes, ha estat molt divertit poder fer-ho en aquesta ocasió.

El món canvia i les noves tecnologies influeixen en les noves generacions. Com s'ha constatat anteriorment, els joves d'avui en dia llegeixen més que mai i ara, aquests joves,

el que volen és que gent com ells els recomani llibres. La sinceritat i l'entusiasme que aporten aquests nous recomanadors de llibres juntament amb el gran ús de les noves tecnologies fan que siguin acceptats per la resta de joves.

Es llegeix més que mai, s'escolta més que mai, es viu més que mai, es comparteix més que mai. Per què ens hauríem de quedar només parlant de llibres amb l'amic del costat de casa quan ho podem fer amb la resta del món?

V. WEBGRAFIA

Atlas mundial de datos.. España. Educación. Alfabetización. <https://knoema.es/atlas/Espa%C3%B1a/topics/Educaci%C3%B3n/Alfabetizaci%C3%B3n/%C3%8Dndice-de-alfabetizaci%C3%B3n-en-adultos> (consultat setembre de 2018)

Barómetro de la lectura 2017: se lee más pero peor. (19-01-2018) dins <http://www.elmundo.es/cultura/literatura/2018/01/18/5a607873468aeb34758b4600.html> (consultat octubre de 2018)

Benítez, Jorge. "Booktubers: los chicos que deciden lo que lees", article del 20 de juliol del 2016 dins El Mundo, cultura. <https://www.elmundo.es/papel/cultura/2016/07/20/578f483322601ded1e8b4625.html> (consultat octubre de 2018)

Botet, Marta. Conferència TED 2015 <https://www.YouTube.com/watch?v=p-7zk4BwGmA> (consultat setembre de 2018)

De Gabriel, Narciso. *Alfabetización y escolarización en España (1887-1950)* a <https://www.mecd.gob.es/dctm/revista-de-educacion/articulosre314/re3141100462.pdf?documentId=0901e72b81272c6b> (consultat setembre de 2018).

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/habit-de-lectura/> (consultat octubre de 2018)

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya <https://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/Pla-de-lectura-2020-00001> (consultat octubre de 2018).

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya: Pla de Lectura. <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/per-que-llegir/> (consultat octubre de 2018).

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya: Presentació del Pla de Lectura 2020 <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/presentacio/> (consultat octubre de 2018)

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya: Programa Venim de lluny: <http://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-de-lectura-2020/venim-de-lluny/introduccio/> (consultat octubre de 2018).

Diputació de Barcelona. Biblioteques. (Diba) <https://www.diba.cat/web/biblioteques/-/cs-2-7-2-suport-als-programes-de-foment-de-la-lectura> (consultat octubre de 2018)

Erase una vez que se era. Blog. <http://www.eraseunavezqueseera.com/2014/06/10/ingeniosas-campanas-de-fomento-de-la-lectura/> I <http://www.eraseunavezqueseera.com/2016/06/02/nuevas-campanas-fomentar-lectura/> (consultat setembre de 2018)

Espeso, Pablo. "Booktubers, fomentando la lectura entre los más jóvenes en el siglo XXI" dins Educación 3.0, experiencia. Abril del 2017 <https://www.educaciontrespuntocero.com/experiencias/booktubers-fomento-de-la-lectura/45655.html> (consultat octubre de 2018)

Filippi, Aminie. "Booktubers: cuando lo que recomienda tu youtuber favorito son libros", article del 13 d'agost del 2017 dins El País, educación https://elpais.com/elpais/2017/07/21/mamas_papas/1500623615_155347.html (consultat octubre de 2018)

Generació digital. TV3. Què són els booktubers? https://www.YouTube.com/watch?v=yHcZU6_2DHw (consultat octubre de 2018)

Generalitat de Catalunya. Biblioteques. Promoció lectura. http://biblioteques.gencat.cat/ca/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/promocio_lectura_cultura/projectes/Supernit-a-les-biblioteques/index.html# Es va fer el 25 de maig del 2018 i hi van participar 277 biblioteques de tot Catalunya. Vegeu el vídeo promocional a <http://www.ccma.cat/tv3/super3/familia/supernit-a-les-biblioteques-3/video/5765335/> I algunes experiències dels súpers lectors a <http://www.ccma.cat/tv3/super3/familia/emocions-a-la-supernit-a-les-biblioteques/video/5768860/> (consultat setembre de 2018)

Gómez, Lara. "Booktubers o per què els teus fills llegeixen més que mai" article del 22 de març del 2017 dins de La Vanguardia, cultura. <https://editors.cat/2017/03/22/booktubers-que-teus-fills-llegeixen-mes-que-mai-vanguardia/> (consultat octubre de 2018)

Index Mundi. Cuadros de datos históricos anuales. <https://www.indexmundi.com/g/g.aspx?c=sp&v=39&l=es> (consultat octubre de 2018)

Institució de les Lletres Catalanes (ILC). Patrimoni literari. <http://www.lletrescatalanes.cat/ca/patrimoni-literari/pla-nacional-de-lectura> (consultat octubre 2018)

Manifest de la UNESCO de la biblioteca pública, 1994. http://www.cobdc.org/publica/manifest_unesco/index.html (consultat octubre de 2018)

Manrique, W. “Cada dos dies es perd una llibreria a Catalunya” dins El País (3 de març del 2015) https://cat.elpais.com/cat/2015/03/04/cultura/1425453103_819705.html

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Apartat de l'Observatorio de la lectura y del libro: <http://www.mecd.gob.es/cultura/areas/libro/mc/observatoriolect/estudios-e-informes.html> (consultat octubre de 2018)

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Apartat Formació: <http://fomentodelalectura.mecd.gob.es/el-plan/educacion-formacion.html> (consultat octubre de 2018)

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Apartat Presentación: <http://fomentodelalectura.mecd.gob.es/acerca-de/c/presentacion.html> (consultat setembre de 2018)

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Apartat Recursos: <http://fomentodelalectura.mecd.gob.es/recursos.html> (consultat octubre de 2018)

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Observatorio de la lectura y del libro: <http://www.mecd.gob.es/cultura/areas/libro/mc/observatoriolect/estudios-e-informes.html> (consultat octubre de 2018)

Pallarès, Elisenda . “Una llibreria menys cada dos dies” dins Nació digital. <https://www.naciodigital.cat/noticia/107019/llibreria/menys/cada/dos/dies> (article del 22 d'abril de 2016) (consultat setembre de 2018)

Serra, Laura. “105 milions per al foment de la lectura” dins Ara.cat del 25 del maig de 2017 https://www.ara.cat/cultura/Govern-aprova-Pla-lectura-milions_0_1801019990.html datat el 23/05/2017. (consultat octubre de 2018)

Ventura, Albert. La Llibreria de la Rambla, de Tarragona, tanca les seves portes (29-06-2018) <https://www.nuvol.com/noticies/la-llibreria-de-la-rambla-de-tarragona-acull-el-darrer-acte-abans-del-tancament/>

Canals de booktubers:

El coleccionista de mundos, Sebastián Mouret:

<https://www.YouTube.com/channel/UCcCdTv9Vumo66-3roW3RvrQ>

Té pàgina web <http://www.sebasgmouret.com>, un canal principal <https://www.YouTube.com/user/sebasgmo...> i un canal secundari <https://www.YouTube.com/user/consebas...> Actiu des del 2012.

Javier Ruescas: escritor, booktuber, vlogger

www.javerruescas.com

<https://www.YouTube.com/channel/UCgguuCRon3PJj3Hu8HI-cYw>

És el més gran i el més actiu. A la seva pàgina també hi ha el llibre que ha escrit PROHIBIDO CREER EN HISTORIAS DE AMOR: <https://goo.gl/hNzgLf> i fins i tot la possibilitat de fer un curs d'escriptura. Actiu des del 2010. En la descripció del seu canal escriu: "Booktuber, viajero, escritor y profesor de escritura creativa. ¡Y también cinéfilo! En este canal comparto mis libros favoritos, curiosidades, consejos para futuros escritores, viajes y mucho más, ¿te apuntas?"

Raquel Bookish:

https://www.YouTube.com/channel/UCuUL13ETm_8sR03Q1IC1l6g Per a subscriure's dóna l'enllaç: <https://www.YouTube.com/c/RaquelBookish> També té compte a Instagram <https://www.instagram.com/raquelbookish/> Té canal de YouTube des del 2016. En la seva descripció del canal escriu: "Libros, libros, libros. Esto es un canal de booktube (y también un poquito de humor). Si no os atrae la palabra escrita; si las aventuras, los romances y la fantasía os son indiferentes; si la literatura no es lo vuestro. HUID. Huid antes de que sea demasiado tarde y os enganchéis al maravilloso mundo de los libros."

Nube de palabras:

<https://www.YouTube.com/user/Nubedepalabras> Activa des del 2012.

Recomanacions de llibres:

<https://www.YouTube.com/user/martabotetborras> Activa des del 2011. Té vlog on penja les recomanacions <http://recomanacionsdellibres.blogspot.com/> i a Instagram també es pot trobar a <https://www.instagram.com/recomanacionsdellibres/>

Perduts entre llibres:

<https://www.YouTube.com/channel/UCwuYaSaS5ZSCQGvQZcQo5Lw> És actiu des del 2014. En el subtítol posa que en el canal trobarem: ressenyes de llibres juvenils, booktags, challenges i diversió.

Las palabras de Fa:

<https://www.YouTube.com/user/laspalabrasdefa>. Activa des del 2012.

Josu Diamond:

<https://www.YouTube.com/user/LibrosPorLeer> .Actiu des del 2010.

També té compte a Instagram <https://www.instagram.com/josudiamond/>

Andreo Rowling:

<https://www.YouTube.com/user/andreorowling> . Activa des del 2012. Es descriu com a "BOOKTUBER. ESCRITORA. SLYTHERIN. Autora de "Otoño en Londres" (Nocturna, 2016)"

Llibreries (entrevistes)

La Capona està situada al carrer del Gasòmetre, 43, 43001 Tarragona. Té també pàgina web a www.llibreria lacapona.cat/

Llibreria Adserà està situada a la Rambla Nova, 94, 43001 Tarragona. Té pàgina web a <https://www.adsera.com/>. La gestiona la Marta Cots, persona a qui hem fet l'entrevista. També té un vlog molt actiu ple de recomanacions.

Llibreria de la Rambla situada a Rambla Nova, 99 de Tarragona. Actualment tancada. Tenia vlog que encara es pot veure a la xarxa a <http://llibreria delarambla.blogspot.com/> Aquesta llibreria va tancar les seves portes a finals de juny de 2018. Els germans Marrugat tanquen definitivament la llibreria després de més de 50 anys d'existència. Vegeu les notícies aparegudes als diaris: <https://www.diaridetarragona.com/tarragona/Ladeu-de-la-llibreria-la-Rambla-20180630-0006.html>

I a <https://www.lavanguardia.com/local/tarragona/20180615/45124984899/cierra-libreria-rambla-tarragona-despues-50-anos-actividad.html>

Tàrraco Còmics, situada al carrer del Gasòmetre, 15, 43001 Tarragona. Tenen pàgina de facebook per als usuaris <https://www.facebook.com/pages/Tarraco-Comics/584949344995402> És l'única a Tarragona especialitzada en còmics.

Llibreria Pebre Negre, situada al carrer Clot, 44 de Barcelona. Tenen pàgina web a <http://www.pebrenegre.cat/> Tenen una agenda molt activa i fan un munt d'activitats que es poden consultar a la seva pàgina.

Llibreria La Petita, situada al carrer de Marià Aguiló, 115, 08005 Barcelona. Tenen pàgina de vlog <https://elblogdelapetita.com/>. També tenen pàgina de facebook <https://www.facebook.com/lapetitallibreria/>

Llibreria Etcètera, situada al carrer Llull, 203 al barri del Poblenou de Barcelona. Tenen pàgina web <http://etc-llibres.com/>

VI. ANNEXOS

ANNEX I: ENTREVISTA A BIBLIOTECÀRIES

ENTREVISTA A IMMA PUJOL

(Bibliotecària de la biblioteca pública de Tarragona)

(entrevista feta al mes de novembre del 2018)

- **Quin tipus de biblioteca és aquesta?**

Una biblioteca pública, de tothom

- **Quina funció fa una biblioteca?**

Fa una funció de formar lectors, fa un servei públic d'oferir tot tipus de materials com llibres, pel·lícules,... ja siguin per oci, consulta, investigació,... La nostra biblioteca és una mica típica perquè té des de fons antics com manuscrits que potser et vindran a consultar o bé digitalment o bé presencialment des d'alguns investigadors fins als avis, als nens... Fem una funció social perquè és un lloc on s'interrelaciona molta gent de diverses edats, diverses condicions. És un element democratitzador diríem. Com l'escola, un lloc on tothom té la capacitat d'accedir als recursos que ofereix la biblioteca. Té moltes funcions: la social, la d'investigació, la de promocionar la lectura,...

- **Quin volum hi ha de llibres?**

No ho sé, molts, moltíssims. Has de pensar que, a part dels que veus, hi ha una sèrie de dipòsits on anem col·locant els llibres que es consulten menys, però que hem de tenir perquè són clàssics o són referències. La veritat és que la biblioteca se'ns fa molt petita: hi ha una manca d'espai. Si hi ha llibres que entren nous, això

vol dir que altres han de sortir i anar al dipòsit. Se'ns fa molt petita. Però el volum de llibres exacte està a la web.

- **Està especialitzada en alguna temàtica?**

Especialitzada no, cosa que ens diferencia a nosaltres d'una altra biblioteca. Aïcom Les de Barcelona sí que estan especialitzades. Som una biblioteca generalista: tractem tot tipus de temes. El que potser ens distingeix és la secció de Tarragona. La secció local on hi ha tot el fons relacionat amb Tarragona i amb comarques de Tarragona. També rep el dipòsit legal. Per tant, hi ha des de fulletons de festa major de l'any no sé quin fins diaris. En aquest sentit és el que ens diferencia més: el volum de la col·lecció local que hi ha.

- **Quins fons hi ha?**

Divers ja que té en compte totes les edats. Al capdavant de cada una de les seccions hi ha uns bibliotecaris que miren el creixement, més o menys compensat. Tot i que nosaltres no podem arribar a un nivell d'especialització d'una biblioteca universitària, perquè no cal, s'intenta que cada fons tingui un creixement equilibrat, per tal que no es comenci només a comprar d'un i de l'altre te n'oblidis (*riu*). Per això hi ha uns bibliotecaris que estan al cap davant de cada secció revisant el que surt nou, que tot estigui actualitzat, que hi hagi els manuals bàsics d'aquella temàtica...

- **Quina és la feina d'una bibliotecària?**

Molta. Llegir, aquí poc (*riu*), però cada vegada canvia més perquè quan fas la carrera t'ensenyen un tipus de feina com ara catalogar, entrar llibres... tot això t'adones, quan vens a la biblioteca, que canvia totalment. Almenys en el meu cas que et converteixes en una programadora d'activitats que tinguin a veure amb la lectura. Acabis amb el llibre o parteixis amb el llibre. La feina de programar activitats mensualment pot portar molt de temps, ja siguin hores del conte, clubs de

lectura, tallers,... és moltíssima feina. Després també el tema de la selecció del fons; que vol dir que has d'estar alerta a les novetats. També porta molta feina el tema de les visites escolars, l'apropament que fem cap a les escoles i els instituts. També fem moltes guies, exposicions, activitats, diferents materials amb què intentem apropar el fons als usuaris. Aquell fons que a vegades està amagat. Fer aquesta feina de treure els llibres que saps que estan allà i que són clàssics, perquè els llibres comercials no fa falta promocionar-los, ja saps que estan allí. Intentem promocionar els llibres més de qualitat per dir-ho d'alguna manera, com el club de lectura juvenil on vam fer un cicle de llibres clàssics. Vam intentar obrir portes perquè els lectors no siguin momoautor i que vegin que es molt diferent l'un de l'altre, que tinguin més visió i que el món és molt diferent. Ensenyar una mica a la gent entre línies, veure les capes que te una història... formar lectors una mica. També som mediadors com poden ser els llibreters o els mestres. Els mestres sobretot perquè tots els nens passen per l'escola i és importantíssim que aprenguin molta literatura i estiguin ben formats. Però nosaltres som mediadors juntament amb els llibreters, autors, editors... ajudem a que el llibre arribi a la persona o a la família.

- **Tots feu la mateixa feina dins la biblioteca?**

No, és molt diferent el bibliotecari que pot estar davant de la secció d'audiovisuals del que està davant de la secció local o del de revistes, del que està a la sala infantil on tens més contacte amb la gent, que fas més activitats amb els nanos... és molt diferent i cadascú té un perfil diferent. Vull dir, no cal que siguis tan obert en segons quin lloc, no cal que siguis tan extrovertit sinó que pots ser més... hi ha diferents perfils. Hi ha potser la persona que es dedicarà a entrar llibres al catàleg, uns que fan visites escolars, altres no perquè no els agrada fer-les o no s'hi troben

còmodes, molta tipologia. Hi ha molta feina diferent, escrus llibres, presentes llibres, entrevistes a pescadors...

- **Quines activitats feu per promocionar els llibres i la lectura en general?**

Només cal que miris l'agenda d'activitats o la web i allà veuràs totes les activitats que hem fet al llarg de l'any. Promocionar la lectura poden ser coses com quan li recomanes un llibre a una persona directament i després hi ha la indirecta. Tu pots fer un expositor, una exposició, un racó de lectura o fer una activitat basada en alguns llibres, per tant, indirectament també estàs promocionant un tipus de llibre o un altre. També amb els clubs de lectura... Fas una gran tipologia d'activitats molt diverses on fas conèixer els llibres que tu creus que són interessants. Fem recomanacions mensuals, per internet... Amb els clubs de lectura es fan excursions, es trepitja terreny, es va a veure òpera, teatre, vermut poètics... és tan divers. Crec que per a la gent de Tarragona la biblioteca és una mica un referent cultural. Sabem que seria millor si tinguéssim millor equipament o hi hagués més biblioteques a Tarragona. A vegades hi ha gent que et ve i et demana per fer alguna activitat, normalment una projecció.

- **El 2018 quines activitats heu fet per promocionar?**

Hem celebrat els quinze anys dels clubs de lectura i hem fet moltes activitats des d'una matinal que van venir tots els bibliotecaris, llibreters, mestres, professors de secundària i vam estar parlant aquí sobre el paper dels mediadors i tots nosaltres com a tal, del llibre... Va estar molt bé. Vam tenir unes 130/140 persones parlant de llibres i de clubs de lectura amb famílies i mestres i va estar molt bé. Això ho vam fer per nosaltres. De tant en tant està bé per a nosaltres que aprenguem i anem canviant, i, després, ara hem començat a encetar els quinze anys dels clubs amb diferents activitats: com el taller de booktubers que farem ara, ens vindrà també

l'escriptora Eulàlia Canal (que ens fa molta il·lusió perquè els seus llibres agraden bastant als clubs), hi ha també un taller d'escriptura creativa,... Està bé celebrar aquests quinze anys. Ara fa poc hem presentat el llibre, que fem amb col·laboració amb el Museu del Port i que es diu *Josep, el llucet, pescador de palangre*. Ha sigut tot un procés arribar a fer aquest llibre perquè hem entrevistat els pescadors. Ho gravem tot, ho transcrivim, després ens inventem la història. És bonic. És un projecte que té un transfons, té recuperació de patrimoni (material del Serrallo) i la voluntat de donar-lo a conèixer a les noves generacions. També hem fet moltes guies de lectura que estan bé. Vam fer la de la literatura fantàstica, que ha estat també molt bé i ha tingut molt bona acollida. Com a novetat també tenim les novetats que anem traient de juvenil perquè els joves és una cosa que tenim pendent a la biblioteca. No tenim espai per ells i tampoc podem crear falses expectatives perquè tampoc hi ha un espai. Es col·loquen on poden pobres. I com a mínim això, comprem novetats i les donem a conèixer, tot el que podem. I encara falta: al desembre volem fer una retrobada de membres de clubs. No sé si aconseguirem que en vingui algun (*riu*). Potser ara tenen trenta anys o més. Seria bonic que la lectura tingués aquest poder per tornar a ajuntar-los: sentir-se comunitat lectora. Ara també tenim la intenció de fer unes xapes per al club de lectura, per tal que la lectura sigui motiu de xerrar, parlar, entre els joves i entre els nens... com el futbol! (*riu*). Però això no s'aconsegueix d'un dia per l'altre i és cosa de pedra picada i les escoles tenen un paper important en això.

- **Quina és la mitjana d'usuaris que teniu?**

Això ara no t'ho sabria dir; hauria de preguntar-ho. Des de la web també pots fer un seguiment dels usuaris de facebook, twitter i tot això. A la web hauria d'estar la mitjana, tenim un comptador a l'arc de la porta, però compta entrades i sortides així que jo ara no t'ho sabria dir ben bé. Això sí, cada vegada ve menys gent. Amb les

xarxes socials i tot no tenim gaire temps per llegir i això ha influït molt. Ha canviat molt tot amb les noves tecnologies, la concentració no és la mateixa, potser llegeixes més coses en digital i no tant en paper...

- **Tots demanen llibres de préstec o ofereix altres serveis?**

Hi ha molts altres serveis. Per nosaltres l'objectiu final és que agafin llibres en préstec, el perquè d'una biblioteca. Tenim altres serveis com un taller d'informàtica, tallers sobre risoteràpia,... L'objectiu és que la gent vingui a la biblioteca, es faci soci i després vingui més. Hi ha gent que ve només a accedir a internet, a fer el currículum i ja està. No tothom ve per tot. Hi ha gent que només és usuària de novel·la, altres que passen per totes les sales, un altre només vol revistes... és molt divers.

- **Quin tipus d'usuaris teniu?**

Molt divers, des de bebès amb els seus pares i mares fins a gent gran i investigadors. Com que tenim tanta amplitud de gent i franges d'edat pot haver-hi des de la persona que ve a buscar una revista de cuina o patrona a l'investigador que ve a consultar un incunable o va a la secció local per fer un llibre.

- **Has notat un canvi en els usuaris al llarg del temps?**

Un canvi? El tema que la tecnologia influeix moltíssim. És important. Aquí a la part infantil potser no tant. Sí que s'ha notat que no hi ha tants préstecs d'audiovisuals ja que molta gent es descarrega coses per internet i llavors tu has de buscar una altra cosa; no pots tenir el que ells es baixen per internet, és una bestiesa. Aleshores tu has de mirar el fons que tens i dir "ressalto les pel·lícules premiades", per exemple. Ja no n'hi ha prou en oferir, sinó que has de destacar. Fer que la teva experiència com a bibliotecària durant tot aquest temps serveixi per a alguna cosa, per exemple "jo recomano aquest llibre, feu-me cas perquè està bé" (*riu*). És fer una mica de filtre. Això ha canviat: els joves ja no agafen pel·lícules ni CD's, només

és la gent gran qui encara els agafa. Tenim un fons molt bo i important que els joves ja no veuen.

- **I en els joves has notat algun canvi en aquests últims anys?**

Doncs... es que als joves els veiem poc perquè van i venen. Com que no tenen un espai propi a la biblioteca... Algun canvi? Sempre és una mica el mateix, perquè hi ha un moment que els perdem, però és normal, sempre passa, és llei de vida, sinó tindriem mil clubs aquí... però arriba un moment on marxen i arriba nova gent. Més o menys els joves són sempre constants. El que passa és que les noves tecnologies afecten bastant als joves, no estan tan interessats en la lectura, tenen altres coses. I bueno, que penso que cada vegada hi ha menys lectors, no. Llegim menys que mai, perquè altres generacions eren analfabetes, però bueno el tema del llibre, llegir un llibre, llegir una ficció, fa que costi més. Tota una trama, la concentració... fa que cada vegada costi més.

- **Els booktubers i els bookgramers influeixen d'alguna manera en la demanda de llibres ?**

Sí, per exemple això és un tema que va sortir a la matinal. No sé qui ho va preguntar i els de la Capona van parlar... bé! Dels booktubers no! Dels youtubers! De jocs i tal... Però bé, els booktubers sí que influeixen perquè tenen molts seguidors i en conseqüència hi ha gent que ve aquí i demana llibres que ells recomanen. I això ho acabes tenint, perquè és una porta d'entrada per que vinguin els joves. Però tampoc ho notem molt. No sé com dir-ho, de youtubers sí, busquen els seus llibres que potser no ens agraden gaire i els comprem, però de booktubers no gaire. Tot i això, aquests són motius que fan que els joves tinguin una porta d'entrada a la biblioteca. Un booktuber és una persona que llegeix i dona recomanacions, nosaltres no detectem massa així. Els youtubers són diferents, a ells sí que els busquen més. La comunitat de lectors és una comunitat tan dispersa

que amb prou feines els veus. Vull dir, l'acte de la lectura és un acte tan individual. Estic segura que llegeix més gent de la que ve a la biblioteca.

- **Què en penseu d'aquestes persones?**

Molt bé, en el moment en el que estem que hi hagi gent a les xarxes socials que recomani llibres és important. És important que es llegeixi i si és de qualitat millor. Un booktuber és una porta d'entrada que fa que els joves s'interessin per la lectura i vinguin a la biblioteca.

- **Què penseu que és un lector? I un bon lector?**

Ostres, és que lectors ho som tots, com ja he dit abans es llegeix més que mai. A vegades diries que un lector és una persona que ha tingut la sort d'emocionar-se amb un llibre, que ha aconseguit sentir que un llibre et prengui el son, que tinguis ganes de llegir-lo i de acabar-lo i a enganxar-se. Una persona que ha sabut enganxar-se amb la lectura. Que hi ha una lectura que li ha tocat el cor. Crec que hi ha un llibre per a tothom. Els que no han experimentat aquesta sensació segurament ho haurien de fer. Un lector és aquell que és un apassionat per la lectura. Potser ara t'estic dient un lector de ficció, però hi pot haver un lector de història, revista, ciència... Potser amb la literatura és més fàcil, i una persona ha trobat un llibre que l'ha enganxat.

- **És important la lectura?**

I tant, moltíssim. Un bon lector és un que té un gran bagatge darrere seu, té un itinerari lector que no és igual en dues persones... però aquest bagatge que forma part de tu i vas omplint-lo a poc a poc. És important que sigui divers... que no sigui pla. I et fa més lliure. Un bon lector és una persona més lliure, més crítica també amb el que l'envolta, potser més rebel... (*riu*) potser amb les seves idees per fora no farà res, però internament es revelarà per moltes coses. Una persona que és lectora tindrà un esperit crític millor i s'expressarà millor. Si des de petit has viscut

en un ambient lector i t'han ensenyat moltes coses i després t'han ensenyat a llegir sol, a escoltar com llegeix la mestra, a compartir i comentar un llibre amb els altres... això enriqueix.

- **Què us va portar a la feina que feu?**

No ho sé. Primer volia fer una altra cosa i al final vaig fer biblioteconomia i documentació. Després ja vaig fer la llicenciatura per la UOC. De petita tampoc m'agradava massa... no sé, de cop m'hi vaig trobar i vaig pensar que potser m'agradaria. En aquell temps a les biblioteques no hi havia tanta projecció. Quan vaig entrar a la projecció externa internet encara no hi havia arribat a tothom. Encara no hi havia hagut aquesta revolució i ens vam haver de plantejar i replantejar moltes coses, com si valia la pena tenir llibres... era un moment d'impàs. La carrera no em va agradar gaire, però vaig tenir la sort de poder entrar en una biblioteca pública i de fet és que és molt gratificant, treballar amb la gent... I la sala infantil és perfecte, pares i mestres estan més disposats a acompanyar als nens amb la lectura i tot. Però ben bé no sé què m'hi va portar, devia ser que també m'agradava llegir i vaig pensar que podria llegir molt, però al contrari, tens tanta feina que no tens estona per llegir. Feina d'atenció al públic i la feina interna.

- **Quina és la part més gratificant de la feina? Què us omple més?**

Doncs poder fer de pont entre el llibre i les famílies, poder ajudar a fer això, a que cada persona trobi el que vol. Ajudar. I després ajudar a educar lectors. A infantil està molt bé perquè veus l'evolució des que eren petits. Per exemple, en els clubs de lectura ho veus molt i també és maco pensar que formes part del seu itinerari lector. Formar part d'aquest engranatge. També és molt gratificant veure com hi ha gent que al cap dels anys torna i et diu que guarda un bon record de tu i aquest lloc.

- **La compra de llibres que feu està motivada per alguna demanda d'algun booktuber o és per...**

Els bibliotecaris comprem pel nostre cantó i a vegades comprem algun llibre que ens ha demanat algun usuari, però nosaltres ho fem més com creiem. Seguim a algun booktuber, hem d'estar al cas de tot, però tampoc els fem massa cas. Ens guiem molt per persones que ens recomanen llibres, que ja coneixem el seu criteri i ens ha agradat.

- **Hi ha alguna anècdota que em puguis explicar?**

Bé, les típiques com que algú bé a buscar un llibre i només et diu que era de color vermell o persones que et diuen que han vist que avui venia el Lewis Carroll per exemple i tu els has de dir que l'autor està mort, que no ve.; veure també pares que venen a fer la feina dels seus fills... D'anècdotes, suposo que moltíssimes, amb els lectors... però bé, coses divertides de llibres que et demanen i no saben ben bé el que o gent que ve a veure un autor que està mort o així. Quan tractes amb gent és molt fàcil que et trobis amb situacions com aquestes.

ENTREVISTA A CARME MONTCUSÍ

(Bibliotecària del CRAI (Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació) del campus Catalunya de Tarragona)

(entrevista feta al mes de novembre del 2018)

- **Quin tipus de biblioteca és aquesta?**

Universitària

- **Quina funció fa una biblioteca?**

Dóna servei als estudiants al seu aprenentatge, als professors a la seva docència i als investigadors a la seva recerca.

- **Quin volum hi ha de llibres?**

250.000 documents (llibres físics); llibres digitals no ho sé

- **Està especialitzada en alguna temàtica?**

Sí, en humanitats jurídiques i infermeria

- **Quins fons hi ha?**

En els 250.000 documents que he dit abans hi ha tots els títols de revista, vídeos, DVD's, portàtils...

- **N'hi ha algun de particular?**

Hi ha molt de llibre perquè és d'humanitats.

- **Quina és la feina d'una bibliotecària?**

Adquirir o accedir o aconseguir tota la informació que necessitin els ensenyaments a què dóna servei i aquesta informació l'has de gestionar per facilitar-los-hi. Gestionar-la vol dir que si és un recurs electrònic has de posar-la a la plataforma que toqui per a que sigui accessible, però si és un llibre l'has de segellar, hermetitzar-lo, catalogar-lo i posar-lo al prestatge.

- **Tots feu la mateixa feina dins la biblioteca?**

No, ens especialitzem. Tots podem fer la mateixa feina perquè un coneix la feina de l'altre, però cadascú s'especialitza en una feina determinada. Hi ha uns que només fan revistes, hi ha d'altres que només cataloguen, n'hi ha que només donen suport als investigadors que venen... Tots fem una mica de taulell que és préstec i atenció bàsica/primària, però cadascú fa una cosa diferent.

- **Quines activitats feu per promocionar els llibres i la lectura en general?**

Què fem per promocionar? Per promocionar fem... bé, totes les novetats les tenim en expositors. Llavors fem centres d'interès o exposicions, per exemple ara tenim l'exposició del Pedrolo, la setmana passada teníem la Maria Aurèlia Capmany, ... Quan es va morir l'historiador Fontana vam muntar tots els llibres que teníem d'ell i vam fer unes vitrines i un centre d'interès, fem presentacions de llibres a la biblioteca...

- **Quins llibres compreu i per què? La compra està motivada per alguna demanda d'algun booktuber o és per...**

Els llibres que comprem són els llibres que els professors recomanen als seves alumnes en les seves bibliografies bàsiques. Quan un professor recomana llibres que s'han de tenir nosaltres sempre repassem totes les bibliografies i els comprem. Després també comprem tots aquells llibres que no ens diuen els professors, però que ens diuen els alumnes que els interessaria que hi fossin pel que sigui, i després comprem tots aquells llibres que hi ha investigacions i departaments en concret que hi tenen algunes línies d'investigació.

- **Com funcioneu per buscar un llibre? Si us demanen un llibre i no el teniu...**

Bé, quan ens demanen un llibre el busquem al catàleg de la biblioteca per si el tenim. Si no el tenim nosaltres mirem el catàleg de les universitats catalanes, que aquest catàleg és conjunt i el podem demanar com si fos nostre. Ens els deixem en

préstec. Hi ha unes maletes que circulen per les universitats catalanes i ens portem els llibres, però si el llibre no estigués a les universitats catalanes, que això no té cap cost, ho demanem a les espanyoles, estrangeres,... allà on sigui, això sí que té un cost, però sempre accedim al llibre. Ara, per comprar llibres, de nou en nou els comprem en llibreries que estan homologades. Hi ha una llista de llibreries que són les que podem comprar, que són les que tenen unes condicions que requereix la universitat, i en tenim unes quantes. A aquestes llibreries el que sí que els agraim molt és que vinguin pre-catalogats els llibres perquè així comprem el llibre i ja ens ve la precatalogació feta i arriba al prestatge més ràpid. Però a vegades ens passa que són llibres especials o d'editorial petita, llavors aquells els anem a comprar al particular. Tot i que sempre que podem ho fem a les homologades.

- **Quina és la mitjana d'usuaris que teniu?**

Per dia 1.300.

- **Tots demanen llibres de préstec o ofereix altres serveis?**

Agafen llibres en préstec, portàtils en préstec, espais de treball en grup en préstec, auriculars en préstec, DVD... I ara posarem en marxa jocs en préstec com el Dixit... Deixem en préstec qualsevol cosa que necessitin, també tenim en préstec dues calculadores perquè si venen estudiants d'econòmiques agafen en préstec la calculadora. Ara hem comprat unes pissarres gegants de retolador i deixarem en préstec els retoladors i l'esborrador. Ho hem fet perquè pintaven als vidres els seus esquemes i estudiaven d'allí, així no fa falta que em pintin els vidres. També deixem en préstec videoconferència portàtil, que això és una càmera petita que pots posar a l'ordinador que va amb un micro. Hi ha multitud de coses, paraigües encara no, però crec que ja arribarà (*riu*).

- **Quin tipus d'usuaris teniu?**

Tenim estudiants de primer a quart de grau, tenim doctorants, tenim docents, aleshores tenim ex-estudiants que venen, que són els que es diuen *alumni*, quan acaben la carrera encara poden venir. Tenim gent que ve en convenis, per exemple les infermeres tenen conveni amb la universitat i poden entrar i sempre pot entrar la gent de Tarragona que tingui necessitat de consultar alguna cosa de dins de la biblioteca. També poden venir els batxillers que estan fent el seu treball de recerca, si el seu tutor els firma conforme estan fent el treball, també poden entrar mentre el fan. Per això n'hi ha tants...

- **Hi ha hagut un canvi al llarg del temps amb els usuaris des que tu hi ets?**

Sí, penso que és perquè abans s'anava més a la biblioteca a buscar un llibre en paper, tot i que la biblioteca és un lloc on s'hi ve a estudiar, fer treballs i de tot, s'agafaven més llibres en paper. Tot i que sent una biblioteca d'humanitats no hi ha tanta diferència com si fos una biblioteca de ciències, perquè a les humanitats sempre els costa més passar-ho tot a digital. Tot i que ara ja s'estan passant. Però la biblioteca, a més a més de ser un lloc on anar a fer treballs i buscar informació, és un lloc on es socialitza molt, és molt social. Per això és molt important que hi hagi WiFi, que tinguin un endoll,... si no hi ha endoll ni WiFi ja puc tancar la parada (*riu*).

- **Què et va portar a ser bibliotecària?**

Em va portar que a mi m'agradava molt llegir llibres i vaig pensar que si treballava a una biblioteca llegiria molt (*riu*). I clar, em vaig posar a treballar en una biblioteca i no vaig llegir gaire, perquè a més hi havia feina a apila'ls com a totxos (*riu*). A més a més, quan anaves a la biblioteca a buscar llibres, que jo anava a la pública de Valls, la bibliotecària sempre et deia «llegeix aquest que t'agradarà!» i tu pensaves que ella se'l devia haver llegit. Aquesta cosa de poder recomanar llibres, de saber

que hi havia dins... llavors jo me'l llegia i m'agradava... va ser això, aquesta cosa. Aleshores vaig arribar i els catalogava i els posava una tira per a que no els robessin, però vaig deixar de llegir. Ara torno a llegir molt.

- **Quina és la part més gratificant de la feina?**

L'atenció a l'usuari, perquè quan ve una persona que busca informació o alguna cosa i que tu li pots facilitar perquè en aquell moment ho necessita, ajuda'ls m'agrada molt. M'agrada molt l'atenció a l'usuari directe, per resoldre coses puntuals o treballs d'investigació, m'agrada el suport a la investigació, que també ho faig bastant quan fan tesis doctorals o coses d'aquestes, que és una mica més específic, i també m'agrada molt la formació dels estudiants de primer. M'agrada una mica tot, però bàsicament el tracte amb els usuaris. Sóc de taulell, no de despatx.

- **Saps què és un booktuber?**

Un booktuber? És una persona que recomana llibres per YouTube?

- **Creus que els booktubers tenen alguna influència en la demanda de llibres?**

Jo penso que la millor influència per recomanar un llibre és que te'l recomani una altra persona. Te'l recomani prenent un cafè o per mitjà d'un vídeo per internet, és a dir, si te'l recomana algú que te l'explica penso que és la manera de recomanar. Quan escoltes la ràdio i algú recomana un llibre te l'apuntes i dius «aquest ja el llegiré». Penso que és la millor manera de fer llegir un llibre, que te'l recomani algú.

- **Què penseu que és un lector? I un bon lector?**

Una persona que llegeix. Un bon lector és una persona que llegeix molt.

- **És important la lectura?**

Molt, perquè sobretot quan ets jove o estudiant o així, penso que vulguis o no influeix molt en la ortografia, estructura, vocabulari... fas un aprenentatge més enllà

del que puguin ensenyar a l'escola. Això ho trobo important. Després també trobes que poder llegir llibres és un món fantàstic.

- **Tornant als booktubers, creus que va menys gent a la biblioteca des que ells, i les xarxes socials en general, estan?**

No, perquè ara a les biblioteques, que ja no els diem biblioteques sinó CRAIs, perquè anem més enllà. Si t'hi fixes les biblioteques han canviat molt, fins i tot el mobiliari. Perquè no són centres només de lectura, llavors no hi ha menys usuaris, hi ha els mateixos usuaris o més, el que passa és que fan coses diferents. La biblioteca pública fa una gran quantitat d'activitats relacionades amb la salut, faran una pel·lícula aquesta setmana,... Fan moltes activitats i són un centre dinamitzador de cultura. Nosaltres, no hem notat que hagi baixat el nombre d'usuaris, sinó el nombre de préstecs. Llavors ens preguntem per què baixen, i és perquè aconsegueixen la informació per altres llocs. D'un lloc o un altre ho llegeixen.

- **Els usuaris et pregunten? Volen que els recomanis algun llibre o no?**

Sí que pregunten. I diuen «tu que ho saps tot?» i jo dic «no», però clar ells s'ho pensen i dius «no ho sé, jo sé on són les coses», tinc unes eines per buscar la informació que volen.

ANNEX II: ENTREVISTA A LLIBRERIES

ENTREVISTA LLIBRERIA CAPONA

(entrevista feta al juny de 2018)

Quan fa que aquesta llibreria està oberta?

21 anys farà al juliol.

És un negoci familiar?

No és un negoci familiar. Un grup d'amics ens vam ajuntar i ens vam fer socis per obrir la llibreria. És una societat.

Hi havia més llibreries a Tarragona quan va obrir aquesta?

Oi tant! Hi havia les que hi ha ara, l'Adserà, la Rambla, la Vip, i alguna altra més petita que treballava amb materials escolars. És a dir, com a mínim hi havia 5 o 6 llibreries quan vam obrir.

Està especialitzada en alguna temàtica?

No. Saps el que passa amb una ciutat com Tarragona pots tenir més seccions que tinguis més coses que altres, per exemple, que tinguis una secció més de fantasia o de viatges que cuidis especialment, però en una ciutat com la nostra has de tocar una mica totes les tecles. No et pots especialitzar massa perquè no tens tants habitants. A Barcelona és més fàcil especialitzar-te perquè té moltíssims habitants, aquí no. No estem especialitzats en cap cosa en concret.

Com organitzeu la vostra llibreria?

L'organitzem per temes, narrativa catalana, castellana... separada per temes i per novetats. Les novetats que es vegin més i el mes de fons a la prestatgeria.

Promocioneu la llibreria d'alguna manera?

Tot. Promocionem la llibreria amb les totes xarxes socials que hi ha, fent presentacions, activitats, sortim a vendre a fires,... on puguem, sempre que no surti massa car promocionar-nos.

Davant de la competència de grans empreses què feu? Quines estratègies seguïu per no tancar?

Intentem oferir un bon servei. Seleccionar bé els llibres que vas tenint a la llibreria, que és una feina que cada llibreria té uns llibres que més o menys treballa o toca un tipus de llibre que agrada més literari o més de bestseller... intentar seleccionar i atendre els clients amb el que puguem, amb les dificultats que sorgeixen, les comandes fàcils i les complicades, buscar els llibres, seguir els llibres per tenir-los el més aviat possible i donar un servei personalitzat al client. No pots fer gaire cosa més. Intentar ser millor que la competència.

Com trieu els llibres?

Per la secció de novetats tries amb el comercial de l'editorial. Hi ha uns llibres que no tenen massa cabuda i en demanes en menys quantitat. Tu tens un públic i el públic ja saps més o menys quin tipus de llibre et va comparant. Aquests 21 anys et donen una experiència. Amb el comercial de l'editorial i tu fas una tria de les novetats i normalment tu reps moltíssimes coses molt més piletas de més quantitats i altres que amb una ja en tens prou pel tipus de client o pel tipus de llibre que vols rebre i la moda que també impera, a vegades hi ha modes que van cap a un cantó o cap un altre, va variant això,...

S'ha notat en les vendes l'ús de l'ebook? I les vendes de llibres per Internet? Des de quan?

L'ebook no l'hem notat gaire. La compra de llibres per Internet suposo que l'hem notat, però és difícil distingir el que hem notat amb la crisi perquè tot s'ha ajuntat. A part d'això que la gent compra per internet és la precarietat del treball perquè diu que l'atur està baixant, però els contractes són molt baixos i si abans era una mala cosa ser mileurista, ara ser mileurista quasi que és un èxit, és a dir, que la gent que està pujant una majoria troba uns treballs mal remunerats o poc remunerats. Aleshores, si no hi ha diners, no es compren ni llibres ni sabates ni mitjons ni res.

Hi ha hagut algun canvi en els compradors de llibres al llarg dels últims anys?

Sí. Alguns lectors es fan grans i alguns es jubilen i hi ha les noves generacions que tenen un altre hàbit de compra, un altre hàbit de lectura i van comprant el que més o menys els va agradant. El canvi ha estat generacional. També hi ha una gent que ha influenciat en segons quins tipus de llibres, la compra o per internet o llibre electrònic o tot allò... hi ha un tipus de llibres que es ven menys que altres... més que res la generació que et va pujant i et va marcant més o menys les pautes.

Promocioneu els llibres? Com trieu el llibre que voleu promocionar? Com els promocióneu?

Nosaltres promocionem els llibres a l'aparador. Si hi ha alguna cosa especialment sagrada els comuniquem a la nostra pàgina web o a través de les xarxes i si la gent ens demana consells o el que sigui posem més destacats els que agraden més i si algú ens ho pregunta recomanem algun tipus de llibre o altre. I si podem portar l'autor fem la presentació del llibre i també fem una xerrada sobre aquell llibre. No podem fer res més.

Hi ha algun llibre, editorial o autor que us agradi més o que sapiguen que sempre és un èxit?

Hi ha editorials, però sobretot autors diria, i ara, de fet, no se sap massa. Demà surt l'últim llibre del Harry Quebert, aquest el primer llibre que va sortir va ser un èxit, però ara quan surten aquests llibres que diuen surt tal dia i en realitat surt tal dia... Els grans èxits de llibres és a l'època del *Harry Potter*, per exemple. Ara això ha passat bastant a la història. No hi ha un èxit assegurat. Abans quan sortia un premi Planeta o un premi Sant Jordi sabies, d'entrada, que en vendries molts. Ara no. La gent depèn del tema que toca compra o no compra ... encara hi ha algú que sí, que per ser un premi o per ser un autor, sí. Hi ha lectors fidels que els van comprant, però no assegura una gran venda.

El lector demana o vol que el llibre que li recomani alguna lectura?

Abans més que ara. Avui en dia, amb els fenòmens que tenen a veure amb la connexió de les xarxes socials hi ha la persona que et ve i que sap que el llibre surt avui, que segueix un autor o una autora i sap que surt el llibre avui i llavors te'l ve a buscar el dia mateix que anuncien que surt la novetat. Hi ha clients que et demanen el teu consell, sobretot, si tens una complicitat amb el client; això sí, abans més que

ara. Ara hi ha des dels que llegeixen o des dels que escriuen o dels que veuen i venen bastant predeterminats o venen aquí i passen i miren i, si algun autor els agrada més que un altre, el van agafant. Alguns demanen alguna recomanació sobretot per regalar un llibre a una altra persona que no coneixen massa i aleshores demanen opinió i nosaltres intentem dir-los temàtiques que puguin agradar.

Els llibreters us formeu. Sou també lectors per orientar els nous lectors?

Hem de ser lectors. No tant com voldríem perquè per qui no ho sàpiga la feina dins una llibreria és molt complexa. Hi has de dedicar moltes hores i no estàs aquí llegint sinó que estàs gestionant llibres: llibres amunt, llibres avall col·locar-los, ordenar-los, bellugant-los, tornant entrant perquè cada dia entren moltes novetats. És un negoci on cada dia entren novetats. No tenim el temps suficient que ens agradaria per llegir i anem esgarrapant les estones i les hores per poder-los llegir. La feina de la llibreria és molt absorbent. Les hores que estàs aquí només pots gestionar. Llegir, per desgràcia, no pots.

Des de petit volies ser llibreter?

No. Això t'ho porta una miqueta tot. Des de petit vaig començar amb els tebeos, ara es diuen còmics, però abans es deien tebeos i, a poc a poc, vaig anar llegint amb l'escola, que era una escola diferent a la d'ara. Anaves agafant algun llibre i, a poc a poc, t'anaves introduint en la lectura. Tot em va anar portant una miqueta a la feina d'ara. M'agradava. És una feina que si no t'agrada, malament. Em va agradar ja fa bastant de temps i aleshores em vaig posar de llibreter. És una feina de vocació, una feina que et va anar portant la vida. T'ha d'agradar.

Com definiries un lector? I un bon lector?

Ara es llegeix més que mai perquè tothom llegeix els whatsapp i s'escriu més que mai. No s'escriu ni es llegeix bé, però a fi... un lector suposo que és la persona que llegeix qualsevol cosa i un bon lector és el que tria més el que vol llegir i llegeix més amb tranquil·litat, amb calma.

I un llibreter com el definiries?

El definiria com una persona que li agrada el món del llibre, que li agrada llegir i que té preocupacions culturals i que toca les tecles que pot tocar. A vegades et

demanen coses que no les domines, però les intentes reconduir. També has de tenir moltes ganes de treballar, i moltes hores de dedicar i de carregar caixes també, que pesen.

Què creus que és el que més omple un llibreter que s'ha dedicat a aquest negoci tota la vida?

Primer, que quan recomanes algun llibre a algú et vingui al cap d'un parell o tres de dies o una setmana i et digui: "escolta'm el llibre que m'has recomanat és fabulós". Després que vegis que hi ha autors que han crescut gairebé amb tu: autors que fa un grapat d'anys que van publicar i que es van fent famosos. També, que el negoci tira endavant i pots parlar i que cada vegada tens més clients, més coneguts,... També que vegis que hi ha alguna cosa que has deixat una empremta, això és el que t'omple més

Creus en el poder dels llibres?

Quin és el veritable poder, si és que en té? I tant. Hi ha persones que diuen: "a mi no m'agrada llegir". De fet, no hi ha cap problema. També hi ha gent a qui no li agrada menjar... A la vida hi ha una sèrie de plaers. És un plaer dormir, menjar i un plaer llegir. Si t'agrada menjar, tens un plaer menjant. Si no t'agrada llegir és un plaer que no disfrutes, aleshores tu mateix. No passa res; vés als altres plaers. Si pots tenir més plaers a la vida, millor. Qualsevol llibre que agafis bé, és una bona opció. Hi ha gent que li interessa un tema o un altre, alguns busquen llibres d'autoajuda; altres els agrada que els expliquin la seva vida,... Si estàs aficionat a la lectura et pot influir poc o molt en la vida. La visió que et donen els autors dels llibres i la cultura fa obrir horitzons. Una persona culta té el cap, el cervell, més obert. Si llegeix força té la percepció de les coses diferent les veu d'una altra manera i t'ajuda, i tant i tant que t'ajuda a viure, i tant.

Hi ha alguna anècdota particular d'algun lector, d'alguna petició de llibre en concret, algun autor o títol?

No ho sé. Hi ha llibres que a vegades la gent s'equivoca demanant-te llibres però això no sé si són massa anècdotes. A mi m'han demanat cosetes a la parada de la rambla coses de vegades de fa moltíssims anys o una que va venir fa un grapat d'anys demanant-me una Bíblia amb holandès,.. són anècdotes. Abans la gent et venia amb una llisteta de llibres per demanar-te i ara et venen i el primer que fan

plaf et foten el mòbil als morros i et diuen vull això i pam i t'arrien el mòbil a la cara.
I tu dius *aviam* què demanes ja no s'escriu el paperet però bé ens hi estem acostumant.

ENTREVISTA LLIBRERIA LA RAMBLA

(entrevista feta al juny de 2018)

Quant fa que aquesta llibreria està oberta?

50 anys, però ara al final de mes tanquem.

És un negoci familiar?

Originalment no, però després sí.

Hi havia més llibreries a Tarragona quan va obrir aquesta?

Sí. El que passa és que n'hi havia algunes, però que no responien a la necessitat que entenien/enténem que havia de respondre una llibreria. Hi havia la llibreria i una sala d'exposicions aquí i es feien actes que aleshores no es feien enlloc de Tarragona, per això es va fundar la llibreria.

Està especialitzada en alguna temàtica?

No és una llibreria general.

Com organitzeu la vostra llibreria?

Per seccions i dins de les seccions normalment és per autors. Depèn, el llibre infantil per edats i dins de les edats les col·leccions; el llibre de narrativa és per ordre alfabètic, i separat per llengües.

Promocioneu la llibreria d'alguna manera?

Sí, amb actes. Pràcticament cada setmana se'n fa un, dos, tres. Cada setmana es fa un acte de presentacions, col·loquis, escola de lletres, etc.

Creieu que les llibreries com aquesta tenen futur en els temps que vivim?

No, sí... el problema és el canvi d'hàbits i el problema de les ciutats és que cada cop hi ha més locals buits i el comerç també pateix. Suposo que s'han de repensar les coses. Potser una llibreria com aquesta no, però sí una llibreria més petita. Però és difícil.

Per què tanqueu?

Per què tanquem? Doncs perquè les coses no van bé. I després la tendència és que van a pitjor. I si no van bé i van a millor, dius doncs m'arrisco, però si no van bé i van a pitjor és millor deixar-ho en el moment que pots i deixar de tenir llibres perquè no pots pagar-los. La llibreria viu del comerç i si no pots comerciar, doncs no cal aturar el temps.

Volies ser llibreter quan eres petit?

Sí, sí. És el lloc on m'he criat. És un ofici molt maco.

S'ha notat en les vendes l'ús de l'ebook? I les vendes de llibres per internet? Des de quan?

Hem notat la manca de vendes de llibres a la llibreria, però per internet,... no és aquest l'únic problema

Hi ha hagut algun canvi en els compradors de llibres al llarg dels últims anys?

Un canvi? Sí, la gent ve més dirigida, ve mirant el mòbil i ve mirant el que compra i el que no compra, miren més els preus. No compra tan alegrement com fa uns anys,... és diferent.

Promocioneu els llibres? Com trieu el llibre que voleu promocionar?

Com els promocionem? Normalment fem una selecció que és personal. És una personalitat de la llibreria perquè compres el que vols una mica i promociones el que vols dins el que compres. Normalment fas una selecció de la tria. Hi ha llibres que compres i que no, hi ha llibres que recomanes i llibres que no.

Segueixes un criteri personal?

Sí, realment un criteri personal. També hi ha estadístiques, però no. És un negoci molt personal, molt vinculat a la gent que hi treballa perquè són negocis petits. Potser en una llibreria més gran, potser sí que fan més cas a les estadístiques. És més fàcil vendre una cosa en què hi creguis que una en què no hi creguis.

Hi ha algun llibre, editorial o autor que us agradi més o que sapigueu que sempre és un èxit?

La gràcia d'una llibreria és tenir de tot. Un dia estàs d'humor per llegir una novel·la policíaca, un dia estàs d'humor per llegir un assaig, depèn del dia, depèn del moment i amb les editorials i els editors el mateix. Sí que hi ha editorials que no són de fiar, però la majoria sí, saps la línia que tenen, el que editen i com ho editen,...

El lector demana o vol que el llibre que li recomani alguna lectura?

Venen bastant que els recomanis llibres. Ara hi ha molta gent que fan cas de les xarxes; també hi ha moltes coses que es fan virals; gent que busca coses dels youtubers, coses que han escrit ells,... Però la majoria venen que els assessoris, perquè cal saber triar.

Els llibreters us formeu, sou també lectors per orientar els nous lectors?

És clar. Som lectors compulsius.

Com definiries un lector? I un bon lector?

Un lector és una persona inquieta, que té inquietud per la lectura, però també té inquietud per la vida cultural de la ciutat, una persona que acostuma també anar al teatre, mira el cinema,... normalment és gent que és activa culturalment. Li agrada llegir però també altres coses que estan al voltant de la lectura.

I un llibreter, com el definiries?

Un llibreter és un lector que intenta viure de la lectura, igual que un escriptor o un editor són gent que normalment pensen més en la lectura que no en el negoci i això és el que ens falla a tots plegats

Què creus que és el que més omple un llibreter que s'ha dedicat a aquest negoci tota la vida?

Que des que fas una presentació que la gent està satisfeta i veus la cara de joia de la gent, un autor novell que ha presentat un llibre i que comparteixes una bona estona agradable amb ell i que després hi ha gent que li agrada el que li has recomanat i parles de vida i literatura i de tot.

Creus en el poder dels llibres? Quin és el veritable poder, si és que en té?

Sí, és clar. Hi ha molta gent que et ve aquí i et diu que li ha canviat la vida una novel·la o un llibre. Sobretot el poder de la lectura, més que no els llibres. Com a cosa física tenen el poder que tenen, però la lectura sí té poder.

Hi ha alguna anècdota particular d'algun lector, d'alguna petició de llibre en concret, algun autor o títol?

Des d'un que venia aquí a comprar un llibre i després sortia i el tirava a la brossa, o gent que entra i et diu: "*hay un libro pero no lo veo*,"... moltes

Hi ha alguna cosa que s'ha d'explicar sobre el funcionament de la llibreria?

La llibreria és un negoci que és difícil, però amb ganes i amb empenta et dóna molt. Primera, que estàs envoltat de llibres, i segona, estàs envoltat de gent a qui li agrada llegir o que tenen certes inquietuds.

ENTREVISTA LLIBRERIA ADSERÀ

(entrevista feta al juny de 2018)

Quan fa que aquesta llibreria està oberta?

Fa 52 anys.

És un negoci familiar?

Sí.

Hi havia més llibreries a Tarragona quan va obrir aquesta?

Sí. N'hi havia una o dues, però van plegar, i aleshores nosaltres, i al cap d'un any la d'aquí al davant, la Rambla. I després al cap de cinc o sis anys la Vip, que després va ser la Capona.

Està especialitzada en alguna temàtica?

Quan es classifica una llibreria es classifica en general. Es classifica com a llibreria general amb especialització o només amb especialització. Només amb especialització vol dir, per exemple, que només tenen novel·la policíaca. Nosaltres estem classificats des del punt de general amb especialització. Tenim tot el fons general, però sí tenim una mica més d'especialització, temes tècnics de ciències, ... tot el que és tècnic.

Com organitzeu la vostra llibreria?

Hi ha un tipus de feines que les fem tots, com és atendre la gent, obrir els paquets, per exemple, fer les entrades als ordinadors,... aquestes són generals. I després cadascú té una tasca més especialitzada. No perquè els dius tu has de fer això, sinó perquè és el que els agrada. Cadascú ha anat agafant les feines que més ens agraden. El que és general ho fem tots; aleshores hi ha una noia que munta els aparadors, n'hi ha una altra que fa tot el tema de correus, el tema de biblioteques, l'estació de correus i tot això. Mon germà fa tot el que és infraestructura, el que s'ha de fer de manteniment, revisió d'ordinadors,... jo faig tot el que és tema de xarxes i webs i hi ha un noi que fa tot el de gestió de magatzem.

Ets tu qui porta el vlog?

Sí. Costa, costa fer-lo ja que tens la sensació que ningú no llegeix el vlog.

Com organitzeu la llibreria?

Quant a classificació? Sí que organitzem per temàtiques i les temàtiques van variant de vegades en funció dels costums de la gent, de la societat, per exemple abans tot això d'autoajuda i de com ser feliç la gent passava, no hi havia interès. Quan es començar a posar de moda, nosaltres primer no en teníem, després teníem una prestatgeria o dos, ara tenim una prestatgeria de dalt a baix, però en algun moment això deixarà d'estar de moda i aleshores nosaltres també anem modificant en funció de com evoluciona la societat. T'adaptes a la societat. Abans tampoc hi havia temes d'esoterisme, de màgia, ara sí que n'hi ha; temes locals com moltes coses de Tarragona abans n'hi havia molts i ara no n'hi ha, amb la qual cosa també hem tret la prestatgeria. Sempre temàtiques, però les anem modificant. No et parlo de qüestió de dues setmanes, sinó de mesos o durant anys. I dins la temàtica general, subtemes. Per exemple, si agafes filosofia classifiquem filosofia antiga, medieval,...

Promocioneu la llibreria d'alguna manera?

Xarxes bàsicament. De pagament o no pagament? De pagament tot el que són xarxes, tipus facebook. Si jo vull promocionar a través d'anuncis pagament; i de no pagament ho fem a través d'alguna presentació de llibres, anem a vendre el llibre allà i això ja és una promoció; també amb la participació en fires, per exemple, al Tàrraco viva; també fem molta cosa de col·laboració amb escoles, rifes que fan cedint llibres,...

Davant de la competència de grans empreses què feu? Quines estratègies seguïu per no tancar?

Has de partir del punt de vista que tu no pots competir mai amb una gran empresa perquè jo mai podré oferir el que ofereix una gran empresa, sobretot en preu. El llibre té un preu fix. El preu fix vol dir que es ven al mateix preu: tinc l'obligació de vendre'l al mateix preu que a Galícia, Andalusia, València, on sigui. Aquesta obligació de preu fix, hi ha alguns que estan batallant perquè el preu sigui lliure. En el moment que el preu sigui lliure totes les grans superfícies ficaran el preu cost; el preu cost vol dir que el ficaran el més barat possible per atrapar la gent i quan

tinguin la gent atrapada llavors l'apujaran de preu, però mentre en aquest pas les llibreries hauran plegat perquè jo en preu no puc competir i aleshores per això intentem el preu fix. Però, tot i així, tota aquesta gent juguen amb ... potser el llibre el tenen al mateix preu, però et regalen no sé què, juguen en aquest joc. Jo com que el preu no el puc modificar no te'l modifico o te'l modifico poquet, però, en canvi, et regalo tota la papereria pel llibre del col·le, per exemple, i en això sí que no hi podem competir nosaltres. Aleshores intentem competir a nivell de servei. A nivell de servei vol dir a nivell de recomanació, perquè tu vas a un Carrefour i no serà com recomanar aquí; a nivell del tracte personalitzat amb la gent, de servir les comandes el més ràpid possible, en un termini de 24 hores, comanda més personalitzada.

Us demanen que recomaneu llibres?

Sí, sempre. De fet, és la nostra feina.

Creieu que les llibreries com aquesta tenen futur en els temps que vivim, ja que hi ha les vendes per internet?

Jo crec que tenen futur si sabem jugar amb tot el tema d'internet. Cada cop la gent comprarà més on line. Jo el que estic dient quan he de promocionar la llibreria on line que tenim és dir jo t'estic oferint el mateix que amazon compra'm a mi que sóc el teu veí, aquesta és la jugada, entre cometes, i en aquest moment com que el preu és fix puc oferir els mateixos preus, i com que hi ha hagut un moviment dels distribuïdors que ens serveixen a nosaltres que ara et serveixen cada 24 hores, i que abans no et servien, també podem competir en aquest temps. Aleshores el joc és dir jo sóc d'aquí, compra'm a mi. Jo crec que podrem competir en el moment que sapiguem fer anar les dues coses: la llibreria física i la llibreria on line. Des de la web, per exemple pots encomanar-lo i no pagar-lo fins després i això és un avantatge perquè la gent no ha de pagar-lo per avançat ni ha de posar la tarja. Si el volen reservar el reserva'n i aleshores només l'han de passar a recollir. El joc de fer anar les dues alhora.

S'ha notat en les vendes l'ús de l'ebook? I les vendes de llibres per internet? Des de quan?

No. No d'ebook no. Ja ha passat a la història. Vaja, no sé si ha passat a la història. Ja no va tenir l'èxit que s'esperava Les editorials que s'havien dedicat a l'ebook,

com que hi ha tanta gent que copia sense voler-lo pagar, s'han enfonsat. Diuen que a Amèrica torna el llibre físic, quan allà torna el llibre físic al cap de cinc anys arriba aquí normalment. Diuen que ja està tornant la gent a llegir el llibre en paper. Això ja ho veurem. El que sí que hem notat és que ve més gent físicament i això crec que és en bona part les recomanacions que fem nosaltres per la xarxa. Per exemple, quan pengem un llibre durant les setmanes següents no se'n venen molts, però algun cau. Aleshores això vol dir que la gent s'ho mira.

Hi ha hagut algun canvi en els compradors de llibres al llarg dels últims anys?

Tants canvis com hi ha canvis a la societat. Sí. Ara la gent li agrada més mirar per ells sols. Abans la gent volia més recomanacions. Ara ve molt la gent que ja s'ho ha mirat per internet i ja ve directe a una cosa concreta. Però molts canvis, molt grans, no.

Promocioneu els llibres? Com trieu el llibre que voleu promocionar? Com els promocióneu?

Els que promocionem? Triem primer el que ens agrada perquè considerem, pel que sigui, que té qualitat o perquè sí, però bàsicament per qualitat o perquè és molt atractiu per als nens en el cas del llibre infantil. El que recomanem per xarxes és normalment per això o si ha vingut algun autor a parlar d'un tema d'aquests de sempre i si és un tema que jo no el conec, ja que a les xarxes sempre ho faig jo, però si ve un client de sempre i et diu que aquest és molt xulo li faig explicar una mica i després el recomano. Una mica amb l'ajut de tothom. De vegades, hi ha clients que et diuen penja aquest que és bonic. Bàsicament són llibres que ens agraden. Les editorials t'apreten perquè pengis el seu, però aquí no cedim. I els autors també t'apreten i et diuen ai i el meu llibre i jo sempre dic que aquí sempre penjarem el que ens agradi a nosaltres perquè sinó no tindria cap sentit si només penges el que els altres volen que pengis. Trenques una mica el segell.

Hi ha algun llibre, editorial o autor que us agradi més o que sapigueu que sempre és un èxit?

Hi ha molts llibres, molts, molts. El que hi ha en prestatgeria gairebé tot, el que hi ha a les taules és novetat això vol dir que comença, arriba i si no es ven es torna a l'editorial. Si és un llibre que s'ha venut molt després va a la prestatgeria. El que hi ha en prestatgeria són llibres que es diu que tenen rotació. Quan tenen rotació vol

dir que es venen cada dos, tres mesos o més, però al màxim cada dos o tres. Si durant sis mesos no s'ha venut es retorna, però si aquell llibre no es retorna i sempre hi és, vol dir que és un llibre que té rotació i això és el que passa en gairebé tot el que hi ha a les prestatgeries. Els llibres es van movent.

Els llibreters us formeu, sou també lectors per orientar els nous lectors?

Sí, però suposo que hi deu haver de tot. Aquí sí. Els que estem aquí sí. El que passa és que cadascú llegeix el seu. Per exemple, a mon germà no li agrada la novel·la, perquè ell tracta tot el tema tècnic, però sí que llegeix llibres d'electricitat, d'informàtica,...

Com definiries un lector?

El que disfruta llegint. A mi, m'és igual el que llegeixi. Jo no jutjaré el que llegeixi un altre, per això tenim expressament de tot perquè no som nosaltres ningú per jutjar, que triï el que vulgui si algú li agrada la romàntica, hi haurà un altre que dirà que això és molt cursi, però si a ella li agrada... i hi ha gent que li agrada la gòtica que és aquesta novel·la negra, tan plena de misteri, i que disfruti.

I un llibreter com el definiries?

Primer, ha de disfrutar llegint sinó difícilment recomanarà. Així com et dic que a les xarxes pengem el que ens agrada, quan tens una persona al davant el primer que preguntem és quin estil li agrada o què és el que ha llegit últimament perquè sabent el que ha llegit últimament probablement sabrem el que li agradarà. Aleshores, el bon llibreter, per mi, és el que sap adaptar o intuir el que la gent li demana a partir del que ha llegit últimament i sap recomanar la seva lectura. Poder recomanar tant el que el que a mi m'agrada com pel que li agrada al lector. De vegades, el que et diuen les editorials també et serveix per recomanar. T'expliquen molt. Aleshores pel que t'expliquen els representants o el que t'explica algú que ho ha llegit o el que llegeixes en crítiques als diaris una mica fas una recopilació de tot i has de poder explicar-ho com a mínim.

Des de petita ja volies ser llibretera?

No. Jo sóc psicòloga. Vaig estudiar psicologia i després vaig fer humanitats i després vaig fer un màster de pedagogia. He fet una barreja. I vaig acabar aquí perquè la psicologia em va agradar molt, però la pràctica no tant. La carrera en si,

la teoria, molt bonica i la pràctica no tant per mi, o que jo no em veia amb capacitat per poder-ho fer. També hi va haver una sèrie de circumstàncies familiars que m'hi van dur. No ho sé. A vegades és un camí que de sobte se t'obre i en aquell moment no penses si tens altres opcions i dius que ja m'agrada i aleshores dius que vas per aquí. Potser a la llarga penses que hauria pogut fer això o allò, però ja està bé.

Què creus que és el que més omple un llibreter que s'ha dedicat a aquest negoci tota la vida?

Això, que et diguin que el teu vlog és bonic o quan arriben i et diuen mira aquell llibre que em vas recomanar m'ha agradat molt, o que la gent estigui contenta; i també la llibreria plena de gent i no només de llibres. També hi ha èpoques que no pots comprar tant perquè sinó no podries pagar. En funció de com vas econòmicament compres més o menys. I quan hi ha prestatgeries que es veuen una mica buides sap greu.

Creus en el poder dels llibres?

Depèn. Jo crec que un llibre no ens ha de fer canviar, però sí que ens ha de fer pensar. Ni que sigui una novel·la; no necessàriament ha de ser de pensament,... qualsevol llibre t'ha de commoure. Quan un llibre et fa pensar o bé et fa commoure o bé divertir; quan et fa sentir,... aleshores és el poder que tenen: fer-te moure, fer-te sentir,...

Hi ha alguna anècdota particular d'algun lector, d'alguna petició de llibre en concret, algun autor o títol?

Moltes. Anècdotes de gent que ens canvia els llibres i ens els amaga perquè els llegeix i aleshores els amaga per continuar-los llegint en un altre moment i que no li venguem; gent que truca cada dia per dir: "hola, què feu?", per xerrar una estona perquè es troben sols; un senyor que, sense voler, un migdia el vam tancar aquí i quan vam obrir a la tarda el vam retrobar. Era conegut nostre i sabia que la mare viu dalt i li vam dir que hauria pogut trucar dalt i ell va dir que ja hio havia estat la mar de bé, s'havia passat l'estona sentat llegint, n'hi ha moltes, d'anècdotes

Què és el que més t'agrada de ser llibreter?

Ara m'està agradant el tema de les xarxes. Quan m'hi vaig posar per necessitat no m'agradaven les xarxes, però ara li trobo el gust. He fet el vlog i la web i les

infografies,... tot el que no em fa estancar. Sempre aprenc alguna cosa nova i això m'agrada perquè em permet està activa mentalment. És un món que no et permet fer sempre el mateix. L'estancament fa que la botiga s'enfonsi. Sempre has d'estar ideant coses noves.

Creus que els booktubers i els bookgrammers tenen alguna influència en el que es ven més?

Sí que deuen tenir la seva influència, però jo no l'he notat. L'únic que he notat és el de watpat, aquest sí que es nota.

El wattpad és una plataforma on s'escriuen i a partir d'aquí moltes editorials editen llibres.

El wattpad sí que l'he notat. Quan un llibre és de wattpad en juvenil, és tot això d'After, però amb adults no. Si més no, no me n'he adonat.

ENTREVISTA LLIBRERIA TARRACO CÒMICS

(entrevista feta el juny de 2018)

Quan fa que aquesta llibreria està oberta?

Desde 1994.

És un negoci familiar?

Sí, aunque no empezamos nosotros.

Hi havia més llibreries a Tarragona quan va obrir aquesta?

De este tipo no. Entre librerías hay diferencias. En Tarragona sólo hay una porque por los habitantes que tiene no da para más.

Està especialitzada en alguna temàtica?

En còmics.

Com organitzeu la vostra llibreria?

Por temáticas y editoriales.

Promocioneu la llibreria d'alguna manera?

Ahora mismo no lo hacemos.

Davant de la competència de grans empreses què feu? Quines estratègies seguïu per no tancar?

Trato directo y sincero al cliente.

Promocioneu o feu publicitat de la vostra llibreria?

A veces, dentro de los còmics.

Creieu que les llibreries com aquesta tenen futur en els temps que vivim?

Por supuesto. Ahora cierra una llibreria la Rambla, da pena, una libreria abierta desde el 1961, es una burrada. En Tarragona es complicado por los alquileres de locales. Si tu tienes que poner un negocio y haces un estudio de màrqueting para ver cuántos compradores potenciales puedes tener, tienes que hacerlo muy bien.

No significa porqué la ciudad tenga muchos habitantes la gente te va a comprar ese producto. Es complejo.

S'ha notat en les vendes l'ús de l'ebook? I les vendes de llibres per internet? Des de quan?

Es algo que desconocemos.

Hi ha hagut algun canvi en els compradors de llibres al llarg dels últims anys?

La impaciencia. Muchas informaciones llegan por las redes. Mucha gente piensa que en internet lo encuentra todo, pero la mayoría de la información está mal redactada.

Promocioneu els llibres? Com trieu el llibre que voleu promocionar? Com els promocióneu?

Lo hacen las editoriales, especialmente las novedades.

Hi ha algun llibre, editorial o autor que us agradi més o que sapigieu que sempre és un èxit?

Es difícil, cada género tiene el suyo.

El lector demana o vol que el llibre que li recomani alguna lectura?

Si, generalmente.

Els llibreters us formen, són també lectors per orientar els nous lectors?

Primero aficionados y lectores es lo primordial

Com definiries un lector? I un bon lector?

Aquel que no tiene miedo a probar cosas nuevas.

Com definiries un llibreter? I un bon llibreter?

Aquel que asesora bien. Yo llevo 44 años dedicado a esto. Desde que nací, sin darme cuenta. Yo creo que los trabajos que haces mejor son los que no te das cuenta.

Què creus que és el que més omple un llibreter que s'ha dedicat a aquest negoci tota la vida?

Que los clientes esten contentos y disfruten sus lecturas.

Creus en el poder dels llibres? Quin és el veritable poder, si és que en té?

Sí, te hacen más libre.

Volies ser llibreter de petit?

De manera consciente no, de manera inconsciente quizás sí. Yo ya me dedicaba desde pequeño a esto sin darme cuenta. Hacía cosas que eran más que ser un lector y esto se nota aquí. En algunos clientes también se nota; muchas de esas personas acaban desarrollando un trabajo, por ejemplo, de guionista, de dibujante, de entintador,.. no es que todos acaben siendo librerías, sino que también puedes acabar dentro de la industria. Mucha gente de Barcelona que por ejemplo ha estudiado en la escuela Joso estan trabajando para el mercado francés. Es muy interesante. Es una escuela que realmente te pulen, y si eres bueno pronto encuentras trabajo, porque son ellos los que te promocionan. Está súper bien.

Hi ha alguna anècdota particular d'algun lector, d'alguna petició de llibre en concret, algun autor o títol?

Muchas veces tenemos que adivinar qué nos piden.

ENTREVISTA LLIBRERIA PEBRE NEGRE (Barcelona)
(entrevista feta al mes de juny de 2018)

Quan fa que aquesta llibreria està oberta?

4 anys.

És un negoci familiar?

No.

Hi havia més llibreries en aquesta zona quan va obrir aquesta?

No, no n'hi havia cap. Hi havia un estanc a la cantonada que feia les funcions de llibreria, però és estanc, i a més té material d'oficina i també té llibres, novetats sobretot; i després, aquí al costat, també hi havia una botigueta de regals que al Sant Jordi muntava paradeta i venia uns quants llibres infantils. Llibreria, llibreria, no n'hi havia cap.

Està especialitzada en alguna temàtica?

Sí. Estem especialitzats en infantil i juvenil i en gastronomia majoritàriament. Després tenim petites seccions perquè tenim un pati i hi tenim una secció de sostenibilitat; també fa un any que tenim un grup de còmic i aleshores tenim una secció de còmic per al públic adult; si hi ha un tema que ens agrada també els posem; si són llibres de caràcter temporal també els posem. Per exemple, ara és estiu i ara tenim guies de viatge o tenim llibretes de deures per als nens, però això és molt temporal. Durant l'any no ho tenim habitualment.

Com organitzeu la vostra llibreria?

Nosaltres som una llibreria cooperativa. Això vol dir que som tres socis i llavors cada soci té una funció. Tots ho portem tot, però tenim diferents horaris... La Maite i jo, que també sóc Maite, i l'Oriol. La Maite i jo som les que fem l'horari més ample a la llibreria, els que fem la jornada completa, per dir-ho d'alguna manera, i l'Oriol ve un cop a la setmana i algun dissabte que ens anem tornant. Llavors, obrim en horari comercial i entre els tres ens repartim l'horari, i les tasques també una mica. Tots venem, tots comprem, tots obrim caixes, tots carreguem; però jo, per exemple, em dedico més al tema de la comptabilitat; la Maite i l'Oriol es dediquen més al

tema de la comunicació. De manera natural o per maneres de funcionar o per coneixement propi de cadascú ens repartim una mica les feines d'aquesta manera. Com a cooperativa ho tenim tot bastant repartit.

Com organitzeu la vostra llibreria?

Els llibre els tens organitzats perquè el client els trobi de manera ràpida. Com que estem especialitzats, tenim tota una bona part de la llibreria que és infantil i l'altra part que és una mica més d'adults. La part infantil està a la meua dreta i llavors està separat una miqueta per infantil, juvenil, per diferents edats,... la secció d'alguna cosa amb il·lustrat, la secció de pop-art, tenim la secció de castellà una mica separada de la de català perquè tenim menys i perquè la gent que ve a buscar llibres els trobi de la manera més ràpida possible; i a la part de la cuina igual, ho tenim separat per cuina infantil, cuina del món, receptaris,... una mica per temàtiques al màxim d'àmplies possibles, no molt ocupades, perquè sinó hauries de comprar un prestatge per a cada llibre i llavors intentem amb temàtiques una mica àmplies endreçar una mica els llibres perquè sigui més fàcil de trobar. Veus que tenim a la part central de la llibreria una sèrie de taules, que són una mica temàtiques. Hi ha llibre de cuina que normalment és novetat, a la segona tenim les guies, al fons tenim més infantil i juvenil,.. és una mica organitzar com es pot. No hi ha un ordre concret a les llibreries. És molt personal. No és com les biblioteques que tenen una enumeració molt concreta i tenen unes estructures molt concretes. Les llibreries són molt més anàrquiques en aquest sentit i cadascú ho fa per la seva comoditat i pensant una mica en la seva clientela.

Promocioneu la llibreria d'alguna manera?

Sí. Fem facebook, twitter, instagram, tenim una pàgina web,... procurem estar bastant actius.

Davant de la competència de grans empreses què feu? Quines estratègies seguïu per no tancar?

Per no tancar seria la part negativa; per continuar oberts, diria. De les grans empreses, estem parlant des d'un Amazon, que és ja on line, o el Corte Inglés,... La veritat és que no en tenim cap a prop, és a dir, que no ens fan la competència directa i després tenim molt clar que a nivell de competències és inútil competir amb ells per moltes raons i aleshores el que nosaltres fem és que som una llibreria

de barri i intentem treballar bé de cara al nostre barri. No som una llibreria d'àmbit ciutat com pot ser el Corte Inglés que hi va gent de tot Barcelona a comprar llibres sinó que nosaltres som una llibreria que estem al Clot i treballem per al barri del Clot majoritàriament. Una altra cosa és que som una llibreria especialitzada en gastronomia, per exemple, tinguem gent que ens ve de tot Barcelona a comprar llibres de cuina o biblioteques de poblacions que no són ni Barcelona. Però les estratègies són sobretot cuidar la nostra clientela i ser molt coherents amb la nostra feina i amb el nostre dia a dia. No podem competir ni amb Amazon ni amb el Corte Inglés ni amb la Casa del Libro perquè seria absurd intentar competir amb ells. És fer la feina bé dins el teu territori, dins el teu barri.

Creieu que les llibreries com aquesta tenen futur en els temps que vivim?

Sí. Sí perquè encara que es pensin que el llibre electrònic es ven molt, a Espanya encara estem només un 3% de venda electrònica. El problema és el pirateig. La gent que compra llibres electrònics només és el tres o el quatre o el cinc per cent en comparació amb altres països que és molt més alta, a Espanya encara és molt baixa. La gent li continua el llibre en paper. La gent que li agrada el llibre electrònic ho continuarà fent, hi ha gent que té llibre electrònic i paper, per tant, continuarà el paper,... Hi ha tipus de llibres, per exemple, el llibre infantil és difícil que un pare esculli un llibre infantil electrònic per al seu fill a no ser que sigui per jugar. Competir amb un llibre és molt difícil. I amb els de cuina, tot i que hi ha molts bons receptaris a internet, moltes receptes i moltes maneres de trobar una recepta, per a la gent que li agrada encara tenir el receptari en paper és molta. És a dir, que de futur sí. Jo li veig futur i a més llarg. Crec que el que caurà és el llibre electrònic, no nosaltres.

S'ha notat en les vendes l'ús de l'ebook? I les vendes de llibres per internet? Des de quan?

No, nosaltres no. De fet, hi ha les grans botigues, per exemple, El Corte Inglés, La Casa del Libro, Fnac,... tenen dispositius propis de llibre electrònic, és a dir, tenen marques pròpies. Ells no necessiten ni Amazon, ells s'encarreguen. Ells tenen unes vendes molt baixes de llibres electrònics. Nosaltres no tenim ni web perquè la gent pugui triar els llibres, tot és venda directa, com a molt, pots enviar un correu i demanar un llibre, però no tenim una web on la gent pugui buscar llibres i triar-los. En quatre anys no hem tingut aquesta demanda. No ens fa la competència.

Heu vist hagut algun canvi en els compradors de llibres al llarg d'aquest temps?

Potser el que hem vist és que s'ha incrementat una mica les vendes perquè nosaltres vam obrir en plena crisi. Si ara ens estem creient que estem sortint de la crisi, sí que hi ha un increment de les vendes. Però, no. Majoritàriament, nosaltres tenim molts compradors que són del barri, molta gent que ja és com fixa, moltes escoles, biblioteques,... si hem notat alguna cosa ha estat un increment de vendes, però no una manera diferent de comprar.

Promocioneu els llibres? Com trieu el llibre que voleu promocionar? Com els promocióneu?

Sí, alguns llibres sí. Nosaltres ens agrada. Per exemple, uns dia ens adonem que tenim vuit títols de Caputxetes vermelles i fem un especial de *Caputxeta vermella*, o dels *Tres porquets* o dels llibres de... i aleshores ens agrada molt jugar amb aquest tipus de coses. I si hi ha un llibre que ens agrada moltíssim, que ens fa molta il·lusió quan arriba sí, li fem una especial atenció. No a tots. Només quan ens agrada. Els triem nosaltres. No és per editorial. O era un llibre que estàvem esperant que sortís o, per exemple, quan va sortir l'edició de la Pipi calzas largas ens va fer molta gràcia i el vam promocionar,... Va molt al nostre gust. No té res a veure amb altres elements. Nosaltres sobretot ens relacionem amb els comercials de les editorials, més que no pas amb les editorials, ja que són estructures molt complexes.

Hi ha algun llibre, editorial o autor que us agradi més o que sapigueu que sempre és un èxit?

Hi ha editorials, no et dic noms perquè me'n deixaria moltes. Hi ha editorials que un format i tenen una manera de fer que realment es venen més que d'altres pel tipus d'edició que fan o pel tipus d'il·lustració que utilitzen o pel tipus d'autors que s'hi relacionen, realment funcionen millor que d'altres. N'hi ha algunes que són molt bones i es queden molt camuflades perquè no encerten bé amb el tipus d'il·lustració o el tipus de format que li donen i, en canvi, n'hi ha d'altres que són més exitoses perquè o tenen autors més coneguts,... sí hi ha algunes que es venen millor que d'altres.

El lector demana o vol que el llibre que li recomani alguna lectura?

Sí. Això és una part molt important de la nostra feina. Pràcticament el vuitanta-cinc per cent de gent que entra a la llibreria et demana que l'ajudis a buscar un llibre. Hi ha poca gent que entri i busqui. És diferent de les altres; les llibreries petites o independents o de barri tenen aquest punt de diferència de les llibreries grans. En una llibreria gran entres i no tens ningú que et vagi darrere i que et digui "vols alguna cosa", vull dir que has d'anar tu al darrere del dependent i demanar-li, a més a més, no són llibreters només són dependents, és a dir, són gent que està allà treballant. Nosaltres en ser llibreters una part important de la nostra feina i, crec que la més important, és recomanar, és a dir, fer la feina de prescriptor que diuen. Llavors hi ha molta gent que et diu; estic buscant un llibre per a un nen de tres anys que és el seu aniversari, per exemple i aleshores preguntes què ha llegit fins ara què té, li agrada llegit o no li agrada llegir, si són clients una mica habituals els vas coneixent una mica i és més fàcil recomanar en aquella línia. Sí, és part de la nostra feina.

Us venen per temes personals o per regals?

Les dues coses. Els dissabtes són molt dia de regal perquè tenen un aniversari aquell dia o la setmana vinent. La majoria de gent ve per temes personals que volen buscar un llibre per a ells o la seva família pel seu entorn.

Els llibreters sou també lectors?

Sí, sí. Hem de ser, sí. Realment sí, som lectors. És difícil recomanar un llibre si no el coneixes. No pots dir que m'he llegit tot el que hi ha en aquesta llibreria perquè seria una bogeria, però intentes anar llegint bastant del que tens a la llibreria i de conèixer els teus llibres. Per exemple, de cuina intento remenar-los tots. No me'ls puc llegir tots, els remeno tots; la meva companya li agrada més el llibre infantil i juvenil; se n'emporta molts a casa, els llegeix amb les nenes, també els llegeix per veure una mica com elles ho veuen; a l'Oriol, que li agrada més el còmic, també coneix més del tema i se'ls emporta,.. Sí, ho intentem. No llegim tant com la gent es pensa a la llibreria, però sí que hem de fer més els deures fora de la llibreria. La gent es pensa que quan estàs treballant llegeixes, i no, no és veritat. Tens altres feines, que no t'ho permeten. Tens la feina del dia a dia que fa que no puguis estar quiet amb un llibre tranquil·lament a la mà mentre estàs esperant que algú entri per la porta. Llegeixes més a casa.

Volies ser llibretera de petita?

No. Jo vinc del món de la gestió cultural, de la cultura. Llavors dins del món de la cultura estaria una llibreria. Sí que feia, no des de petita, però sí una mica més gran,... havia tingut moltes ganes sempre de muntar una llibreria especialitzada en novel·la negra o policíaca perquè a mi m'agrada molt aquest tipus de novel·la, però n'hi havia una altra a Barcelona en aquell moment i molt famosa i llavors...Va tancar fa poc. La novel·la negra i criminal. Fa poquet que s'ha mort el senyor que la portava. Era la llibreria per excel·lència, la llibreria especialitzada en novel·la negra. I llavors, l'altre segon tema que m'agradava molt era la cuina, i sí, a partir d'aquí, sí. Vaig pensar que volia canviar de feina. Això va ser fa uns quants anys, no fa gaires. La primera idea que vaig tenir al cap va ser muntar una llibreria. Però des de petita, no. De fet, cap dels tres que estem aquí, crec, que des de petits, no teníem aquesta idea. Ha estat un projecte de més grans.

Com definiries un lector?

Jo crec que és una persona que té ganes de somniar, de sortir de la seva realitat del dia a dia, de canviar de món, si li agrada la ficció; si li agrada un altre tipus de llibre, cadascú dins de la seva... si li agrada la novel·la matemàtica no sé la seva motivació perquè no conec gaires lectors de matemàtiques però si és un lector de ficció, de novel·la o així crec que és aquell moment que desconnectes del món i que t'agrada connectar-te amb altres realitats o oblidar-te del que sigui. Una mica és això: desconnectes de la realitat i entres en un altre món. Gent que té ganes de conèixer novetats, d'enriquir-se personalment i culturalment,...

Com definiries un llibreter?

Uf, hi ha tants llibreters com llibrerries. Un llibreter, llibreter, com podem ser nosaltres, per exemple, som persones que ens agrada el món de la cultura, que ens agrada estar envoltats de llibres, perquè és fantàstic. I si, a més, som com nosaltres, que tenim un negoci que podem viure d'això, som persones que som una mica valentes en aquest món d'avui en dia... Ens agrada molt la cultura i ens agrada compartir el nostre somni de tenir tants llibres amb la gent que els vingui a comprar i a gaudir.

Què creus que és el que més omple un llibreter que s'ha dedicat a aquest negoci tota la vida?

Quan et ve algú i et diu: “aquell llibre que em vas recomanar m'ha encantat”, això és molt xulo. A vegades, no recordes el llibre que has recomanat perquè tens molts clients i hi ha gent que ve cada dia i compren molts llibres, però si ve algú i li has descobert un autor o el que li has descobert és un llibre que no coneixia o a un nen que no li agradava molt llegir i li has recomanat alguna cosa que ha fet que comenci a llegir, per exemple, això és molt xulo.

Creus en el poder dels llibres?

Sí. Crec en el poder transformador dels llibres. Definitivament, sí.

Què us va portar a obrir la llibreria?

Cadascú un tema diferent. La Maite i jo veníem de feines que no estàvem gaire contentes i que teníem moltes ganes de fer un canvi i que teníem ganes de no tenir més caps a la vida, i vam decidir ser les nostres pròpies caps. Venim del món de la cultura i volíem muntar un projecte cultural i vam pensar que una llibreria podria ser una bona opció i vam muntar Pebre Negre.

Hi ha alguna anècdota particular d'algun lector, d'alguna petició de llibre en concret, algun autor o títol?

D'anècdotes n'hi ha moltes. Recordo al principi un senyor molt gran que va entrar un dia i ens va dir: “ *como es que habéis llamado pobre negro a la librería?*” *Pobre negro*, no, Pebre negra, *quiere decir pimienta negra*, li vam dir. *Ah, ya me parecía*,... Era cubà, l'home. I va pensar *como le pueden decir pobre negro*. Ell va interpretar el nom de la llibreria malament. Després les típiques coses de sant Jordi de *un libro pel meu novio que no llegeix*, compra-li un jersei, si no llegeix i no vinguis a una llibreria... Hi ha moltíssimes anècdotes... Hauries de venir un dia en una reunió de llibreters que comencem a explicar-nos batalletes. Hi ha moltes anècdotes de moltes coses. Sembla que són mentida, però un dia o altre t'acaben passant.

ENTREVISTA LLIBRERIA LA PETITA (Barcelona)
(entrevista feta al mes de juny de 2018)

Quan fa que aquesta llibreria està oberta?

6 anys.

És un negoci familiar?

Sí.

Hi havia més llibreries quan va obrir aquesta?

N'hi havia una d'adults quatre carrers més enllà.

Què us va portar a obrir la llibreria?

Perquè sempre ens havia agradat la idea d'obrir una llibreria. Vam trobar l'oportunitat. La vida es va posar de tal manera que vam dir: "aquest és el moment", i vam obrir.

Està especialitzada en alguna temàtica?

Totalment. És una llibreria infantil.

Com organitzeu la vostra llibreria?

Estem la meva companya i jo, i a méstenim una persona que ens ajuda també els dissabtes.

Promocioneu la llibreria d'alguna manera?

A través de xarxes, sobretot.

Davant de la competència de grans empreses què feu? Quines estratègies seguïu per no tancar?

Nosaltres oferim un servei molt més personalitzat i especialitzat. Abans d'això, som tan dinàmics com qualsevol i, a sobre, estem integrats en un barri, cosa que les grans superfícies no poden fer.

Creieu que les llibreries com aquesta tenen futur en els temps que vivim?

Totalment.

S'ha notat en les vendes l'ús de l'ebook? I les vendes de llibres per internet? Des de quan?

No. Nosaltres, no.

Hi ha hagut algun canvi en els compradors de llibres al llarg dels últims anys?

Pel que respecta a nosaltres sí que cada vegada tenir al seu abast tants llibres infantils cada vegada es ven més i cada vegada són més exigents.

Promocioneu els llibres? Com trieu el llibre que voleu promocionar? Com els promocioneu?

Fem una selecció mensual de les novetats que ens agraden més i la publiquem al nostre vlog.

Ho feu tenint en compte el criteri personal o ho feu motivats per alguna influència?

Totalment personal.

Hi ha algun llibre, editorial o autor que us agradi més o que sapigueu que sempre és un èxit?

Nosaltres relativitzem molt el concepte d'èxit. El que és per una superfície una gran supervenda de llibres, per a nosaltres normalment no ho és tant o no ens interessa tant. Per a nosaltres, és la qualitat i el criteri de l'editorial el que la converteix en una de les nostres referències obligades. Alguna, per exemple, Calandraca, Libros del zorro rojo, Juventud,...

El lector demana o vol que el llibre que li recomani alguna lectura?

Sempre. El vuitanta per cent de les ocasions.

Els llibreters sou també lectors?

Òbviament.

Com definiries un lector?

Com definiries un ésser humà?

I a un llibreter com el definiries?

Com un lector que ha decidit viure de vendre llibres.

Què creus que és el que més omple un llibreter que s'ha dedicat a aquest negoci tota la vida?

Que el seu negoci funcioni i que el que fa l'ompli de satisfacció.

Creus en el poder dels llibres? Quin és el veritable poder, si és que en té?

No. No crec en poders místics de cap tipus.

Hi ha alguna anècdota particular que recordis amb especial afecte?

No n'hi ha una en concret; n'hi ha moltes, quotidianes: el tracte amb la gent, el tracte amb els nanos, les sessions de conta contes, de com s'emocionen els nanos,... no tinc cap anècdota en especial.

ENTREVISTA LLIBRERIA ETCETRA

(entrevista feta al mes de juny de 2018, al Poblenou de Barcelona)

Quan fa que aquesta llibreria està oberta?

Aquesta llibreria es va crear el 1975, o sigui, 44 anys. I nosaltres la tenim des del 1984.

És un negoci familiar?

Sí. El portem el meu marit i jo.

Hi havia més llibreries quan va obrir aquesta?

Sí

Està especialitzada en alguna temàtica?

No. Durant algun temps vam treballar dues especialitzacions: una d'elles era gastronomia i l'altra era sobre la cultura índia nord-americana, però això ho hem anat deixant i som llibreria general.

Com organitzeu la vostra llibreria?

Nosaltres som tres persones i, de fet, tots ho fem tot, però per exemple hi ha aspectes començada de llibre, devolucions que ho porta més el Pedro, jo porto el tema de comptabilitat i el meu marit porta més el tema de xarxes socials facebook, twitter i talDesprés nos atenem i ho fem tot.

I com organitzeu la vostra llibreria?

Físicament els llibres, com estan organitzats? Nosaltres separem idioma català i castellà, ficció i no ficció. Aleshores a ficció, està separat en català i castellà, i està per ordre alfabètic d'autors. Tenim un petit apartat de poesia i de teatre tant en català com en castellà. Després tenim un apartat de novel·la policíaca, aquí està barrejat català i castellà, l'apartat d'infantil on també hi ha català i castellà, i després tota aquesta banda que tens ara al davant que és el no ficció i hi ha història, ciències socials, gastronomia, fotografia, més llibre tècnic,...

Promocioneu la llibreria d'alguna manera?

Sí, és clar. De fet, aquesta és la feina que porta el meu marit per xarxes socials, però bàsicament per actes. Fem un promig d'entre tres quatre actes al mes, tampoc ens dóna temps de fer-ne més. De fet, entre quatre i cinc. De fet, ahir vam fer l'últim, una presentació d'un llibre d'un autor que ha escrit sobre una estada a la Xina, parem a mitjans de juny i no tornem a començar fins a mitjans de setembre, Deixem l'estiu lliure. Sempre comencem amb poesia. Fem un acte de poesia a mitjans de setembre i tornem a començar.

Davant de la competència de grans empreses què feu? Quines estratègies seguïu per no tancar?

Jo crec que ho té pitjor el Corte Inglés que nosaltres. Nosaltres som una botiga familiar. No tenim les despeses que té aquest centre comercial, el Corte Inglés pot subsanar que no vengui uns llibres perquè vengui més roba, però els números, els macronúmeros del Corte Inglés són molt difícils. Crec que actualment està en una franca crisi. Nosaltres, el nostre competidor, d'alguna manera, en aquests moments és Amazon pel gran servei que dóna. És veritat que dóna molt bon servei. Nosaltres intentem competir-hi amb el servei, o sigui, tu et pots comprar unes bambes i seran més bones les Nike que les Reebok, però un llibre és un llibre i el llibre qualsevol novel·la de la Charlot o la biblioteca dels llibres rebutjats és igual aquí que a la Fnac que per a Amazon. El que nosaltres pretenem és donar un bon servei en assessorament. Què ens diferencia d'Amazon i del Corte Inglés? El que ens diferencia és poder donar un bon assessorament, que la gent preguntí si aquest llibre ens ha agradat, si és bo o quin tipus de llibre pot necessitar en aquell moment. Això és amb el que juguem les llibreries petites. Aleshores hem de poder competir amb servei i això és el que estem fent des de fa un any o any i mig; estem lluitant per tenir un servei 24 hores que competeixi una mica amb Amazon.

Creieu que les llibreries com aquesta tenen futur en els temps que vivim?

El mateix futur que té una botiga de queviures o de roba.

S'ha notat en les vendes l'ús de l'ebook? I les vendes de llibres per internet? Des de quan?

Nosaltres venem ebook perquè ens vam adherir a una plataforma que havia creat un premi de llibreters i t'he de dir que els ebook es venen molt poc. Amb els

beneficis de l'ebook mengem una pizza cada trimestre, per dir alguna cosa. És molt poc el que es mou perquè el que es mou per internet s'ha comprat un aparell per fer-ho per Amazon o ja l'agafa gratuït. Es ven molt poc. Va tenir un moment de pujada, però ara està bastant parat. **Un tres per cent de vendes.** Imagina't. El paper continua.

Hi ha hagut algun canvi en els compradors de llibres al llarg dels últims anys?

No.

Promocioneu els llibres? Com trieu el llibre que voleu promocionar? Com els promocióneu?

Sí. De moment que fem actes i presentacions és per promocionar llibres. Nosaltres tenim dos o tres motius per fer una presentació d'un llibre: una, ja que estem en un barri, és que l'autor o el llibre vagin sobre aquest barri o sigui que l'autor sigui del Poble nou o que la història estigui situada al Poble Nou, aquest és un motiu per promocionar; tercer punt és l'oportunitat, el llibre que el Jordi Borràs, el fotoperiodista, faci un llibre de fotos de l'u d'octubre de les hòsties, i volem presentar aquest llibre perquè és un tema d'opinió pública i que després sigui un llibre premiat, de prestigi, com pot ser un premi Nadal o com per exemple el llibre de l'Alejandro Paloma o el llibre de l'Antoni Bassas o el Sant Jordi del Joan Lluís Lluís. Hi ha sants Jordis que no hem promocionat i d'altres que sí. No perquè tingui un premi el promocionem, sinó per a l'autor que ens agrada, o sigui, que ens ha d'agradar l'autor o ha de ser un llibre que estigui situat en el Poblenou o que l'autor sigui del Poblenou.

Hi ha algun llibre, editorial o autor que us agradi més o que sapigueu que sempre és un èxit?

No. Per editorial no. De fet, nosaltres tenim poc afecte a les editorials en si. Per l'autor sí. És veritat que quan un autor t'agrada molt i surt el seu llibre el compres i quan surt el següent vols mirar a veure què tal,.. però també hi ha autors que et deceben. O sigui, un llibre pot ser molt bo, però dos més pot ser molt dolent; poden ser irregulars els autors. És clar, tenim autors que seguim i autors que no seguim. Som tres i no podem seguir a tothom. Per exemple, Joe Dicker, jo el tenia de fa unes setmanes en una preedició i l'estic llegint, tinc altres previsions i sí aquest ha passat al davant.

El lector demana o vol que el llibre que li recomani alguna lectura?

Sí, molts.

És més personal o per regalar a algú?

Hi ha les dues coses. Potser una mica més a nivell personal. Depèn de l'època. Per exemple, per Nadal ens demanen més cosa per regalar, ara a l'estiu ens demanen més coses per ells per a les vacances, però per un igual.

Els llibreters sou també lectors per orientar els nous lectors?

Malament si no som lectors.

Com definiries un lector?

Per mi un lector és una persona ben oberta a conèixer altres mons que de fet viatges a través de la lectura coneixes altres cultures tens altres opinions, per tant, per mi d'entrada un lector ha de ser una persona oberta a coneixements

I a un llibreter, com el definiries?

Un llibreter de vegades hem estat il·lusos, innocents. Hi ha gent que entra en el món de ser llibreter d'una manera cultural que s'equipara a bibliotecari una mica, i un llibreter ha de ser diferent. Ens falta de vegades una mica de realisme. Darrera d'una llibreria no només és vendre llibres, comprar llibres, i llegir, sinó que també hi ha comptabilitat, administrar un negoci, una botiga que és exactament el mateix que administrar un altre tipus de botiga i això de vegades ens prima més el fet cultural que l'administratiu. Has de saber trobar l'equilibri. Per tant, el llibreter ha de ser una persona realista que li agradi la cultura, evidentment, que li agradi la lectura, però que sigui realista

Què creus que és el que més omple un llibreter que s'ha dedicat a aquest negoci tota la vida?

Als llibreters ens agrada molt, per exemple, ahir que vam fer aquesta presentació del llibre sobre la Xina que m'he trobat dues persones pel carrer aturant-me i dient-me que m'ho vaig passar molt bé que em va agradar molt la presentació.. o que et vinguin a dir que el llibre que m'has recomanat m'ha agradat molt: això omple molt. T'omple més a nivell individual segons quina reacció, que a nivell global.

Creus en el poder dels llibres?

Sí. Una mica lligat al que busca el lector, com ha de ser un lector. El poder dels llibres és obertament i això és un gran poder. El pitjor és una persona tancada.

Hi ha alguna anècdota particular d'algun lector, d'alguna petició de llibre en concret, algun autor o títol?

Hi ha moltes anècdotes, però jo les explico mai perquè normalment és perquè la gent s'equivoca al demanar un llibre, desconeix un autor i fa com una mica de pena i prefereixo no explicar perquè és una mica riure-se'n de la gent i cadascú té les seves limitacions.

Què us va portar a obrir la llibreria?

Una mica per gasivitat. Jo treballava aquí de dependent, la persona que ho portava del 75 al 83 volia canviar i volia entrar en una altra empresa a treballar-hi i amb el meu marit en aquell moment la feina en què treballava no li agradava gaire i vam dir de posar-nos-hi.

ANNEX III: PAUTA PER FER UN VÍDEO

1. PRESENTACIÓ

- Qui sóc
- Benvinguda

2. INTRODUCCIÓ

- De quin llibre vaig a parlar?
- Qui ha escrit el llibre?
- Per què aquest llibre? (Preferit / Res)

3. QUATRE COSES AUTOR

- Qui és?
- D'on és? / On viu?
- Què ha estudiat?
- És el primer llibre que escriu?
- Què l'ha portat a la fama?

4. QUATRE COSES LLIBRE

- Any de publicació
- Editorial
- Num. Pàgines
- Premis
- Continuació?

5. DE QUE VA EL LLIBRE

- Trama
- Personatges
- Línies temporals
- Divisió capítols
- Per què aquest títol?
- Curiositats

6. QUE EN PENSO

- M'ha -o no- agradat?
- Per què m'ha -o no- agradat?
- Què és el que m'ha enganxat?
- Per què el recomano?
- A qui el recomano?

7. CITA LLIBRE / ACOMIADAMENT

- (Cita del llibre)
- Finalitzar
- Acomiadar-se
- Desitjar que hagi agradat el vídeo
- (Quan vindrà el pròxim vídeo)

EL NOM DEL VENT // MÀSCARES

1. PRESENTACIÓ

- Qui sóc *Litane*
- Benvinguda → *marea de llibres*

2. INTRODUCCIÓ

- De quin llibre vaig a parlar? *El nom del vent* (crònica de l'assessori de rus: primer dia)
- Qui ha escrit el llibre? *Patrick Rothfuss*
- Per què aquest llibre? (Preferit / Res) *És un dels meus llibres preferits*

3. QUATRE COSES AUTOR

- Qui és? *Patrick Rothfuss*
- D'on és? / On viu? *Stevens Point, Wisconsin*
- Què ha estudiat? *Era profa adjunt de llengua i literatura anglesa*
- És el primer llibre que escriu? *Aquest de la universitat*
- Què l'ha portat a la fama? *Aquest llibre*

4. QUATRE COSES LLIBRE

- Any de publicació *2007*
- Editorial *debutale* Traducció a t de 30 països (25 llengües)
- Num. Pàgines *872* *Induïència de Tolkien, Le Guin, G. Martin*
- Premis *Premi Quill (lit fantàstica), "joies ocultes" Amazon 2007*
- Continuació? *El temor d'un home savi*
La música del silenci (les portes de pedra)

5. DE QUE VA EL LLIBRE

- Trama *Li explica la seva història a Cronista*
ell la resumeix amb la frase "viatje, amor, perdi, confie"
- Personatges *Mot's, vas coneixent tota la seva vida*
ly me traicionaron
- Línies temporals *2* *Kote (gran)*
Kvothe (jove)
- Divisió capítols *Capítol Interludi i (pausa al present)*
- Per què aquest títol? *En aquest llibre una cosa molt important, la motivació del K és el nom del vent.*
- Curiositats *(en el anterior)*

6. QUE EN PENSO

- M'ha -o no- agradat? *♥*
- Per què m'ha -o no- agradat? *Trama, misteri/secrets, intriga*
- Què és el que m'ha enganxat? *història*
- Per què el recomano? *és un dels meus preferits*
- A qui el recomano? *A tots els que vulguin disfrutar d'una aventura*

7. CITA LLIBRE / ACOMIADAMENT

- (Cita del llibre) *4 p. 80-81 p. 257 (final)*
- Finalitzar
- Acomiadar-se
- Desitjar que hagi agradat el vídeo
- (Quan vindrà el pròxim vídeo)

Notes addicionals:

- Màscaras*
- Amy Harmon*
- l'ha agradat molt*
- Levi on, Amy Harmon, Utah americana, romàntica*
- obra [Ingnito p. la ley del corazón la parte más pequeña]*
- 30 novel·les 17 llengües*
- 2013 03 editorial G. over 300 p.*
- novel·la única*
- com una bella i bestia Fern Taylor Ambrose Yang*
- 2007 (present) resalta flash back*
- parla de la distòfia muscular de Duchenne (cosí marit autista)*
- agradat (o bella i bestia) no decau ben explicat pots sentir el que senten els personatges*
- Els que disfrutin d'una història d'amor on no tot són glòries i victòries*